

SAMLENOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

17. november 2022

Rådsmøde (konkurrenceevne) den 1. december 2022

Indholdsfortegnelse

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om en ramme for foranstaltninger til styrkelse af det europæiske økosystem for halvledere (mikrochipforordningen) (KOM (2022) 46)	2
Forslag til direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed og ændring af direktiv 2019/1937, KOM (2022) 71	22
Forslag til forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1001 og (EU) 2019/1753 og Rådets afgørelse (EU) 2019/1754, KOM (2022) 174 final.	60
Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2005/29 og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og bedre oplysning. KOM (2022) 143 endelig.....	71
Rådskonklusioner om EU's turismedagsorden 2030.....	93
Forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter.....	96

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om en ramme for foranstaltninger til styrkelse af det europæiske økosystem for halvledere (mikrochipforordningen) (KOM (2022) 46)

Notatet er en opdateret version af samlenotatet fra d. 15. september 2022. Ændringer er markeret med streg i venstre margin.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 8. februar 2022 et forslag til en forordning for mikrochips, der har til formål at øge modstandsdygtigheden af Europas økosystem for halvledere og øge dets globale markedsandel. Efter betydelig fremdrift i forhandlingerne er det forventningen, at sagen skal på konkurrenceevnerådsmødet d. 1. december 2022 til generel indstilling. Regeringen ventes at tilslutte sig den generelle indstilling.

Forordningen består af tre "søjler". Den første søjle omhandler oprettelsen af "Mikrochips til Europa-initiativet", der skal styrke EU's teknologiske og innovative kapacitet. Den anden søjle etablerer en ramme, der skal tiltrække investeringer og øge produktionskapaciteten i EU. Den tredje søjle indebærer en koordineringsmekanisme til fælles overvågning og kriseberedskab.

Regeringen hilser forslaget om en forordning for mikrochips velkommen og støtter ambitionen om at styrke det europæiske økosystem for halvledere. Regeringen ser positivt på fælles indsatser på EU-plan, der kan bidrage til europæiske og danske virksomheder og offentlige institutioners stabile adgang til mikrochips. Udvikling af nye innovative og energivenlige mikrochips samt adgang hertil spiller desuden en afgørende rolle i den digitale og grønne omstilling.

Regeringen støtter en bredspektret tilgang, hvor fokus er på at løfte hele økosystemet gennem gode rammevilkår, der fremmer innovation og konkurrencedygtige løsninger. Tilgangen bør bygge på Europas styrker og tage højde for europæiske virksomheders behov, herunder adgang til et åbent og velfungerende globalt marked for halvledere. I forlængelse heraf bør øget internationalt samarbejde og et mere diversificeret globalt udbud stå centralt.

Sagen forelægges til orientering.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 8. februar 2022 et forslag til en forordning for mikrochips "Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om en ramme for foranstaltninger til styrkelse af det europæiske økosystem for halvledere (mikrochipforordningen)" (KOM (2022) 46). Formå-

let med den foreslåede forordning er at øge modstandsdygtigheden af Europas økosystem for halvledere og øge dets globale markedsandel. Forslaget blev modtaget i dansk sprogversion den 25. februar 2022.

Forslaget indgår i en pakke af initiativer (Chips Act-pakken), der har til formål at styrke EU's forsyningssikkerhed, robusthed og teknologiske lederskab inden for halvledere. Pakken består af fire initiativer, der udover forslaget til forordningen tæller meddelelsen "*En lovpakke om europæiske mikrochips*" (KOM (2022) 45), henstillingen "*En fælles EU-værktøjskasse til afhjælpning af manglen på halvledere og en EU-mekanisme til overvågning af økosystemet for halvledere*" (C (2022) 782) samt forslag til ændring af forordningen om fællesforetagenderne under Horisont Europa "*Ændring af forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa for så vidt angår fællesforetagendet for mikrochips*" (KOM (2022) 47).

Chips Act-pakken kommer som opfølgning på kommissionsformand Ursula von der Leyens årlige tale om Unionens tilstand i september 2021, hvor hun annoncerede, at Kommissionen ville lancere en retsakt for halvledere.

Pakken ses i lyset af, at Kommissionen i forslaget om Rådsafgørelse til etablering af 2030-programmet for "Vejen mod det digitale årti" (KOM (2021) 574) har foreslået en målsætning om, at produktion af avancerede og bæredygtige halvledere i EU skal udgøre mindst 20 procent af værdien af den globale produktion i 2030. Endvidere kan det fremhæves, at Kommissionen d. 19. juli 2021 annoncerede en industrialliance for halvledere, der har til formål at kortlægge og afhjælpe flaskehalse, behov og afhængigheder i hele industrien inden for halvledere.

3. Formål og indhold

Forslaget forventes at være på rådsmødedagsordenen (konkurrenceevne) til generel indstilling den 1. december. Flere danske prioriteter er blevet fremmet i forhandlingerne herunder ift. kritiske sektorer, kriseaktivering, og anvendelse af kriseredskaber. Et endeligt kompromisforslag forventes fremsat forud for rådsmødet. Det forventes, at kompromisforslaget ligger inden for forhandlingsoplægget, som regeringen har forelagt for Europaudvalget den 23. september. Regeringen ventes derfor at støtte den generelle indstilling.

Forordningens overordnede formål er at øge modstandsdygtigheden af Europas økosystem for halvledere og øge dets globale markedsandel. Forordningen opstiller en ramme til styrkelse af det europæiske økosystem for halvledere, der består af tre "søjler". Den første søjle omhandler oprettelsen af "Mikrochips til Europa"-initiativet, der skal styrke EU's teknologiske og

innovative kapacitet. Den anden søjle etablerer en ramme, der skal tiltrække investeringer og øge produktionskapaciteten i EU. Den tredje søjle indebærer en koordineringsmekanisme, der skal sikre fælles overvågning og kriseberedskab.

Forslaget følges af tre bilag, der indeholder henholdsvis en teknisk beskrivelse af ”Mikrochips til Europa”-initiativet (I), målbare indikatorer til overvågning af initiativets gennemførelse (II) samt en beskrivelse af synergien mellem initiativet og øvrige EU-programmer (III).

Med henvisning til et presserende behov for at handle har Kommissionen ikke udarbejdet en konsekvensanalyse. Kommissionen vil dog senest tre måneder efter forslagets fremsættelse offentliggøre et arbejdsdokument, der indeholder en analyse og understøttende dokumentation. Arbejdsdokumentet (SWD (2022) 147) blev offentliggjort d. 11. maj 2022.

Finansiering af forslaget

”Mikrochips til Europa”-initiativet, der hører under forslagets første søjle, involverer finansiering fra EU-budgettet. Initiativet vil ikke have en særskilt finansieringsramme, men vil blive støttet af midler fra Horisont Europa-programmet og programmet for et digitalt Europa, der skal udvides med et nyt specifikt mål nr. 6. Forslagets finansielle konsekvenser for EU-budgettet vil blive dækket af de disponible ressourcer i den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

EU-budgettet vil støtte ”Mikrochips til Europa”-initiativet med op til i alt 3,3 mia. EUR, herunder 1,65 mia. EUR via Horisont Europa-programmet og 1,65 mia. EUR via programmet for et digitalt Europa. Af dette samlede beløb vil 2,875 mia. EUR blive anvendt gennem fællesforetagendet for mikrochips, 125 mio. EUR gennem InvestEU (suppleret med yderligere 125 mio. EUR fra InvestEU selv) og 300 mio. EUR gennem Det Europæiske Innovationsråd. Dette kommer oven i det budget, der allerede er afsat til aktiviteter inden for mikroelektronik under den nuværende flerårige finansielle ramme, hvilket giver et samlet beløb på næsten 5 mia. EUR.

For så vidt angår Horisont Europa-programmet, vil de 1,65 mia. EUR fordeles således: 900 mio. EUR inden for klynge 4, 150 mio. EUR inden for klynge 3, 300 mio. EUR inden for klynge 5 og 300 mio. EUR inden for rammerne af Det Europæiske Innovationsråd. Derudover foreslår Kommissionen at reducere Horisont Europa-programmets budget med 400 mio. EUR for at øge de beløb, der er til rådighed for programmet for et digitalt Europa. For at kompensere for denne reduktion på 400 mio. EUR har Kommissionen til hensigt at stille forslag om, at der til fordel for Horisont Europa-programmet stilles yderligere 400 mio. EUR i forpligtelsesbevillinger

(i løbende priser) til rådighed i perioden 2023-2027 ved at genanvende annullerede forpligtelsesbevillinger under Horisont Europa.

For så vidt angår programmet for et digitalt Europa, omfatter det nye 6. mål fire af ”Mikrochips til Europa”-initiativets målsætninger (a til d) og skal gennemføres af fællesforetagendet for mikrochips. De i alt op til 1,65 mia. EUR til det nye mål fordeles: 600 mio. EUR omfordelt fra de eksisterende mål i programmet for et digitalt Europa, en reduktion på 400 mio. EUR i Connecting Europe-faciliteten (CEF), herunder 150 mio. EUR fra CEF's digitale område og 250 mio. EUR fra CEF's transportdel, en reduktion på 400 mio. EUR i klynge 4 i programmet for et digitalt Europa og 250 mio. EUR fra den uudnyttede margen under udgiftsområde 1 til finansiering af initiativet under programmet for et digitalt Europa.

Kommissionen foreslår at gennemføre reduktionerne i finansieringsrammerne for CEF og Horisont Europa inden for den tilladte afvigelse på 15 %, jf. punkt 18 i den interinstitutionelle aftale af 16. december 2020 mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Europa-Kommissionen.

Kapitel I: Anvendelsesområde og definitioner (artikel 1-2)

Med forordningen foreslås en ramme for styrkelse af halvledersektoren på EU-plan, navnlig ved hjælp af følgende foranstaltninger:

- a) oprettelse af ”Mikrochips til Europa”-initiativet (Kapitel II).
- b) fastsættelse af kriterier for anerkendelse af og støtte til henholdsvis integrerede og åbne produktionsanlæg, der er første af sin slags i EU og som styrker forsyningsikkerheden i EU (Kapitel III).
- c) oprettelse af en koordineringsmekanisme mellem medlemsstaterne og Kommissionen til overvågning af forsyningen af halvledere og kriseberedskabet i tilfælde af mangel på halvledere (Kapitel IV).

Dertil fastsættes de definitioner, der anvendes i forordningen, heriblandt definitionen af halvledere, mikrochips, pilotlinjer, ’first-of-a-kind’ anlæg, kritiske sektorer og kriserelevante produkter.

Kapitel II: Mikrochips til Europa-initiativet (artikel 3-9)

Mikrochips til Europa-initiativet oprettes for en periode svarende til varigheden af den flerårige finansielle ramme for 2021-2027. Det overordnede mål med initiativet er at støtte teknologisk kapacitetsopbygning og innovation i hele EU. Initiativet skal skabe synergi med EU-programmer, jf. bilag III, og har følgende operationelle mål, der også udgør initiativets fem komponenter:

- a) Omfattende opbygning af kapacitet til avanceret design af integrerede halvlederteknologier.

- b) Forbedring af eksisterende og udvikling af nye avancerede pilotlinjer, hvorved der skal forstås eksperimentelle projekter eller tiltag frem mod kommerciel anvendelse.
- c) Opbygning af avanceret teknologisk og ingeniørmæssig kapacitet til at fremskynde innovativ udvikling af kvantechips.
- d) Oprettelse af et netværk af kompetencecentre i hele EU.
- e) Iværksættelse af aktiviteter, der kan lette adgangen til finansiering, gennem en facilitet inden for rammerne af InvestEU og Det Europæiske Innovationsråd ("mikrochipfonden")

Europæiske infrastrukturkonsortier for mikrochips (ECIC)

Med henblik på støtteberettigede aktiviteter og andre relaterede opgaver kan der oprettes europæiske infrastrukturkonsortier for mikrochips ("ECIC-konsortium"). Et ECIC-konsortium skal have status som juridisk person, have et eller flere vedtægtsmæssige hjemsteder, som skal være beliggende på en eller flere medlemsstaters område, bestå af mindst tre retlige enheder fra mindst tre medlemsstater og drives som et offentligt-privat konsortium med deltagelse af medlemsstaterne og private retlige enheder. Forordningen fastsætter endvidere rammerne for, hvordan der ansøges til Kommissionen om etablering af et ECIC-konsortium, hvordan Kommissionen vurderer en ansøgning samt hvordan der træffes afgørelse om, hvorvidt en ansøgning kan imødekommes.

Et europæisk netværk af kompetencecentre inden for halvledere

Med henblik på gennemførelse af initiativets fjerde komponent (d), kan der oprettes et europæisk netværk af kompetencecentre inden for halvledere. Netværket kan udføre alle eller nogle af følgende aktiviteter:

- a) sikring af adgang til designløsninger og pilotlinjer jf. initiativets første og anden komponent (a og b)
- b) oplysningsarbejde og tilvejebringelse af den nødvendige knowhow, ekspertise og de nødvendige færdigheder for interessenter.
- c) oplysningsarbejde og sikring af adgang til ekspertise, knowhow og tjenester, herunder parathed for så vidt angår systemdesign, nye og eksisterende pilotlinjer og støtteforanstaltninger.
- d) fremme af overførslen af ekspertise og knowhow mellem medlemsstater og regioner.
- e) udvikling og forvaltning af specifikke uddannelsesmæssige tiltag vedrørende halvlederteknologier.

Medlemsstaterne udpeger mulige kompetencecentre i overensstemmelse med deres nationale procedurer. Kommissionen fastsætter ved hjælp af gennemførelsesretsakter proceduren for oprettelse af kompetencecentre.

Gennemførelse af Mikrochips til Europa-initiativet

Gennemførelsen af initiativets første til fjerde komponent (a-d) kan overdrages til fællesforetagendet for mikrochips jf. forslaget til ændring af forordningen om fællesforetagenderne under Horisont Europa (KOM (2022) 47). Kommissionen kan gennem delegerede retsakter ændre bilag I (de tekniske beskrivelser af de fastsatte initiativer) og II (de målbare indikatorer og bestemmelserne om oprettelse af en overvågnings- og evalueringsramme til supplerende af forordningen).

Kapitel III: Forsyningssikkerhed (artikel 10-14)

Forordningen definerer to typer af produktionsanlæg til design og fremstilling af halvledere, henholdsvis integrerede og åbne, der ikke er set tidligere i EU og som bidrager til forsyningssikkerheden på det indre marked. Formålet med definitionerne er blandt andet at skabe en ramme for hvilke produktionsanlæg, der kan modtage statsstøtte.

Begge typer af produktionsanlæg skal opfylde følgende kriterier:

- a) det kan betragtes som et 'first-of-a-kind' anlæg, hvorved der skal forstås anlæg, der ikke i væsentlig grad allerede findes i EU i dag.
- b) dets oprettelse og drift har en klar positiv indvirkning på EU's værdikæde for halvledere med hensyn til at sikre forsyningssikkerheden og øge den kvalificerede arbejdsstyrke.
- c) det garanterer, at anlægget ikke er underlagt tredjelands ekstraterritoriale anvendelse af offentlige forpligtelser på en måde, der kan underminere dets evne til at opfylde forpligtelserne vedrørende prioriterede ordrer, og det forpligter sig til at underrette Kommissionen, når en sådan forpligtelse opstår.
- d) det forpligter sig til at investere i næste generation af mikrochips.

Forskellen mellem de to anlæg består i, at et åbent produktionsanlæg tilbyder produktionskapacitet til virksomheder, der ikke er forretningsmæssigt forbundne med anlægget. Således tages der for åbne produktionsanlæg under punkt b navnlig hensyn til, i hvilket omfang anlægget tilbyder produktionskapacitet til virksomheder, der ikke er knyttet til anlægget.

Med henblik på investeringer i den næste generation af mikrochips skal henholdsvis integrerede og åbne produktionsanlæg have prioriteret adgang til pilotlinjer under Mikrochips til Europa-initiativet. En sådan prioriteret adgang skal ikke påvirke andre virksomheders adgang til pilotlinjerne.

Ansøgning og anerkendelse

Enhver virksomhed kan indgive en ansøgning til Kommissionen om anerkendelse af ansøgerens planlagte anlæg som integreret eller åbent produktionsanlæg. I samråd med Det Europæiske Halvlederråd ("halvlederrådet") vurderer Kommissionen ansøgningen baseret på følgende:

- a) opfyldelse af de fastsatte kriterier for anlæggene.

- b) en forretningsplan, der evaluerer projektets finansielle levedygtighed, herunder oplysninger om eventuel planlagt offentlig støtte.
- c) dokumenterede erfaring med at etablere og drive lignende anlæg.
- d) passende dokumentation for, at den eller de medlemsstater, hvor ansøgeren har til hensigt at etablere anlægget, er klar til at lette etableringen af et sådant anlæg.

Kommissionen vil anerkende et anlæg som et integreret eller åbent produktionsanlæg, hvis det opfylder kriterierne. Kommissionen kan ophæve sin afgørelse, hvis anerkendelsen var baseret på ukorrekte oplysninger, eller hvis anlægget ikke længere opfylder kriterierne.

Offentlighedens interesse og offentlig støtte

Integrerede og åbne produktionsanlæg anses for at bidrage til forsynings-sikkerheden for halvledere i EU og derfor for at være i offentlighedens interesse. For at opnå forsynings-sikkerhed i EU kan medlemsstaterne med forbehold for traktatens artikel 107 og 108 anvende støtteordninger og yde administrativ støtte til integrerede og åbne produktionsanlæg.

Nationale hasteprocedurer for udstedelse af tilladelser

Medlemsstaterne skal sikre, at administrative ansøgninger vedrørende planlægning, opførelse og drift af integrerede og åbne produktionsanlæg behandles effektivt og rettidigt. Integrerede og åbne produktionsanlæg til-lægges status af højest mulig national betydning, hvis en sådan status findes i national lovgivning. For hvert integreret og åbent produktionsanlæg skal den berørte medlemsstat udpege en myndighed, der er ansvarlig for at lette og koordinere administrative ansøgninger vedrørende planlægning, opførelse og drift.

Kapitel IV: Overvågning og kriserespons (artikel 15-22)

Afsnit 1: Overvågning

Medlemsstaterne skal regelmæssigt overvåge værdikæden for halvledere og forelægge relevante resultater for halvlederrådet. Medlemsstaterne skal opfordre de vigtigste brugere af halvledere og andre relevante interessenter til at fremlægge oplysninger om betydelige udsving i efterspørgslen og kendte forstyrrelser i deres forsyningskæde. De nationale kompetente myndigheder kan anmode om oplysninger fra repræsentative virksomhedsorganisationer eller individuelle virksomheder i forsyningskæden for halvledere, hvis det er nødvendigt og forholdsmæssigt. Der vil lægges særlig vægt på at minimere den administrative omkostning for SMV'er og på prioritering af digitale løsninger. Alle indhentede oplysninger behandles i overensstemmelse med fortrolighedsbestemmelserne.

Hvis en medlemsstat får kendskab til en potentiel halvlederkrise, opdager betydelige udsving i efterspørgslen eller har oplysninger om enhver anden

risikofaktor eller hændelse, skal den straks advare Kommissionen. Hvis Kommissionen får et lignende kendskab, skal den uden unødigt ophold:

- a) indkalde til et ekstraordinært møde i halvlederrådet for at koordinere følgende aktioner:
  1. en vurdering af, om aktivering af krisefasen, er berettiget.
  2. en drøftelse af, om det kan være hensigtsmæssigt, nødvendigt og forholdsmæssigt for medlemsstaterne i fællesskab at indkøbe halvledere, mellemprodukter eller råmaterialer, der er berørt eller i fare for at blive berørt af en potentiel halvlederkrise ("koordinerede indkøb").
- b) indlede høringer af eller samarbejde med relevante tredjelande med henblik på at finde samarbejds løsninger i overensstemmelse med internationale forpligtelser.

De nationale kompetente myndigheder skal føre en liste over virksomheder i forsyningskæden for halvledere på deres nationale territorium. De skal meddele Kommissionen denne liste og senere opdateringer heraf. Kommissionen kan efter høring af halvlederrådet udstede retningslinjer for yderligere at præcisere, hvilke oplysninger der skal indsamles, og fastlægge de tekniske specifikationer herfor.

EU-risikovurdering og tidlige advarselsindikatorer

Efter høring af halvlederrådet vurderer Kommissionen risici, der kan skabe forstyrrelser af forsyningen af halvledere eller påvirke den negativt, og identificerer såkaldte tidlige advarselsindikatorer, der kan revideres efter behov. Medlemsstaterne skal overvåge de tidlige advarselsindikatorer.

Centrale markedsaktører

Medlemsstaterne skal, efter samråd med halvlederrådet, overvåge tilgængeligheden af de tjenester eller varer, som centrale markedsaktører leverer. Medlemsstater skal identificere centrale markedsaktører i forsyningskæden for halvledere på deres nationale territorier ud fra følgende elementer:

- a) antallet af andre EU-virksomheder, der er afhængige af den tjeneste eller vare, der leveres af aktøren.
- b) aktørens andel af EU-markedet eller den globale markedsandel på markedet for sådanne tjenester eller varer.
- c) aktørens betydning for opretholdelsen af et tilstrækkeligt udbud af en tjeneste eller vare i EU under hensyntagen til tilgængeligheden af alternativer.
- d) den indvirkning, som en forstyrrelse af leveringen af den tjeneste eller vare, der leveres af aktøren, kan have på EU's forsyningskæde for halvledere og på markeder, der er afhængige heraf.

Afsnit 2: Krisefase for forsyningen af halvledere

En halvlederkrise anses for at opstå, når alvorlige forstyrrelser af forsyningen fører til betydelige mangler, som:

- a) medfører betydelige forsinkelser eller betydelige negative virkninger for en eller flere vigtige økonomiske sektorer i EU, eller
- b) forhindrer levering, reparation og vedligeholdelse af vigtige produkter, der anvendes i kritiske sektorer.

Hvis der, efter Kommissionens vurdering, foreligger konkret, alvorlig og pålidelig dokumentation for en halvlederkrise, kan Kommissionen aktivere krisefasen ved hjælp af gennemførelsesretsakter. Aktiveringens varighed fastsættes i gennemførelsesretsakten, og inden udløbet af denne periode, vurderer Kommissionen efter samråd med halvlederrådet, om aktiveringen af krisefasen bør forlænges. Under krisefasen kan Kommissionen efter anmodning fra en medlemsstat eller på eget initiativ indkalde til ekstraordinære møder i halvlederrådet. Medlemsstaterne arbejder tæt sammen med Kommissionen og koordinerer alle nationale foranstaltninger i halvlederrådet. Ved udløbet af en kriseperiode, finder de foranstaltninger, der er truffet, ikke længere anvendelse.

Nødværktøjskasse

Hvis krisefasen aktiveres, og hvis det er hensigtsmæssigt for at håndtere halvlederkrisen, skal Kommissionen iværksætte indsamling af oplysninger. Dertil kan Kommissionen træffe foranstaltninger om prioriterede ordrer og/eller fælles indkøb, hvilket efter samråd med halvlederrådet kan begrænses til visse kritiske sektorer, hvis funktion er forstyrret eller truet af forstyrrelser som følge af halvlederkrisen. Endvidere kan halvlederrådet foretage en vurdering af eventuel indførelse af beskyttelsesforanstaltninger i forhold til eksport, jf. forordning (EF) 2015/479, samt vurdere og rådgive om yderligere hensigtsmæssige og effektive nødforanstaltninger.

Anvendelsen af foranstaltningerne skal være forholdsmæssig og begrænset til, hvad der er nødvendigt. Anvendelsen skal endvidere undgå at pålægge SMV'er uforholdsmæssigt store administrative omkostninger. Kommissionen underretter regelmæssigt Europa-Parlamentet og Rådet om alle foranstaltninger, der træffes, og redegør for grundene til sine beslutninger. Kommissionen kan efter samråd med halvlederrådet udstede yderligere retningslinjer for gennemførelsen og anvendelsen af hasteforanstaltninger.

Indsamling af oplysninger

Kommissionen kan anmode repræsentative virksomhedsorganisationer eller om nødvendigt individuelle virksomheder, der er aktive i forsyningskæden for halvledere, om oplysninger, der er nødvendige for at vurdere halvlederkrisen og identificere potentielle afbødende foranstaltninger. Disse enheder er forpligtet til at afgive de ønskede oplysninger.

Hvis en virksomhed afgiver ukorrekte, ufuldstændige eller vildledende oplysninger eller undlader at give oplysningerne inden for den fastsatte frist, pålægges den en bøde. Hvis en virksomhed, der er etableret i EU, anmodes om oplysninger af et tredjeland, skal virksomheden underrette Kommissionen herom.

Prioriterede ordrer

Hvis det er nødvendigt og forholdsmæssigt for at sikre alle eller visse kritiske sektorers fortsatte funktion, kan Kommissionen forpligte integrerede og åbne produktionsanlæg til at acceptere og prioritere ordrer på kriserelevante produkter. Denne forpligtelse kan også pålægges andre halvleder-virksomheder, der har accepteret muligheden for at blive omfattet af forpligtelsen som led i modtagelse af offentlig støtte. Forpligtelsen har forrang frem for enhver leveringsforpligtelse i henhold til privat eller offentlig ret.

Når en halvledervirksomhed, der er etableret i EU, er forpligtet af en prioriteret ordre fra et tredjeland, underretter den Kommissionen herom. Hvis denne forpligtelse i væsentlig grad indvirker på visse kritiske sektorers funktion, kan Kommissionen pålægge denne virksomhed at acceptere og prioritere ordrer på kriserelevante produkter.

De berørte virksomheder er forpligtede til at acceptere og give fortrinsret til prioriterede ordrer. Virksomheden kan anmode Kommissionen om at revidere den prioriterede ordre, hvis virksomheden ikke er i stand til at udføre den prioriterede ordre. Hvis en virksomhed forpligtes til at acceptere og prioritere en prioriteret ordre, er den ikke ansvarlig for eventuelle brud på kontraktlige forpligtelser, hvis disse er nødvendige for at opfylde den prioriterede ordre.

Fælles indkøb

Kommissionen kan efter anmodning fra to eller flere medlemsstater fungere som indkøbscentral på vegne af disse medlemsstater i forbindelse med offentlige indkøb af kriserelevante produkter til visse kritiske sektorer. Kommissionen vurderer i samråd med halvlederrådet anmodningen og skal udarbejde et forslag til en rammeaftale, der skal undertegnes af de deltagende medlemsstater.

Kommissionen forestår indkøbsprocedurerne og indgår de deraf følgende aftaler med de økonomiske aktører på vegne af de deltagende medlemsstater. Kommissionen opfordrer de deltagende medlemsstater til at udpege repræsentanter, der deltager i forberedelsen af indkøbsprocedurerne. Ansvar for fordelingen og anvendelsen af indkøbte produkter ligger fortsat hos de deltagende medlemsstater.

Kapitel V: Forvaltning (artikel 23-26)

Afsnit 1: Det europæiske halvlederråd

Forordningen nedsætter Det Europæiske Halvlederråd (halvlederrådet) bestående af repræsentanter for medlemsstaterne og med Kommissionen som formand.

Halvlederrådet vil yde rådgivning om initiativet til repræsentantskabet for de offentlige myndigheder i fællesforetagendet for mikrochips (søjle 1), yde rådgivning og bistand til Kommissionen med henblik på at udveksle oplysninger om driften af integrerede og åbne produktionsanlæg (søjle 2), drøfte og forberede identifikationen af specifikke kritiske sektorer og teknologier, behandle spørgsmål vedrørende overvågning og kriserespons (søjle 3), yde støtte til en sammenhængende anvendelse af den foreslåede forordning og lette samarbejdet mellem medlemsstaterne

Halvlederrådet støtter Kommissionen i det internationale samarbejde. Det koordinerer og udveksler også oplysninger med relevante kriseberedskabsstrukturer, der er oprettet i henhold til EU-retten. Halvlederrådet mødes i forskellige sammensætninger og afholder særskilte møder for sine opgaver inden for rammerne af søjle 1 og for sine opgaver inden for rammerne af søjle 2 og 3. Kommissionen kan nedsætte stående eller midlertidige undergrupper under halvlederrådet og indbyde organisationer, der repræsenterer halvledersektorens og andre interessenters interesser, til disse undergrupper som observatører.

Afsnit 2: Nationale kompetente myndigheder

Hver medlemsstat udpeger en eller flere nationale kompetente myndigheder med henblik på at sikre anvendelsen og gennemførelsen af forordningen. Hver medlemsstat skal udpege et nationalt centralt kontaktpunkt. Medlemsstaterne skal sikre, at de nationale kompetente myndigheder udøver deres beføjelser upartisk, gennemsigtigt og rettidigt, og at de tildeles beføjelser og tilstrækkelige tekniske, finansielle og menneskelige ressourcer til at udføre deres opgaver.

Kapitel VI: Fortrolighed og sanktioner (artikel 27-31)

Behandling af fortrolige oplysninger

Kommissionen og de nationale kompetente myndigheder må ikke videregive oplysninger, der er modtaget eller udvekslet i henhold forordningen, og som er omfattet af tavshedspligt. De skal respektere fortroligheden af oplysninger, der indhentes under udførelsen af deres opgaver og aktiviteter. Denne forpligtelse gælder for alle repræsentanter for medlemsstaterne, observatører, eksperter og andre deltagere i møder i halvlederrådet. Kommissionen og medlemsstaterne kan om nødvendigt udveksle fortrolige oplysninger med kompetente myndigheder i tredjelande, hvis en tilstrækkelig grad af fortrolighed er garanteret.

Sanktioner og bøder

Kommissionen kan ved afgørelse, hvis det skønnes nødvendigt og forholdsmæssigt

- a) pålægge bøder, hvis en virksomhedsorganisation eller en virksomhed forsætligt eller groft uagtsomt giver ukorrekte, ufuldstændige eller vildledende oplysninger som svar på en anmodning eller undlader at give oplysningerne inden for den fastsatte frist
- b) pålægge bøder, hvis en virksomhed forsætligt eller groft uagtsomt ikke opfylder forpligtelsen til at underrette Kommissionen om en forpligtelse over for tredjeland
- c) pålægge tvangsbøder, hvis en virksomhed forsætligt eller groft uagtsomt ikke opfylder en forpligtelse til at prioritere produktionen af kriserelevante produkter

Bøder, der pålægges i tilfælde a og b, må ikke overstige 300 000 EUR. Tvangsbøder, der pålægges i tilfælde c, må ikke overstige 1,5 procent af den gennemsnitlige daglige omsætning i det foregående regnskabsår. Den Europæiske Unions Domstol har fuld prøvelsesret med hensyn til klager, og kan ophæve, nedsætte eller forhøje den pålagte bøde eller tvangsbøde. Forordningen fastsætter forældelsesfrister og rammerne herfor for pålæg af bøder, tvangsbøder og tvangsfuldbyrdelser, samt retten til kontradiktion i forbindelse med pålæggelse af bøder eller tvangsbøder.

Kapitel VII: Delegation af beføjelser og udvalgsprocedure (artikel 32-33)

Forordningen indeholder regler og betingelser for udøvelsen af delegerede beføjelser og gennemførelsesbeføjelser. Forordningen giver Kommissionen beføjelse til, hvor det er relevant, at vedtage gennemførelsesretsakter for at give mulighed for at præcisere procedurerne og sikre ensartet anvendelse af forordningen og delegerede retsakter med henblik på at ændre bilag I (de deri fastsatte aktiviteter på en måde, der er i overensstemmelse med initiativets mål) og bilag II (de målbare indikatorer og bestemmelserne om oprettelse af en overvågnings- og evalueringsramme til supplerende af denne forordning). Kommissionen bistås af et udvalg (halvlederudvalget) jf. forordning (EU) nr. 182/2011.

Kapitel VIII: Afsluttende bestemmelser (artikel 34-36)

Forordningen indeholder ændringer i forordning (EU) 2021/694 om programmet for et digitalt Europa. Ændringen indebærer tilføjelsen af et sjette mål for programmet vedrørende halvledere og ændring af fordelingen af beløbene under programmet. Forordningen indeholder en forpligtelse for Kommissionen til at udarbejde regelmæssige rapporter til Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på evaluering og revision af forordningen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

I Europa-Parlamentet er industri-, forsknings- og energiudvalget (ITRE) det ledende udvalg på mikrochipforordningen. Dan Nica (Rumænien, S&D) udnævnt som ordfører på sagen for ITRE. Derudover vil retsudvalget (JURI) samt indre markeds- og forbrugerbeskyttelsesudvalget (IMCO) være associerede udvalg med delt kompetence på visse dele af forslaget. Budgetudvalget (BUDG) vil også bidrage.

Den 22. marts 2022 diskuterede ITRE forslaget til mikrochipforordningen med kommissær for det indre marked Thierry Breton og den 31. marts 2022 med ledende næstformand og kommissær for konkurrence Margrethe Vestager.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at målene med forslaget ikke kan opfyldes, hvis medlemsstaterne handler hver for sig, eftersom problemerne er af grænseoverskridende karakter og ikke er begrænset til én medlemsstat eller en undergruppe af medlemsstater.

Kommissionen vurderer, at en omfattende reaktion på halvlederkrisen kræver en hurtig og koordineret fælles indsats fra en række forskellige interessenter i samarbejde med medlemsstaterne. I betragtning af kompleksiteten af økosystemet for halvledere er konsekvenserne af Unionens strukturelle afhængighed og forsyningsknaphed desuden så vidtrækkende, at foranstaltninger på EU-plan bedst kan løse disse problemer. Det er afgørende med en indsats på EU-plan for at skabe stordriftsfordele, bred udbredelse og den kritiske masse, der er nødvendig for at opbygge banebrydende kapacitet og dermed begrænse (eller helt undgå) en fragmenteret indsats i EU, statsstøttekapløb og suboptimale nationale løsninger.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at foranstaltninger på området bør ske på EU-niveau, da en fælles indsats er nødvendig for dels at håndtere halvlederkriser, der måtte ramme EU, og dels at adressere EU's strukturelle udfordringer inden for halvlederområdet. Derfor vurderer regeringen på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Der findes på nuværende tidspunkt ikke en specifik juridisk ramme for mikrochips eller halvledere hverken på europæisk eller nationalt plan.

Der er dog dansk lovgivning, der regulerer dele af området, herunder lov om beskyttelse af halvlederprodukters udformning, der fastsætter reglerne for intellektuelle ejendomsrettigheder inden for halvlederprodukter. Dertil kan det nævnes, at halvledere indgår på listen over kritiske teknologier og dual-use produkter i lov om screening af visse udenlandske direkte investeringer m.v. i Danmark.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionen har fremsat forslag til en forordning, der ikke skal implementeres og indarbejdes i national lovgivning, men vil gælde umiddelbart i medlemslandene. Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for førnævnt lovgivning, herunder lov om beskyttelse af halvlederprodukters udformning og lov om screening af visse udenlandske direkte investeringer m.v. i Danmark. Forslaget forventes derfor ikke at få lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Det forventes, at forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser, idet udpegning eller etablering af den kompetente nationale myndighed, der er ansvarlig for at leve op til forpligtelserne i forordningen, vil kræve ressourcer. Det er særligt forpligtelserne relateret til regelmæssig overvågning af værdikæden for halvledere, der forventes at være udgiftsdrivende, heriblandt løbende overvågning og anmeldelse af betydelige udsving samt føring af liste over virksomheder i forsyningskæden. Opfyldelsen af forpligtelserne kan bygge på eksisterende strukturer, men vil kræve tilstrækkelig teknologisk ekspertise og ressourcer, idet det fremgår af forslaget, at medlemsstaterne skal sikre, at de nationale kompetente myndigheder tildeles beføjelser og tilstrækkelige tekniske, finansielle og menneskelige ressourcer. Derudover vil det kræve ressourcer i forhold til etableringen af det europæiske halvlederråd samt udvalget for halvledere, hvor hvert medlemsland skal udpege repræsentanter. Der vil ligeledes opstå en forøgelse af ressourceforbruget hos den eller de myndigheder, der udpeges til kompetente myndigheder, idet forordningen medfører en øget sagsmængde eller en udvidet opgaveportefølje, herunder i forhold til den kontinuerlige evaluering af forordningen, der er indbygget i forslaget.

Omfanget af de statsfinansielle konsekvenser skal undersøges nærmere, idet afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Såfremt Kommissionens forslag vedtages i sin nuværende form, skønnes statsfinansielle merudgifter via det danske bidrag til EU-budgettet. De statsfinansielle konsekvenser som følge af forslaget lægger op til anvendelse af marginen i EU-budgettet for 250 mio. EUR i perioden 2023-2027 samt til hensigt om at stille forslag om genanvendelse af de annullerede forpligtelsesbevillinger under Horisont Europa-programmer for 400 mio. EUR. Danmark finansierer ca. 2 pct. af EU's budget. Forslaget har dermed statsfinansielle konsekvenser gennem EU's budget på ca. 116 mio. kr.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få positive samfundsøkonomiske konsekvenser på både lang sigt og i forbindelse med eventuelle akutte mangler på halvledere af mere kortsigtet varighed. For så vidt angår det længere sigte kan opbygningen af EU's teknologiske og innovative kapaciteter inden for halvledere og mikrochips bidrage til øget produktivitet, konkurrenceevne og skabelsen af arbejdspladser. I forhold til eventuelle halvlederkriser kan det komme samfundet og særligt funktionen af kritiske sektorer til gavn, hvis der etableres en effektiv koordineringsmekanisme og nødværktøjskasse, der kan bidrage til at afhjælpe mangel på halvledere.

Samtidig indebærer forslaget en omprioritering af midler, der var øremærket andre indsatser, herunder indsatser vedrørende kunstig intelligens, databehandling, energi og mobilitet samt øvrige centrale digitale teknologier inden for henholdsvis programmet for et digitalt Europa og forskningsprogrammet Horisont Europa. Opprioriteringen af halvlederområdet sker således på bekostning af indsatser på andre vigtige områder. Derudover indebærer ambitionen om opbygning af produktionsfaciliteter i Europa en risiko for at bidrage til et globalt statsstøttekapløb og potentielt handelspolitiske modforanstaltninger fra tredjelande, såfremt rammerne for produktionsfaciliteterne i EU ikke i tilstrækkelig grad tager højde herfor.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

I forhold til det længere sigte kan indsatserne rettet mod at styrke EU's teknologiske og innovative kapaciteter inden for halvlederområdet indebære nye forretningsmuligheder for danske virksomheder grundet bedre adgang til innovative og energivenlige teknologiske løsninger, infrastruktur i form af europæiske kompetencecentre samt kvalificeret arbejdskraft.

For så vidt angår koordineringsmekanisme, der skal sikre fælles overvågning og kriseberedskab, kan denne medføre positive erhvervsøkonomiske konsekvenser, dels i forhold til bedre at kunne forudse og minimere konsekvenserne af eventuelle halvlederkriser og dels hjælpe virksomheder, herunder særligt inden for kritiske sektorer, såfremt en krise indtræffer. Samtidig vil koordineringsmekanismen og særligt overvågningsforpligtelserne potentielt medføre administrative konsekvenser for danske erhvervsliv i form af krav om indrapportering om blandt andet forsyningskapacitet og eventuelle forstyrrelser i forsyningskæder inden for halvledere.

Efter nærmere vurdering af de administrative konsekvenser er det den foreløbige vurdering, at forslaget som fremsat vil medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet for under 4. mio. kroner årligt. Dette skal særligt ses i lyset af, at relativt få danske virksomheder indgår i forsyningskæden for halvledere og derfor ville kunne blive påtvunget at indrapportere

produktionskapacitet mv. samt blive identificeret som centrale markedsaktører, hvis aktiviteter ville skulle overvåges. Dertil indgår, at den løbende overvågning i ikke-krisetider, der er gældende for både udbydere og efterspørgere af halvledere, forventes at være begrænset til informationer, som virksomhederne allerede har til rådighed.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget forventes generelt at kunne bidrage til et mere modstandsdygtigt europæisk økosystem for halvledere og mikrochips til gavn for borgere, forbrugere og samfundet som helhed.

8. Høring

Forslaget til forordning har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 11. marts 2022. Der er indkommet høringsvar fra Dansk Industri og Dansk Metal.

Dansk Industri

DI støtter helt overordnet EU-Kommissionens strategi vedr. mikrochips. Det er vigtigt med en kortsigtet indsats, som henstillingen er et udtryk for, men samtidig er den mere langsigtede indsats i form af meddelelsen og selve forordningen ligeledes vigtig. I forhold til meddelelsen, der italesætter selve strategien, støtter DI indsatsen, herunder de 5 overordnede indsatser: 1) EU skal styrke sin førerposition inden for forskning og teknologi, 2) EU skal opbygge kapacitet i forhold til at innovere, udforme, fremstille og emballere avancerede og energieffektive chips, 3) EU skal øge produktionskapaciteten inden 2030, 4) afhjælpe mangel på akutte færdigheder, samt 5) udvikle et globalt kendskab til globale forsyningskæder.

DI fremhæver, at mens de 4 første punkter helt naturligt er de mest iøjnefaldende, da de kræver massive investeringer og stor kompetenceopbygning vil DI gerne understrege vigtigheden af den sidste indsats. Det er afgørende, at EU arbejder for at skaffe bedst mulig adgang til det globale marked for mikrochips, da det stadig er her langt hovedparten af produktionen vil ske. Det er navnlig vigtigt, når der samtidig nævnes begreber som eksportkontrol mv. i henstillingen til medlemsstaterne, som helt åbenbart vil kunne modarbejde indsatsen i dette punkt.

DI forventer at danske virksomheders fokus vil primært være på punkter som ikke direkte handler om produktionskapaciteten dvs. punkt 3. Det er primært her inden for danske virksomheder vil kunne spille en rolle. I forhold til selve forordningen har DI ikke konkrete input, idet man støtter ambitionen.

Dansk Metal

Dansk Metal ser positivt på, at EU-Kommissionen har taget initiativ til en strategisk plan for at imødekomme den kritiske mangel af mikrochips i EU. En kritisk mangel, som også bemærkes blandt Dansk Metals medlemmer og som sætter sine tydelige spor i dansk industriproduktion.

Dansk Metal støtter Kommissionens forslag, fordi de nuværende udfordringer med forsyningskæderne kræver en strategisk planlægning for at imødegå manglen på avancerede chips i EU både nu og her, men i særdeleshed også i fremtiden, hvor de globale forsyningskæder forventes under fortsat pres.

Dansk Metal henstiller på samme tid til, at den danske regering udarbejder en strategi for, hvordan Danmark i fremtiden kan bidrage til værdikæden af mikrochipproduktion og den fortsatte digitalisering af det danske samfund. Dermed sikrer vi dansk produktion af vital teknologi til både industri, IT, tele, kvanteteknologi, cybersikkerhed mv. såvel andre afledte sektorer som forsvarsindustrien. En dansk strategi for mikrochipproduktion bør sikre, at vi fastholder og udvikler de produktionsfaciliteter vi allerede har i dag bl.a. på DTU Nanolab. Dermed kan vi også sikre danske højteknologiske arbejdspladser fremover.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det nuværende tjekkiske EU formandskab har gjort forslaget til en prioriteret sag og derfor har der været stor fremdrift i forhandlingerne med en ambitiøs tidsplan om at nå generel indstilling på konkurrenceevnerådsmødet d. 1. december 2022.

I slutspurten har der særligt været uklarhed om elementer i forslaget vedr. budget og de såkaldte europæiske infrastrukturkonsortier for mikrochips (ECIC). Således har der været en relativ bred skepsis over for finansieringen af forslaget, herunder særligt i forhold til anvendelsen af margen i EU-budgettet samt genanvendelsen af de annullerede forpligtelsesbevillinger under Horisont Europa-programmet. Derudover har været uenighed om tilgangen til de europæiske infrastrukturkonsortier, hvor Danmark er et af de lande, der har stillet sig kritisk over for muligheden for etablering af disse.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser forslaget om en forordning for mikrochips velkommen og støtter ambitionen om at styrke det europæiske økosystem for halvledere. Regeringen ser positivt på fælles indsats på EU-plan, der kan bidrage til europæiske og danske virksomheders og offentlige institutioners stabile adgang til mikrochips. I lyset af den nuværende mangel på mikrochips samt øget risiko for stormagtsrivalisering er dette vigtigt med henblik på at sikre konkurrencedygtighed, velfærd og samfundskritiske funktioner. Udvikling af nye innovative og energivenlige mikrochips samt adgang hertil spiller desuden en afgørende rolle i den digitale og grønne omstilling.

Regeringen støtter en bredspektret tilgang, hvor fokus er på at løfte hele økosystemet gennem gode rammevilkår, der fremmer innovation og konkurrencedygtige løsninger, hvor omkostningerne står mål med gevinsterne. Tilgangen bør bygge på Europas styrker og tage højde for europæiske virksomheders behov, herunder adgang til et åbent og velfungerende globalt marked for halvledere. I forlængelse heraf bør øget internationalt samarbejde om at sikre et mere diversificeret globalt udbud stå centralt.

Overordnet finder regeringen, at der er behov for større klarhed over, hvilke beføjelser Kommissionen gives, herunder hvordan disse udmøntes. Dertil ser regeringen behov for en klarlægning og afgrænsning af centrale elementer og at forslaget generelt bør kendetegnes ved proportionalitet. Regeringen ser blandt andet gerne, at kritiske sektorer defineres mere entydigt på baggrund af objektive kriterier og afgrænses til sektorer, der virkelig er kritiske for samfundets funktion.

Regeringen finder det vigtigt, at forslaget bør finansieres via omprioritering, således der ikke pålægges yderligere nationale omkostninger i form af øgede EU-bidrag.

Regeringen hilser ”Mikrochips til Europa”-initiativet og dets fem målsætninger velkommen, herunder fokuset på udvikling af designkapaciteter og pilotlinjer samt særligt kvantechips. Regeringen finder generelt, at der bør følges en teknologineutral tilgang. Regeringen hilser det velkommen, at initiativet med undtagelse af mikrochipfonden implementeres gennem det fællesforetagende for mikrochips, og ser i forlængelse heraf positivt på, at mikrochipfonden målrettes SMV’er.

Regeringen finder, at man i forhold til et europæisk netværk af kompetencecentre i videst muligt omfang bør indtænke eksisterende strukturer med henblik på at opnå synergier og undgå overlap. I den forbindelse mener regeringen ikke, at der bør være krav om, at der etableres kompetencecentre i alle medlemsstater.

Regeringen forholder sig generelt kritisk til forslaget om, at der kan oprettes europæiske infrastrukturkonsortier for mikrochips. Regeringen finder, at dette skal ske i overensstemmelse med konkurrence- og statsstøttereglerne, samt at sådanne konsortier ikke skal gives prioriteret adgang til finansiering fra EU-budgettet eller øvrige fordelagtige forhold.

Regeringen ser positivt på, at der etableres en ramme, der skal tiltrække investeringer og øge produktionskapaciteten i EU. Regeringen finder, at integrerede og åbne produktionsanlæg skal have en positiv indvirkning på EU’s forsyningssikkerhed, bidrage til den grønne omstilling og forpligte

sig til at investere i mikrochips i Europa. Regeringen finder, at eventuel statsstøtte til integrerede og åbne produktionsanlæg skal være underlagt strenge foranstaltninger for at sikre, at støtten er nødvendig, hensigtsmæssig og proportional, samt løfte EU's globale konkurrencedygtighed ved særligt at fokusere på etablering af faciliteter, der ikke findes i Europa i dag. Dertil skal produktionen komme alle virksomheder i EU til gode. Endvidere finder regeringen, at eventuelle regler om nationale hasteprocedurer for udstedelse af tilladelser til produktionsanlæg skal respektere eksisterende nationale regler og procedurer.

Regeringen ser generelt behov for, at overvågning af værdikæden for halvledere tilrettelægges effektivt og begrænses til væsentlige oplysninger, der er afgørende for at forudse forsyningsudfordringer. Endvidere bør den følge en evidensbaseret tilgang med klare processer og klart definerede begreber, og i videst muligt omfang anvende tilgængelige og standardiserede data, hvilket også kan bidrage til at sikre kvaliteten i overvågningen. Endvidere er det vigtigt, at overvågningen indrettes så hensigtsmæssigt som muligt for medlemslande og virksomheder, samt at indsamling af oplysninger sker i overensstemmelse med gældende regler om datadeling og beskyttelse af fortroligheden af forretningshemmeligheder, andre sensitive oplysninger og data.

Regeringen støtter grundlæggende idéen om, at der kan aktiveres en krisefase på EU-niveau med henblik på at drøfte og igangsætte relevante foranstaltninger. Regeringen finder det imidlertid vigtigt, at kriseaktivering afgrænses til alvorlige forsyningsudfordringer i kritiske sektorer samt at både kriseaktivering og anvendelse af kriseværktøjer sker på baggrund af på forhånd fastsatte kriterier, fyldestgørende dokumentation og en transparent proces, hvor medlemsstater inddrages rettidigt. Regeringen ser generelt gerne, at fokus særligt er på kritiske sektorer for så vidt angår både overvågning og kriseforanstaltninger.

Regeringen finder, at underretningsforpligtelser og kriserelaterede anmodninger om virksomhedsoplysninger følges af klare rammer, der tager højde for fortrolighedshensyn og den indsats, der kræves for at stille oplysningerne til rådighed. Regeringen ser endvidere gerne, at medlemsstaternes rolle overvejes i indsamlingen af oplysninger, særligt i forhold til dialogen med virksomheder. Endelig finder regeringen, at eventuelle underretningspligter for virksomheder bør begrænses til væsentlige oplysninger.

Regeringen noterer sig forslaget om, at produktionsanlæg kan forpligtes til at prioritere ordrer på kriserelevante produkter for at sikre visse kritiske sektors fortsatte funktion. I lyset af hvor indgribende et instrument, der er tale om, finder regeringen, at der bør anlægges strenge betingelser for, hvornår og hvordan instrumentet anvendes, herunder at det begrænses til ordrer inden

for kritiske sektorer, følges af klare procedurer og alene anvendes som sidste udvej. Regeringen støtter, at det alene er integrerede eller åbne produktionsanlæg eller virksomheder, der har accepteret forpligtelsen i forbindelse med modtagelse af statsstøtte eller som har en lignende forpligtelse over for et tredjeland, der kan pålægges forpligtelsen.

Regeringen støtter muligheden for, at en gruppe af medlemslande under en krise kan give Kommissionen mandat til at foretage fælles indkøb af kriserelevante produkter til visse kritiske sektorer. Regeringen ser i udgangspunktet gerne, at der skal være tale om en større gruppe af medlemsstater, og finder det vigtigt, at fælles indkøb ikke involverer finansiering fra EU-budgettet og ikke påvirker adgangen til produktet for udenforstående medlemslande negativt.

Regeringen noterer sig, at Kommissionen opfordrer medlemslandene til at vurdere behovet for kontrol med eksport af kriserelevante produkter samt hvorvidt betingelserne for beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til eksport er opfyldt. Eventuelle drøftelser heraf bør tage højde for vigtigheden af et åbent og velfungerende globalt marked for halvledere for danske virksomheder, herunder i forhold til risikoen for modforanstaltninger fra tredjelande.

Regeringen finder, at sanktioner og bøder forbundet med håndhævelse af indførte kriseforanstaltninger bør være proportionale og tage højde for, hvorvidt der er tale om bevidst omgåelse af pålagte forpligtelser.

Regeringen ser behov for, at der sikres synergi og undgås overlap mellem forskellige organer, heriblandt halvlederrådet, halvlederudvalget og repræsentantskabet for myndigheder i fællesforetagendet for mikrochips.

Regeringen støtter inkluderingen af et sjette fokusområde vedrørende halvledere under programmet for et digitalt Europa, idet regeringen samtidig anerkender, at det vil få betydning for prioriteringen af de øvrige fokusområder.

Regeringen mener desuden, at der i det videre arbejde bør koordineres med ligesindede lande, herunder via EU's digitale partnerskaber, med henblik på at etablere et diversificeret og modstandsdygtigt økosystem blandt ligesindede.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der blev taget forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg d. 23. september 2022. Derudover er forslaget blevet forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 3. juni 2022 i forbindelse med forelæggelsen af konkurrenceevnerådsmødet den 9. juni 2022. Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 24. marts 2022.

Forslag til direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed og ændring af direktiv 2019/1937, KOM (2022) 71

Opdateret notat – ændring ift. samlenotatet oversendt til Folketingets Europaudvalg den 21. oktober 2022 er markeret med en streg i margin.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte 23. februar 2022 et direktivforslag om virksomheders due diligence for bæredygtighed og ændring af direktivet om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten.

Sagen er sat på dagsordenen på konkurrenceevnerådsmødet d. 1. december til generel indstilling. Danmark forventes at kunne støtte den generelle indstilling.

Forslaget indeholder krav om, at visse store virksomheder skal udføre due diligence-processer for at identificere, forebygge, afslutte, afbøde og tage ansvar for potentielle hhv. faktiske negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø i virksomhedernes egne aktiviteter, deres datterselskaber og værdikæder. For de omfattede finansielle virksomheder er due diligence-processerne dog mindre omfattende end for de omfattede ikke-finansielle virksomheder. Due diligence-processerne er baseret på eksisterende internationale principper og retningslinjer fra FN og OECD. Derudover indeholder forslaget en forpligtigelse til at forankre ansvaret hos ledelsen for at opsætte og overvåge due diligence-processerne, samt yderligere pligter til at tage bæredygtighed med i forretningsmodel og strategi. De største virksomheder skal desuden lave en klimaplan i henhold til Parisaftalens reduktionsmål, og der skal tages højde for opfyldelsen af denne plan ved fastsættelsen af ledelsens variable vederlag. Forslaget vil gøre det muligt for fysiske og juridiske personer at stille de omfattede virksomheder til ansvar for skader og opnå erstatning ved at anlægge en erstatningssag ved domstolene.

Formålet med forslaget er at fremme bæredygtig og ansvarlig virksomhedsadfærd i de globale værdikæder for at fremme den grønne omstilling og beskytte menneskerettigheder i og uden for EU.

Kommissionens konsekvensanalyse, som ligger bag forslaget, er blevet underkendt to gange, hvormed Kommissionen ikke har fremlagt en kvalitetssikret konsekvensanalyse før forslaget blev fremlagt. Derfor foreligger der bl.a. ikke på nuværende tidspunkt retvisende skøn for hverken de erhvervsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser, ligesom der er væsentlig uklarhed om centrale begreber i direktivet. Dette følger ikke den normale procedure, hvor det forventes, at der foreligger en godkendt konsekvensanalyse fra

Udvalget for Forskriftskontrol og dermed bryder forslaget med den normale procedure for evidensbaseret politikudvikling i EU.

Regeringen bakker op om formålet med det nye forslag om virksomheders due diligence for bæredygtighed og mener at dette reguleres bedst på EU-niveau. Omstillingen til en bæredygtig økonomi indebærer, at den private sektor aktivt tager ansvar for deres påvirkning på samfundet og miljøet. Regeringen mener, at en "level playing field" for lovpligtig due diligence på tværs af det indre marked forudsætter klare rammer for ensartet håndhævelse på tværs af EU, og at der derfor fortsat er behov for en afklaring ift. centrale begreber i forslaget, som fremstår uklare i det fremsatte forslag. Klare begreber og klarhed om virksomhedernes ansvar er helt grundlæggende for ens implementering på tværs af EU, og for at reglerne bliver håndterbare for virksomhederne, der skal implementere reglerne i deres daglige arbejde. Regeringen er kritisk over for de artikler i forslaget, der regulerer selskabsledelse, og kan ikke umiddelbart støtte den generelle regulering af selskabsledelse der lægges op til med forslaget. Reguleringen lader til at gå ud over, hvad der nødvendigt for at sikre en forankring af ledelsens ansvar for due diligence processer og vurderes ikke på nuværende tidspunkt at være proportional. Regeringen vil undersøge nærmere, hvordan den foreslået regulering af selskabsledelse vil påvirke den danske model for selskabsledelse og implikationerne af direktivet for dansk selskabsret.

Forslagets krav til virksomheders due diligence og tilsynsmyndighedernes håndhævelse heraf forventes at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser, som vil skulle afdækkes nærmere. Regeringen vil arbejde for at reglerne udformes, så gevinsterne ved forslaget, herunder bidraget til den bæredygtige omstilling, står mål med de administrative konsekvenser direktivet medfører.

| *Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.*

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede 23. februar 2022 sit forslag til et direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed. Dansk sprogversion blev modtaget den 28. marts 2022.

Kommissionen begrundet direktivforslaget med, at virksomheders adfærd på tværs af alle økonomiske sektorer er afgørende for at lykkes med EU's omstilling til en klimaneutral og grøn økonomi i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt, og for at opfylde FN's mål for bæredygtig udvikling. Med forslaget ønsker Kommissionen at fastlægge en horisontal ramme for at fremme virksomheders respekt for menneskerettigheder og miljø i deres egne aktiviteter og gennem deres værdikæder. Direktivet skal understøtte og sup-

plere øvrig regulering på bæredygtighedsområdet, bl.a. taksonomiforordningen og forordningen om virksomheders bæredygtighedsrapportering, og vil samtidig bidrage til at opfylde EU's politiske mål på menneskerettighedsområdet og miljøområdet.

Konsekvensanalysen, som ligger bag forslaget, er blevet underkendt to gange af Kommissionens interne Udvalg for Forskriftskontrol. Udvalget skal kvalitetssikre alle Kommissionens konsekvensanalyser, inden nye lovforslag præsenteres. I det tilfælde at konsekvensanalyser afvises to gange kræves en godkendelse fra kommissærerne på baggrund af en forelæggelse fra Kommissionens vicepræsident for interinstitutionelle anliggender og bedre regulering Maroš Šefčovič. En sådan godkendelse er givet til forslaget om direktiv for virksomheders due diligence for bæredygtighed, med henvisning til, at forslaget er en særlig politisk prioritet. Dette følger dog ikke den normale procedure, hvor det forventes, at der foreligger en godkendt konsekvensanalyse fra udvalget og bryder dermed med den normale procedure for evidensbaseret politikudvikling.

3. Formål og indhold

Sagen er på rådsmødedagsordenen (konkurrenceevne) den 1. december 2022 til generel indstilling. Udkastet til den generelle indstilling imødekommer overordnet set Danmarks ønsker til direktivet, som udlagt i regeringens forhandlingsoplæg. Danmark havde dog gerne set en endnu mere ambitiøs aftale i Rådet.

Kompromisforslaget afspejler den risikobaserede tilgang fra de internationale retningslinjer, herunder at virksomhederne skal prioritere at håndtere de væsentligste og mest sandsynlige risici. Værdikædebegrebet er blevet afgrænset, på en måde som Danmark ikke finder hensigtsmæssig. Givet forhandlingssituationen, vurderes det dog at være det mest ambitiøse der kan opnås i Rådet. Endelig indeholder kompromisforslaget ikke en generel regulering af selskabsledelse, som ligger ud over en forpligtelse til at forankre due diligence på øverste ledelsesniveau, jf. de internationale retningslinjer.

Overordnet indhold

Forslaget skal fremme bæredygtig og ansvarlig virksomhedsadfærd i de globale værdikæder med henblik på at styrke den grønne omstilling og beskytte menneskerettigheder i og uden for EU.

Konkret forpligtes de omfattede virksomheder til at etablere og løbende gennemføre såkaldte due diligence-processer, hvilket vil sige at identificere og om nødvendigt forebygge, afslutte eller afbøde virksomhedens aktiviteter potentielle hhv. faktiske negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljøet – ikke kun i egen virksomhed, men i hele værdikæden.

Derudover indeholder forslaget en forpligtelse til at forankre ansvaret hos ledelsen for at opsætte og overvåge due diligence-processerne, som desuden også pålægges yderligere brede pligter til at tage bæredygtighed med i forretningsmodel og strategi. De største virksomheder skal lave en plan for bl.a. omstilling til en bæredygtig økonomi, der har særligt fokus på klimaforandringer. Ved fastsættelsen af ledelsens variable vederlag skal der tages højde for opfyldelsen af forpligtelserne ifm. planen. Ledelsen skal, når ledelsen opfylder deres forpligtelse til at handle i virksomhedens interesse, tage højde for konsekvenser af deres beslutninger ift. bæredygtighed, herunder konsekvenser for menneskerettigheder, klimaforandringer og miljø, på kort, mellemlang og lang sigt.

Anvendelsesområde

Kommissionen foreslår, at reglerne skal omfatte følgende virksomheder:

1. Virksomheder, herunder finansielle virksomheder¹ uanset deres retlige form, som er etableret i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og som har et gennemsnitligt antal ansatte på mere end 500 og mere end 150 mio. euro i global nettoomsætning i det seneste regnskabsår (herefter omtalt som gruppe 1).
2. Virksomheder, herunder finansielle virksomheder, som er etableret i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og som har et gennemsnitligt antal ansatte på mere end 250 ansatte og mere end 40 mio. euro i global nettoomsætning i det seneste regnskabsår, hvoraf mindst halvdelen af denne omsætning er genereret inden for en eller flere af følgende sektorer med høj negativ indvirkning relateret til menneskerettigheder og miljø (herefter omtalt som gruppe 2):
  - a. Beklædning og fodtøj mv.
  - b. Landbrug, fødevarer, skovbrug, fiskeri mv.
  - c. Mineralressourcer, herunder olie, gas og metal
3. Virksomheder, som er etableret i overensstemmelse med et tredjelandts lovgivning inkl. finansielle virksomheder, og som genererer mere end 150 mio. euro i nettoomsætning på EU's indre marked i regnskabsåret forud for det seneste regnskabsår (herefter omtalt som gruppe 3).
4. Virksomheder, eks. finansielle virksomheder, som er etableret i overensstemmelse med et tredjelandts lovgivning, og som genererer mere end 40 mio. euro i nettoomsætning på EU's indre marked i regnskabsåret forud for det seneste regnskabsår, hvoraf mindst halvdelen af

---

¹ Ved en "finansiell virksomhed" forstås: kreditinstitut, investeringselskab, forvalter af alternative investeringsfonde (FAIF), UCITS-administrationselskab, forsikringselskab, genforsikringselskab, arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse (IORP), alternativ investeringsfond (AIF) forvaltet af en FAIF, UCITS, central modpart (CCP), værdipapircentral (CSD), tilladt special purpose vehicle, securitiseringseenheden med særligt formål (SSPE), forsikringsholdingselskab, betalingsinstitut, udsteder af elektroniske penge, crowdfundingtjenesteudbydere og kryptoaktivtjenesteudbydere.

denne omsætning er genereret inden for en eller flere af ovennævnte sektorer med høj negativ indvirkning relateret til menneskerettigheder og miljø (herefter omtalt som gruppe 4).

Virksomheder i gruppe 3 og 4 skal udpege en bemyndiget repræsentant, som er etableret eller bosiddende i en af de medlemsstater, hvor virksomheden opererer.

For omfattede virksomheder gælder således, at virksomhedens aktiviteter, samt datterselskabers og etablerede forretningsforbindelsers aktiviteter i både EU og tredje lande vil være omfattet af reglerne.

Selvom SMV'er ikke falder inden for anvendelsesområdet, vil de stadig blive indirekte påvirket af direktivets krav, når de indgår i større virksomheders værdikæder, idet det at de store virksomheder, der er direkte omfattet af reglerne, vil stille krav videre til deres leverandører. For at undgå, at direktivet skal medføre uforholdsmæssigt store byrder for SMV'er, foreslår Kommissionen en række understøttende tiltag, bl.a. i form af støtte til kapacitetsopbygning, samt krav til, at de store virksomheders krav til underleverandører skal være rimelige og proportionale.

Due diligence-forpligtelser

Kernen i Kommissionens forslag er, at virksomheder forpligtes til at udføre en såkaldt due diligence-proces baseret på OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhvervsliv.

Direktivet stiller ikke krav til, at virksomheder skal garantere, at negative indvirkninger aldrig vil finde sted. Derimod er der tale om en forpligtelse vedrørende midler, idet virksomheder skal tage passende skridt, der rimeligt kan forventes at forebygge eller minimere negative indvirkninger i de givne omstændigheder i en konkret sag.

I et bilag til direktivforslaget findes en ikke-udtømmende liste over de negative menneskerettighedsrelaterede og miljømæssige indvirkninger, som virksomhederne skal tage hensyn til i udøvelsen af due diligence for bæredygtighed. Det gælder bl.a. brud på internationale menneskerettighedskonventioner og multilaterale miljøkonventioner.

Due diligence-forpligtelsen gælder hele værdikæden, dvs. både leverandørleddet og aftagerleddet. Ifølge Kommissionen sker negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø særligt i forbindelse med udvinding af råmaterialer, produktion, forbrug og bortskaffelse.

Selve due diligence-forpligtelsen er beskrevet i artikel 5-11. Ifølge forslaget skal de omfattede virksomheder:

1. Integrere due diligence i virksomhedens politikker.
2. Identificere faktiske og potentielle negative indvirkninger.
3. Forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger og standse (eller minimere) faktiske negative indvirkninger.
4. Etablere en klageadgang.
5. Monitorere effektiviteten af virksomhedens due diligence-tiltag.
6. Kommunikere om virksomhedens due diligence-tiltag.

Som et *første trin* i due diligence-processen skal virksomheder integrere due diligence i deres politikker og vedtage en due diligence-politik, der skal opdateres årligt, bl.a. med en adfærdskodeks, der beskriver regler og principper, som virksomhedens ansatte og datterselskaber skal følge.

I *andet trin* skal virksomheder identificere de faktiske og potentielle menneskeretlige og miljømæssige negative indvirkninger, der måtte opstå i virksomhedens værdikæde. Risikoanalysen skal bl.a., hvor det er relevant, inddrage information fra potentielle berørte grupper og andre relevante interessenter.

For visse virksomheder gælder der begrænsede krav. Virksomheder i gruppe 2 og 4 skal alene identificere de mest alvorlige negative indvirkninger, som er relateret til deres respektive sektorer. Finansielle virksomheder, som yder kredit, lån eller andre finansielle tjenester, skal alene foretage risikoanalysen inden de udbyder den finansielle tjeneste, og kun ift. aktiviteter hos den kunde eller andre virksomheder under samme koncern som kunden, der modtager tjenesten, og ikke for hele værdikæden. Er kunden en SMV, skal den finansielle virksomhed ikke udføre due diligence på kunden.

I *tredje trin* af due diligence-processen skal virksomheder forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger og standse (eller minimere) faktiske negative indvirkninger.

Ved potentielle negative indvirkninger skal virksomheden udvikle og implementere en forebyggende handlingsplan i samråd med berørte interessenter, og indhente kontraktlige garantier fra direkte forretningsrelationer samt afsøge tilsvarende kontraktlige garantier med disses partnere i værdikæden mhp. at sikre overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks og den eventuelle forebyggende handlingsplan.

Ved aktuelle negative indvirkninger skal virksomheden træffe passende foranstaltninger til at bringe disse til ophør. Hvis dette ikke er muligt, skal

virksomheden træffe foranstaltninger for at minimere omfanget af indvirkningen.

Er det ikke muligt for virksomheden at forebygge eller afbøde potentielle indvirkninger eller stoppe faktiske negative indvirkninger, skal virksomheden foretage nødvendige investeringer, sørge for målrettet og proportionel støtte til de SMV'er, virksomheden har et etableret forretningsforhold med samt samarbejde med andre parter for at øge virksomhedens mulighed for at afslutte den negative indvirkning. Derudover kan virksomhederne afsøge at indgå en kontrakt med en indirekte forretningspartner.

Som en sidste mulighed, bør virksomheden afholde sig fra at indgå nye, eller udvide eksisterende, forbindelser med den pågældende partner, hvor indvirkningen har fundet sted.

Finansielle virksomheder, som yder kredit, lån eller andre tjenesteydelser, er ikke forpligtet til at opsigte kredit-, lånekontrakten eller kontrakter om andre tjenesteydelser, når dette med rimelighed kan forventes at forårsage væsentlig skade for den enhed, som tjenesteydelsen leveres til.

Som *fjerde trin* i due diligence-processen skal virksomhederne give mulighed for, at visse personer og organisationer kan indgive en klage til virksomheden, hvis disse har legitime betænkeligheder vedrørende faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettigheder eller miljøet i forhold til virksomhedens egne aktiviteter, datterselskabers aktiviteter og deres værdikæder. Virksomhederne skal derudover etablere en procedure for at håndtere disse klager, herunder for de tilfælde, hvor virksomheden vurderer, at en klage er ubegrundet, og informere relevante arbejdstagere og fagforeninger om disse procedurer.

Klagerne er berettiget til at anmode om passende opfølgning på klagen og mødes med repræsentanter for virksomheden på et passende niveau for at drøfte de potentielle eller faktiske negative indvirkninger, som er genstand for klagen, såfremt der er tale om alvorlige indvirkninger.

Som det *femte trin* stiller direktivet krav til, at virksomhederne løbende skal følge op på deres egen, deres datterselskabers og deres etablerede forretningsforbindelsers due diligence-indsats for at vurdere, om den er effektiv.

Som det *sjette og sidste trin* i direktivets due diligence-proces skal virksomhederne årligt rapportere om deres due diligence-indsats, inkl. de identificerede potentielle og faktiske negative indvirkninger, og hvordan de er håndteret. Virksomheder, der er omfattet af regler om ikke-finansiell redegørelse i medfør af direktiv 2013/34/EU (regnskabsdirektivet), som på

nuværende tidspunkt er under revision² forventes at rapportere om deres due diligence indsats efter dette direktivforslag. Virksomheder, der ikke er omfattet af reglerne om ikke-finansiell redegørelse i medfør af direktiv 2013/34/EU, skal derimod rapportere i form af en erklæring på deres hjemmeside. Indhold og kriterier for erklæringen vil blive defineret af Kommissionen i delegerede retsakter.

Overstående beskrivelse af trin skal ikke ses som en kronologisk rækkefølge, som virksomhederne skal følge. De forskellige trin kan godt forekomme sideløbende.

Klimaplan/vederlag

De største virksomheder (gruppe 1 og gruppe 3) skal vedtage en plan for at sikre, at virksomhedens forretningsmodel og -strategi er forenelig med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Paris-aftalen. Planen skal især identificere i hvilket omfang, at klimaforandringer er en risiko for eller en påvirkning af virksomhedens aktiviteter, på grundlag af oplysninger, som med rimelighed er tilgængelige for virksomheden.

Hvis virksomheden har identificeret eller burde have identificeret klimaforandringer som en risiko for eller et resultat af virksomhedens aktiviteter, skal virksomhederne inkludere mål for emissionsreduktion i planen.

Når virksomhederne fastsætter det variable vederlag til ledelsen, skal virksomheden tage behørigt hensyn til opfyldelsen af planen mv., hvis det variable vederlag er knyttet til ledelsens bidrag til virksomhedens forretningsstrategi og langsigtede interesser såsom bæredygtighed.

Håndhævelse

Håndhævelse af reglerne i direktivet skal ske via myndighedstilsyn og sager om civilretligt ansvar skal anlægges ved domstolene, som beskrevet nedenfor.

Medlemsstaterne skal føre tilsyn med, at virksomhederne overholder deres due diligence-forpligtelser. I den forbindelse skal fysiske og juridiske personer have ret til at forelægge en begrundet mistanke til den (eller de) udpeget tilsynsmyndighed(er), hvis de har grund til at tro, at en virksomhed ikke lever op til direktivets krav mhp. at myndigheden kan undersøge forholdet nærmere. Whistleblower-direktivet finder anvendelse på

---

² Kommissionen har fremsat et direktivforslag (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2013/34/EU, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og forordning (EU) nr. 537/2014 for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering), der i dag tale omtales som Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Direktivforslaget ændrer bl.a. i reglerne om ikke-finansiell redegørelse i regnskabsdirektivet, og forslaget er ikke endeligt vedtaget.

indberetninger af overtrædelser og yder beskyttelse for personer, der indberetter sådanne overtrædelser.

I tilfælde af overtrædelser af direktivets krav, kan medlemsstaterne pålægge virksomhederne bøder baseret på omsætningen eller udstede pålæg om at opfylde due diligence-forpligtelsen, fx via forbud og passende foranstaltninger. Bøder baseret på virksomhedens omsætning kan pålægges administrativt eller judicielt. Direktivet giver således mulighed for, at tilsynsmyndigheden tager skridt til sanktioner, hvorefter de kompetente nationale domstole pålægger dem. Direktivet stiller krav om, at beslutninger om at pålægge sanktioner skal offentliggøres. Virksomheder, der søger om offentlig støtte, skal desuden attestere, at de ikke er blevet pålagt sanktioner for at have overtrådt reglerne i direktivet. For at understøtte ensartet håndhævelse af reglerne på tværs af EU, skal medlemslandenes nationale tilsynsmyndigheder samarbejde og udveksle viden og erfaringer i et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder.

Derudover skal medlemsstaterne tilpasse deres civilretlige og processuelle regler, så det er muligt for ofre at stille virksomheder til ansvar for skader og opnå erstatning ved at anlægge en civil retssag ved de kompetente nationale domstole. Det civilretlige ansvar vil dække tilfælde, hvor der opstår skader som kunne være identificeret og undgået eller afbødet med passende due diligence-foranstaltninger, på grundlag af de nuværende ordninger om civilretligt ansvar.

For at understøtte virksomhedernes arbejde med due diligence, skal medlemsstaterne etablere hjemmesider, platforme eller portaler med information og støtte, og medlemslandene kan yde økonomisk støtte til SMV'er med forbehold for gældende statsstøttere regler. Kommissionen kan supplere med yderligere understøttende tiltag, fx gennem fælles stakeholder-initiativer. Kommissionen kan også vedtage vejledning om, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser, til brug for såvel virksomheder som tilsynsmyndigheder.

Ledelsesmedlemmernes pligt til at udvise rettidig omhu

Forslaget lægger ud over due diligence-forpligtelsen op til en generel regulering af ledelsens ansvar, hvorefter medlemsstaterne skal sikre, at når ledelsen opfylder deres forpligtelse til at handle i selskabets bedste interesse, skal de tage højde for konsekvenserne af deres handlinger for bæredygtighedsforhold, herunder, hvor relevant, menneskerettigheder, klimaforandringer og miljømæssige konsekvenser, herunder på kort, mellem og langt sigt. Formålet

hermed er at tydeliggøre ledelsens ansvar over for interessenter ud over aktionærerne. Forslaget lægger op til, at ledelsesmedlemmernes pligt til at udvise rettidig omhu³ skal gælde for alle de omfattede virksomheder.

Medlemsstaterne skal sikre, at deres nationale regler om overtrædelse af ledelsens pligter også finder anvendelse på ovenstående pligt.

Ledelsens ansvar for etablering af og tilsyn med due diligence

Det foreslås, at ledelsen i virksomheder i gruppe 1 og 2 skal være ansvarlige for at etablere og føre tilsyn med due diligence-processerne og især due diligence-politikken, med behørig hensyntagen til input fra interessenter og civilsamfundsorganisationer. Ledelsen skal rapportere til bestyrelsen herom.

Derudover skal ledelsen også tage skridt til at tilpasse virksomhedens strategi, så den tager højde for faktiske og potentielle negative indvirkninger, som er identificeret iht. trin 2 og eventuelle foranstaltninger iht. trin 3.

Gennemførelse

Det foreslås, at medlemsstaterne skal implementere direktivet senest to år efter direktivets ikrafttrædelse. Kravene skal gælde for de største virksomheder, dvs. gruppe 1 og gruppe 3, senest 2 år efter direktivets ikrafttrædelse. For virksomheder i gruppe 2 og gruppe 4 foreslås det, at reglerne først skal gælde senest 4 år efter direktivets ikrafttrædelse, således at disse lidt mindre virksomheder får mere tid til at omstille sig og kan trække på erfaringerne fra de største virksomheder.

Evaluering

Det foreslås, at direktivet skal evalueres 7 år efter dets ikrafttrædelse, og at det i den forbindelse skal vurderes, om der er behov for at udvide anvendelsesområdet, så flere virksomheder omfattes af kravene, og om der er behov for at justere listen over sektorer med høj negativ indvirkning på menneskerettigheder og miljø samt listen med negative indvirkninger i bilaget. Det skal desuden vurderes, om selve due diligence-forpligtelsen skal udvides til også at omfatte negative indvirkninger på klimaet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 17. december 2020 vedtaget en egeninitiativrapport om bæredygtig virksomhedsledelse og den 10. marts 2021 vedtaget en egeninitiativrapport om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar.

---

³ Rettidig omhu skal ikke forveksles med nødvendig omhu, som er en dansk beskrivelse af due diligence for bæredygtighed.

Af førstnævnte rapport fremgår, at Europa-Parlamentet ønsker et direktiv, der skal sikre, at der pålægges virksomheders ledelser visse pligter og dertilhørende ansvar, hvis disse pligter ikke opfyldes. Det foreslås bl.a., at virksomheders ledelser ikke alene må have aktionærers kortsigtede økonomiske interesser for øje, at anvendelsesområdet er de store virksomheder og evt. SMV'erne, at der skal være en pligt for virksomheder til at informere og høre relevante interessenter, samt at store virksomheder skal have rådgivende komitéer med interessentrepræsentanter, og at selskaber, der modtager statsstøtte eller EU-finansiering, der gennemfører afskedigelser (det lægges til grund, at der her er tale om masseafskedigelser), kan pålægges at bevare arbejdspladser og i stedet være tvunget til at justere ledelsesvederlag og ikke udbetale udbytte eller foretage aktietilbagekøb.

Af sidstnævnte rapport fremgår, at Europa-Parlamentet ønsker et direktiv, der skal sikre, at virksomheder opfylder deres forpligtelse til at tage hensyn til menneskerettigheder, herunder oprindelige folks rettigheder, miljø, arbejdstagerrettigheder mv., og ikke medvirker til at forårsage skade eller krænkelse.

Egeninitiativrapporten fra 10. marts 2021 omhandler udelukkende reguleringstiltag på due diligence-området. I rapporten skitseres kravene til såvel virksomheder og myndigheder på et meget overordnet niveau. Det fremgår overordnet at de skal have processer for due diligence, rapportere om arbejdet med due diligence og inddrage interessenter. Medlemslandene skal føre kontrol og tilsyn for at sikre, at reglerne overholdes, men det konkretiseres ikke yderligere, hvordan det skal foregå i praksis. I rapporten lægges der vægt på, at både virksomheder og myndigheder skal involvere stakeholders tæt. Definitionen af due diligence er i overensstemmelse med FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv, samt OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Europa-Parlamentet ønsker, at due diligence-kravene skal gælde bredt: Alle store virksomheder, børsnoterede SMV'er og højrisiko SMV'er, og SMV'er der opererer i højrisikozoner bør omfattes af forslaget – uanset størrelse og uanset om virksomhederne er etableret i eller uden for EU, så længe de opererer på det indre marked.

Ifm. behandlingen af Kommissionens forslag er det blevet besluttet, at Retsudvalget (JURI) har kompetencen, hvor Lara Wolters (NL, S&D) er udpeget som ordfører. Retsudvalget forventes at vedtage deres rapport i slutningen af marts 2023, og at få den vedtaget i Plenarforsamlingen i maj 2023. Derudover er der udpeget 8 udvalg, der skal give udtalelser til forslaget. De første udkast til udtalelser er blevet offentliggjort fra udvalget for menneskerettigheder og udenrigsudvalget, som foreslår en udvidelse af anvendelsesområdet samt et stærkere fokus på værdikædetilgangen, en tættere strømning med OECD's retningslinjer, og mere transparens og omfattende civilretsligt erstatningsansvar. Udvalget for økonomi og valuta har

ligeledes offentliggjort første udkast, som også udvider anvendelsesområdet og lægger vægt på værdikædetilgangen, samtidig med at der lægges op til at skærpe kravene om variable aflønning.

5. Nærhedsprincippet

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF-artikel 50 og 114. Artikel 114 omhandler det indre marked og artikel 50 omhandler etableringsfrihed, herunder f.eks. navnlig ” (...) g) i det nødvendige omfang og med det formål at gøre dem lige byrdefulde at samordne de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser (...)”. Et eksempel herpå kan ifølge Europa-Kommissionen være koordinerende foranstaltninger vedr. beskyttelse af virksomheders aktionærer og andre interessenter mhp. en sådan beskyttelse i hele Unionen, hvor forskellene mellem nationale regler er af en sådan art, at de hindrer etableringsfriheden. Det er muligt at anvende denne bestemmelse, hvis formålet er at forhindre, at der opstår nuværende eller fremtidige hindringer for etableringsfriheden som følge af den forskellige udvikling af national lovgivning. Det skal være sandsynligt, at sådanne hindringer opstår, og den pågældende foranstaltning skal udformes til at forhindre dem.

Efter nærhedsprincippet kan EU kun handle på de områder, der ikke hører ind under EU's enekompetence, hvis målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne på centralt, regionalt eller lokalt plan, men på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger bedre kan nås på EU-plan, jf. artikel 5 (3) i Traktaten om Den Europæiske Union (EU-traktaten).

Kommissionens vurdering

Forslaget regulerer iflg. Europa-Kommissionen virksomhedernes forpligtelser i relation til due diligence om bæredygtighed og dækker samtidig ledelsens pligter og selskabsledelsessystemer til at gennemføre due diligence.

Forslaget har til formål at forhindre konkurrenceforvridninger og fjerne hindringer for fri bevægelighed og etableringsfriheden ved at harmonisere virksomhedernes due diligence forpligtelser og ledelsens pligter relateret hertil. Det vil føre til ens spilleregler, hvor virksomheder af samme størrelse og deres direktører er underlagt samme krav for at integrere bæredygtig selskabsledelse, herunder på lang sigt, og due diligence-foranstaltninger på tværs af Unionen.

Europa-Kommissionen anfører, at det ikke er sandsynligt, at national lovgivning på dette område vil være tilstrækkelig og effektiv. Det skyldes bl.a., at der er behov for lige vilkår og retssikkerhed på tværs af EU for at undgå fragmentering i lyset af, at flere medlemsstater allerede har indført forskelligartet

national lovgivning om due diligence og selskabsledelse, og andre overvejer at gøre det. Desuden er der iflg. Europa-Kommissionen tale om transnationale værdikæder og transnationale problemer, hvor ét lands indsats kan blive hæmmet af andre landes manglende indsats.

Europa-Kommissionen berører i forslaget ikke særskilt forholdet til nærhedsprincippet i relation til selskabsledelse. Der argumenteres dog for, at det er et grundlæggende element i både OECD's retningslinjer⁴ og FN's vejledende principper⁵, at due diligence skal forankres hos, og kommunikeres af, den øverste ledelse i virksomheden, hvilket ifølge omtalte retningslinjer er en forudsætning for, at due diligence-processer kan implementeres effektivt.

Regeringens vurdering

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt. Flere lande har allerede indført lovpligtig due diligence eller er ved at udarbejde lovgivning, og der er derfor en reel risiko for fragmentering af det indre marked. Det er nødvendigt at lovgive på EU-niveau på dette område for at sikre funktionen af det indre marked og for retssikkerheden i hele EU.

Efter regeringens opfattelse, lægges der ud over due diligence-forpligtelserne op til en generel regulering af selskabsledelse i artikel 15 og 25, og derudover er rækkevidden af artikel 26 er uklar. Dette går ifølge regeringen videre end hvad der er nødvendigt for at sikre en effektiv due diligence lovgivning, og der kan derfor stilles spørgsmålstejn ved om dette er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, som beskrevet i afsnit 10 om regeringens foreløbige holdning.

6. Gældende dansk ret

OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder

Den danske stat har tilsluttet sig OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. I medfør af disse retningslinjer har Danmark oprettet en mæglings- og klageinstitution for ansvarlig virksomhedsadfærd, der kan behandle klager vedrørende overtrædelser af OECD's retningslinjer. Overtrædelsen skal være begået i Danmark eller af danske offentlige eller private virksomheder, myndigheder, organisationer eller deres forretningsforbindelser. Finder Mæglings- og klageinstitutionen, at der er sket overtrædelse, kan institutionen alene udtale kritik af den indklagede.

Redegørelse for samfundsansvar

⁴ OECD retningslinjer for multinationale virksomheder, Kapitel II – Generelle politikker, kommentar 7 og 8.

⁵ FN's Vejledende Principper om Menneskerettigheder og Erhvervsliv, princip 16 inkl. dertilhørende kommentar.

De største danske virksomheder skal i forbindelse med deres årsrapport redegøre for virksomhedens arbejde med samfundsansvar. Reglerne følger af årsregnskabslovens § 99 a og omfatter alle store virksomheder i regnskabsklasse C og alle virksomheder i regnskabsklasse D. Finansielle virksomheder med over 500 ansatte skal supplere ledelsesberetningen i årsrapporten med en redegørelse for samfundsansvar. Virksomhederne er ikke forpligtet til at udarbejde politikker for samfundsansvar (miljøforhold, herunder reduktion af virksomhedens klimapåvirkning, sociale forhold og personaleforhold, samt forhold med respekt for menneskerettigheder, antikorruption og bestikkelse), men redegørelsen skal indeholde en klar og begrundet forklaring på de områder, hvor virksomheden har valgt ikke at have en politik.

Redegørelsen skal – for hvert af de fire politikforhold, hvor virksomheden har politikker – indeholde oplysninger om virksomhedens processer for due diligence, hvis virksomheden anvender sådanne processer. Virksomhederne er ikke pålagt en pligt til at foretage ikke-finansiel due diligence, men hvis virksomheden anvender sådanne processer, har den pligt til at oplyse om dem i sin redegørelse. Hvis virksomheden ikke anvender sådanne processer for et eller flere af de fire politikforhold, er der ikke krav om, at redegørelsen indeholder oplysninger herom eller en begrundelse herfor. Det gælder næsten tilsvarende regler for alle børsnoterede finansielle virksomheder uanset størrelse.

Børsnoterede virksomheder, som opfylder årsregnskabslovens størrelseskrav til store virksomheder, og som samtidig har et gennemsnitligt antal ansatte i løbet af regnskabsåret på minimum 500, skal i årsrapporten medtage oplysninger om virksomhedens bæredygtige aktiviteter i henhold til taksonomiforordningens artikel 8. Virksomhederne skal endvidere vurdere, om de enkelte økonomiske aktiviteter er bæredygtige i henhold til nærmere bestemte screeningskriterier, samt vurdere om aktiviteterne ikke væsentligt skader de øvrige miljømål, og om aktiviteterne udøves i overensstemmelse med minimumsgarantierne om menneskerettigheder m.v., som er fastsat i taksonomiforordningens artikel 18.

Oplysningerne skal gives i forbindelse med virksomhedens redegørelse for samfundsansvar efter årsregnskabslovens §§ 99 a og 128 a.

Vederlag

Aflønning af ledelsesmedlemmer er reguleret i lov om aktie- og anpartsselskaber §§ 138 – 139 c. Reglerne stiller krav om, at børsnoterede selskaber skal udarbejde og offentliggøre en vederlagspolitik, som fastsætter rammen for fast og variabel aflønning af ledelsesmedlemmerne, samt aflægge og offentliggøre en vederlagsrapport i overensstemmelse med den vedtagne vederlagspolitik. Der findes i dag ikke regler om, at der ved fastsættelsen

af ledelsens variable vederlag skal tages højde for opfyldelsen af en virksomheds plan for bl.a. omstilling til en bæredygtig økonomi.

Kravene til aflønning samt skriftlige lønpolitikker i pengeinstitutter, realkreditinstitutter, investeringsforvaltningsselskaber og finansielle holdingvirksomheder følger af §§ 77 a - § 77 i lov om finansiell virksomhed samt bekendtgørelse 2021-06-10 nr. 1242 om lønpolitik og aflønning. Kravene til aflønning og skriftlige lønpolitikker for de øvrige omfattede finansielle virksomheder er reguleret i de respektive sektorlove. Desuden skal de finansielle virksomheder i deres aflønningspolitikker redegøre for, hvordan disse politikker er i overensstemmelse med integrationen af bæredygtighedsrisici, jf. artikel 5 i disclosureforordningen.

Selskabets interesse

Dansk selskabsret indeholder ikke regler om, at når ledelsen opfylder deres forpligtelse til at handle i selskabets bedste interesse, skal de tage højde for konsekvenserne af deres handlinger for bæredygtighedsforhold, herunder, hvor relevant, menneskerettigheder, klimaforandringer og miljømæssige konsekvenser, herunder på kort, mellem og langt sigt. Det er dog et selskabsretligt princip, at ledelsen skal varetage selskabets interesse, og at dette ikke alene omfatter aktionærernes økonomiske interesser, men også øvrige interessenters interesser, herunder f.eks. ansatte, leverandører, kreditorer, samfundet mv.

Disclosureforordningen og taksonomiforordningen

Disclosureforordningen og taksonomiforordningen indeholder *oplysningsforpligtelser* om bæredygtighed, hvorimod dette forslag indeholder forpligtelser vedrørende *adfærd*.

Hvis finansielle virksomheder tager hensyn til investerings beslutningers vigtigste negative indvirkninger på ESG-faktorer, skal de finansielle virksomheder på deres hjemmeside offentliggøre en erklæring om due diligence politikker med hensyn til disse indvirkninger, jf. artikel 4 i disclosureforordningen. Dette er frivilligt for finansielle virksomheder med under 500 ansatte, hvorimod finansielle virksomheder med over 500 ansatte skal udarbejde erklæringen.

De finansielle virksomheder, som laver erklæringen, vil i deres prækontraktuelle dokumenter også blandt andet skulle oplyse, om og i givet fald hvordan deres finansielle produkt(er) tager de vigtigste negative indvirkninger på ESG-faktorer i betragtning, jf. artikel 7 i disclosureforordningen.

Desuden indeholder både disclosure- og taksonomiforordningen et princip om at investeringerne hhv. aktiviteterne ikke må gøre væsentlig skade på ESG-mål.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af direktivforslaget vil medføre behov for lovændringer, herunder ændringer af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, lov om finansiel virksomhed m.fl. Derudover vil forslaget medføre, at der skal vedtages en ny hovedlov om virksomheders due diligence-forpligtelser.

Vedtagelse af direktivforslaget antages derimod ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser for de civilretlige regler i forhold til adgangen til at søge erstatning og gå til domstolene med en sådan erstatningssag.

Efter de almindelige erstatningsretlige principper forudsætter erstatningsansvar, at der er sket en skade, hvormed der er lidt et økonomisk tab. Der skal endvidere være et ansvarsgrundlag. I dansk ret er det almindelige erstatningsansvar culpa. Det betyder, at der indtræder ansvar for skade, som er forvoldt ved skadevolders uagtsomme eller forsætlige adfærd.

Herudover skal skadevolders adfærd være årsag til skaden (kausalitet), og skaden skal være en påregnelig følge af adfærden (adækvans).

Hvis der med implementering af direktivet indføres krav for virksomheder om at udføre due diligence procedurer, vil dette have betydning for vurderingen af ansvarsgrundlaget, hvis undladelse af at udføre disse procedurer afstedkommer et økonomisk tab.

Statsfinansielle konsekvenser

Det forventes, at forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser, idet udpegning eller etablering af en eller flere nationale tilsynsmyndighed(er), der er ansvarlig for implementeringen af direktivet, vil kræve ressourcer. Der er tale om nye krav til virksomheder på et område, der hidtil har været omfattet af internationale, ikke-bindende retningslinjer, og derfor vil der også være tale om en helt ny type tilsyn.

Medlemsstaterne skal sikre, at de nationale kompetente myndigheder tildeles tilstrækkelige beføjelser og ressourcer, hvilket vurderes at indebære fagspecifik ekspertise samt understøttende IT-løsninger til tilsynsopgaverne. Derudover vil det kræve ressourcer i forhold til etableringen af det europæiske netværk for tilsynsførende myndigheder, hvor hvert medlemsland skal udpege repræsentanter, ligesom tilsynsmyndighederne skal besvare henvendelser fra andre tilsynsmyndigheder inden for én måned. Derudover vil det kræve ressourcer at behandle klager. Forslaget pålægger endvidere medlemsstaterne at etablere og drive en dedikeret hjemmeside, portal eller

platform til vejledning og støtte til omfattede virksomheder og deres forretningsforbindelser.

Der vil ligeledes opstå en forøgelse af ressourceforbruget hos den eller de myndigheder, der udpeges til kompetente myndigheder, idet direktivet medfører en øget sagsmængde eller en udvidet opgaveportefølje, herunder i forhold til udmøntningen af delegerede retsakter og den kontinuerlige evaluering af direktivet, der er indbygget i forslaget.

Det fremgår endvidere af forslaget, at medlemsstaterne skal tilpasse deres regler om civilretligt ansvar, så det er muligt for ofre at stille virksomheder til ansvar for skader og opnå erstatning ved at anlægge en erstatningssag ved de kompetente nationale domstole, hvilket vurderes at medføre merudgifter i domstolene i det omfang, der kommer en øget sagstilgang som følge af forslaget. Omfang såvel de økonomiske konsekvenser for domstolene overordnet set vil skulle afdækkes nærmere.

Det vurderes foreløbigt og med væsentlig usikkerhed, at implementering af direktivforslaget vil medføre statsfinansielle omkostninger, ekskl. IT, på ca. 2 mio. kr. i det år, hvor de nye regler træder i kraft for danske virksomheder, og herefter ca. 4 mio. kr. årligt, når selve kontrolindsatsen er påbegyndt. Det anslås med væsentlig usikkerhed, at IT-understøttelse af due diligence-tilsynet vil medføre udgifter på ca. 10-16 mio. kr. i perioden 2025-2030, med efterfølgende varige udgifter til drift og vedligehold på ca. 1-2 mio. kr. årligt. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det er den overordnede vurdering, at forslaget forventes at medføre væsentlige administrative konsekvenser for de omfattede virksomheder. Det er særligt selve due diligence-forpligtelserne (artikel 5-11), der forventes at have erhvervsøkonomiske konsekvenser. Dette skal dog ses i forhold til de forventeligt positive økonomiske effekter af at styrke virksomhedernes og deres ledelsers arbejde med bæredygtighed.

De erhvervsøkonomiske konsekvenser ifm. identifikation af potentielle hhv. faktiske negative indvirkninger vil variere meget fra virksomhed til virksomhed, afhængig af de konkrete forhold, såsom virksomhedens størrelse, værdikædens kompleksitet og risiciene forbundet med den givne sektor eller aktivitet og det geografiske område, virksomheden opererer i. Udgifter til håndtering af potentielle hhv. faktiske negative indvirkninger, herunder udbedring af evt. skader, vil afhænge af, hvilke indvirkninger, der bliver identificeret og handlet på i et givent år.

Samtidig kan harmoniseret lovpligtig due diligence på EU-niveau medføre færre omkostninger for nogle danske virksomheder, såfremt de alene skal forholde sig til én samlet lovgivning og ikke forskellige nationale særlove relateret til området.

Det vurderes foreløbigt og med væsentlig usikkerhed, at direktivforslaget medfører løbende erhvervsøkonomiske omkostninger for ca. 300 mio. kr., heraf ca. 30 mio. kr. i løbende administrative omkostninger og ca. 270 mio. kr. i løbende øvrige efterlevelseseomkostninger. Derudover vurderes direktivforslaget at medføre administrative omstillingsomkostninger på ca. 30 mio. kr.

Der er også virksomheder, der vil blive indirekte påvirket af direktivforslaget. Det gælder fx virksomheder, der vil skulle levere information eller ændre arbejdsgange til de virksomheder, der er direkte omfattet af direktivforslaget. Vurderingen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser omfatter ikke de virksomheder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af direktivforslaget forventes at få positive konsekvenser for menneskerettigheder, miljø og klima både inden for og uden for EU, idet forslaget bidrager til bæredygtig udvikling ved at stille krav til virksomheders due diligence. En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark negativt, og det er Kommissionens forventning, at forslaget i det lange løb vil give bæredygtige europæiske virksomheder en konkurrencefordel globalt.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 16. marts 2022. Der er indkommet høringssvar fra 92-gruppen, Amnesty International, Dansk Aktionærforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv (DE), Dansk Mode & Tekstil (DM&T), Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), FinansDanmark, Folkekirkens Nødhjælp, Forbrugerrådet TÆNK, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR), Forsikring og Pension (F&P), Institut for Menneskerettigheder, Komitéen for God Selskabsledelse og Komitéen for God Fondsledelse, Landbrug & Fødevarer, Ledernes Hovedorganisation, Mæglings- og Klageinstitutionen for Ansvarlig Virksomhedsadfærd (NCP Danmark), Rådet for Samfundsansvar.

Derudover er der indkommet fælles høringssvar fra Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder, samt Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, Copenhagen Business School, Center for Corporate Governance (herefter ”professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU,

og professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS") samt professor Søren Friis Hansen og lektor, Troels Michael Lijla, CBS LAW, Copenhagen Business School.

Generelle bemærkninger

Generelt bakker høringsparterne op om formålet med direktivforslaget og ser et behov for fælles EU-regler på området, idet de dog hver især fremhæver svagheder i forslaget, som de mener, at regeringen bør adressere. Høringsparternes overordnede kritikpunkter er opsummeret i dette afsnit og specificeret nærmere i de følgende afsnit.

92-gruppen, Rådet for Samfundsansvar, Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder, Forsikring og Pension, DM&T, NCP Danmark, FSR, Finans Danmark og L&F lægger vægt på, at der skal sikres sammenhæng med øvrig relateret EU-lovgivning. Dansk Erhverv, DM&T, Finans Danmark og FSR fremhæver behovet for at undgå dobbeltkrav og dobbeltrapportering, særligt ift. taksonomien for bæredygtige investeringer og ift. direktivet om bæredygtighedsrapportering.

92-gruppen, Folkekirkens Nødhjælp, Amnesty International og Institut for Menneskerettigheder mener, at forslaget har væsentlige mangler og generelt bør være mere konsistent med internationale retningslinjer og principper. Forbrugerrådet TÆNK støtter hørings svarene fra Amnesty International og 92-gruppen i deres helhed.

Dansk Aktionærforening finder, at forslagens indgreb i den almindelige selskabsledelse, det generelle ledelsesansvar og i ledelsens aflønning er uheldigt og står i kontrast til Kommissionens øvrige arbejde med fx kapitalmarkedsunionen og aktionærrettighedsdirektivet, hvorfor alene due diligence-delen bør gennemføres. Dansk Aktionærforening lægger stor vægt på nærhedsprincippet og "den danske model" med et aktivt aktionærdemokrati mv.

Dansk Erhverv er positivt indstillet over for formålet med due diligence og at der skabes en europæisk 'level playing field' på området, men finder at forslagens nuværende form indebærer en risiko for forskelligartet implementering i medlemslandene. Finans Danmark bemærker, at brugen af et direktiv fører til en uensartet implementering og efterlevelse i de enkelte medlemslande, hvorfor kunne der med fordel argumenteres for et total harmoniseringskrav.

Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse bemærker, at direktivet ikke lægger op til at harmonisere området på tværs af medlemslande. Det kan føre til, at danske og europæiske virksomheder reguleres hårdere end virksomheder uden for EU, hvilket kan have negative konsekvenser for europæiske virksomheders konkurrenceevne. Komitéen

for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse og Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder bemærker, at virksomheder uden for EU er omfattet, men det er svært at se, hvordan håndhævelse skal ske over for disse virksomheder i praksis.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder lægger afgørende vægt på en afbalanceret EU-tilgang, der tager højde for proportionaliteten i, hvad der er realistisk, og hvad virksomheder er i stand til at gøre. Staters og virksomheders rolle bør ikke blandes, da virksomheder ikke har mandat eller evne til at løse alle problemer, der opstår som følge af svigtende eller svagt styrede stater globalt. Forslaget kan utilsigtet medføre, at det bliver for risikabelt for europæiske virksomheder at handle med virksomheder i lande uden for EU, der ikke har helt styr på miljø og menneskerettigheder. Direktivet er i strid med formålet om at skabe en 'level playing field', eftersom det ikke lægger op til totalharmonisering i EU.

Dansk Aktionærforening, Dansk Industri, Danske Rederier, Danske Arkitektvirksomheder, Finans Danmark, Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse, Ledernes Hovedorganisation ser positivt på EU-regulering af due diligence forpligtelser.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder, Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse og Finans Danmark bemærker, at forslaget til trods for to afviste konsekvensanalyser fortsat indeholder generelle regler om selskabsledelse, som ikke har en direkte sammenhæng med due diligence-forpligtelserne. Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder opfordrer regeringen til at forsvare Bedre Regulerings-principperne ved at forholde sig særdeles kritisk til behov, konsekvenser, proportionalitet og – ikke mindst – nærhedsprincippet i relation til bestemmelserne om selskabsledelse.

Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS, tilslutter sig Dansk Industri's m.fl. bemærkninger, og bemærker, at forslagets underkendte del om selskabsledelse har den alvorlige konsekvens at gøre de øvrige regler om due diligence problematiske i sig selv, da det, der burde være et rent eksternt forhold (krav til virksomhedens opførsel), nu også angår et indre anliggende (virksomhedens beslutningsproces). Virksomhedernes indre beslutningsproces kan således angribes, uanset om virksomheden har foretaget egentlige overtrædelser af sine due diligence-forpligtelser, hvilket muliggør useriøse angreb, og risikoen herfor vil alvorligt lamme selskabsledelsernes risikovillighed og mulighed for at operere på udenlandske markeder.

Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS, bemærker, at initiativets præmisser for regulering af selskabsledelse er forkerte, og at de ikke er underbygget af empiri, hvormed forslaget er i klar modstrid med principperne for bedre regulering.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder bemærker, at forslaget skal justeres på en række punkter for at nå sit formål uden at forringe danske og europæiske virksomheders konkurrenceevne væsentligt.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) mener, at arbejdstagerrettigheder og arbejdstagerrepræsentanter bør stå mere centralt i forslaget. FH mener ikke, at forslaget er ambitiøst nok fsva. due diligence-forpligtelsen og ser en risiko for, at det vil medføre øget bureaukrati uden at skabe reelle forandringer i værdikæderne.

Dansk Mode & Tekstil (DM&T) ser et akut behov for EU-harmoniseret lovgivning om due diligence mhp. fælles spilleregler og fælles forståelse og definitioner for at undgå yderligere fragmentering på området. 92-gruppen, Rådet, Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder, Forsikring og Pension, DM&T, NCP Danmark, FSR, Finans Danmark og L&F lægger vægt på, at der skal sikres sammenhæng med øvrig relateret EU-lovgivning. DM&T og FSR fremhæver behovet for at undgå dobbeltkrav og dobbeltrapportering, særligt ift. taksonomien for bæredygtige investeringer og ift. direktivet om bæredygtighedsrapportering.

Rådet for Samfundsansvar støtter også formålet med forslaget, men mener, at en række elementer risikerer at svække indfrielse af målene, og at flere forpligtelser fremstår uklare. Rådet for Samfundsansvar opfordrer regeringen til at arbejde for en høj grad af harmonisering af reglerne, transparens og ensartet håndhævelse på tværs af medlemslandene.

Dansk Arbejdsgiverforening henviser generelt til høringssvar afgivet af øvrige erhvervsorganisationer, herunder Dansk Erhverv samt DI med Danske Arkitektvirksomheder og Danske Rederier.

FSR støtter, at der henvises til de internationale principper, og bemærker, at forslaget er relevant for både private og offentlige virksomheder.

Forsikring og Pension støtter overordnet intentionerne i forslaget, men ser imidlertid også en række væsentlige problemer i direktivforslaget.

NCP Danmark støtter formålet med forslaget og anerkender intentionen om at udbrede de internationale retningslinjer ved hjælp af direktivet. NCP Danmark understreger dog, at ingen regler er bedre end deres implementering, og det er derfor afgørende, at man på forhånd forsøger at forudse

hvilke konsekvenser direktivet, og særligt dets implementering, vil have i praksis. NCP Danmark fremhæver også, at den nye regulering burde bygge på de fordele, man kender fra NCP-systemet, herunder mægling som et alternativ til at løse konflikter mellem parter.

Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS, bemærker, at forslaget i sig selv påvirke EU's konkurrenceevne negativt, fordi EU pålægger virksomheder pligter, som udlandet ikke gør. Dette bør give EU anledning til at overveje, om direktivet er nødvendigt, eller om man kan klare sig med mindre. Derudover bemærker de, at direktivforslaget lægger op til at inkorporere en lang række mellemstatslige aftaler som del af private selskabers forpligtelser. Dette er u hensigtsmæssigt bl.a. fordi, at international ret er væsensforskellig fra national ret og traktater er således skrevet på en anden måde end national ret, der forpligter private.

Professor Søren Friis Hansen og lektor, Troels Michael Lijla, CBS LAW, Copenhagen Business School tilslutter sig høringssvaret afgivet af Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS.

Specifikke bemærkninger

Anvendelsesområde – omfattede virksomheder

92-gruppen, Folkekirkens Nødhjælp, Institut for Menneskerettigheder og Amnesty International mener, at anvendelsesområdet bør udvides til at dække alle virksomheder uanset størrelse, i overensstemmelse med de internationale retningslinjer. 92-gruppen argumenterer for, at det i praksis vil være vanskeligt for de store virksomheder at efterleve lovkravene, hvis de mindre virksomheder ikke omfattes. Amnesty International påpeger, at forslaget ikke har samme anvendelsesområde som de kommende rapporteringskrav under CSRD, og ønsker som minimum, at også børsnoterede SMV'er skal omfattes. Også FH foreslår en generel tærskel på 250 medarbejdere og finder det betænkeligt, at alle SMV'er er undtaget, uanset om de indgår i risikable værdikæder.

Dansk Erhverv, Ledernes Hovedorganisation, Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder finder det positivt, at SMV'er er undtaget i forslaget. Ledernes Hovedorganisation bemærker, at de foreslåede SMV-rettede indsatser kan vise sig utilstrækkelige, hvis kravene med tiden vil øges yderligere, hvorfor det bør skrives ind i forslaget, at indsatserne skal være proportionale med kravene.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder finder, at den finansielle sektor allerede er omfattende reguleret i forhold til bæredygtighed, hvorfor der er risiko for utilsigtede, uproportionale konsekvenser for

ikke-omfattede virksomheder, herunder SMV'er, uden for den finansielle sektor ved lån/investering m.m., hvilket bør analyseres nærmere. Amnesty International og 92-gruppen ønsker at omfatte finansielle virksomheder på lige fod med øvrige virksomheder.

Både 92-gruppen og Amnesty International mener, at de få udvalgte sektorer af særlig risikabel karakter, som lovforslaget har fokus på, ikke er tilstrækkeligt dækkende. DM&T stiller spørgsmålstegn ved kriterierne for Kommissionens udvælgelse af sektorer med særligt høj risiko for negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø, og bemærker, at der ikke i forslaget opstilles nogen klar definition på mode- og tekstilbranchen. DM&T anbefaler, at due diligence-forpligtelserne bør gælde alle brancher ud fra objektive kriterier om antal ansatte og omsætning.

Dansk Erhverv finder det positivt, at tredjelande er omfattet, men at der bør være behov for vejledning og støtte til danske SMV'er, da de stadig vil være indirekte omfattet.

FSR er enig i anvendelsesområdet, men mener at der skal lægges tilsvarende krav på offentlige virksomheder.

Dansk Erhverv anbefaler, at det bør være muligt, at koncerner kan foretage due diligence på vegne af juridiske datterselskaber, der f.eks. er inden for anvendelsesområdet. Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder ser behov for præciseringer af, hvem i en koncern, som har due diligence-forpligtelserne. Datterselskaber inden for scope skal kunne henviser til moderselskabets eller et andet koncernselskabs håndtering af forpligtelserne i koncernen, når moder-/koncernselskabet er registreret i EU.

Dansk Arbejdsgiverforening mener ikke, at vikaransatte bør inkluderes i opgørelsen af antal ansatte. Dansk Arbejdsgiverforening efterspørger en klar regel i direktivet, som tillader koncerner at dele ressourcer og have fælles koncernløsninger.

Anvendelsesområde – omfattede negative indvirkninger

Dansk Aktionærforening, Dansk Erhverv og DM&T anbefaler, at due diligence-forpligtelsen bør begrænses til leverandørleddet. Dansk Erhverv bemærker, det uklare begreb "værdikæde" bør erstattes af leverandørkæde. Leverandørkæden er det led, virksomhederne har mulighed for at gøre deres indflydelse gældende i. Definitionen af forretningsforbindelser bør begrænses til aktører som virksomheden har en kontraktuel relation for dermed at tage højde for virksomhedens reelle indflydelsessfære. L&F og Ledernes Hovedorganisation mener, at det vil være svært for virksomheder at udføre due diligence i hele værdikæden, og at det kan føre til, at virksomheder trækker sig ud fra visse lande, med et fald i samhandel til følge. L&F og FSR er bekymret for, at EU-baserede virksomheder fravælger handel med visse lande

ud fra et forsigtighedshensyn. L&F mener, at direktivet alene bør regulere den ”direkte værdikæde”.

92-gruppen, Amnesty International og Institut for Menneskerettigheder ser positivt på, at forslaget omfatter hele værdikæden. Forslaget har imidlertid en række begrænsninger ift. omfanget af due diligence-forpligtelsen, som skaber usikkerhed og risikerer at hindre en reel værdikædetilgang. DM&T bemærker, at der er behov for incitament til, at virksomhederne engagerer sig direkte med de lag i leverandørkæden, hvor der er alvorlige risici. Amnesty International lægger vægt på behovet for krav også i forhold til kunderne. Både Institut for Menneskerettigheder, 92-gruppen og Amnesty International og DM&T finder definitionen af etablerede forretningsforbindelser problematisk og uklar, samt at den ikke findes i de internationale retningslinjer.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder opfordrer til, at man sikrer overensstemmelse mellem anerkendte internationale retningslinjer og anvendelsen af begreber og definitioner i forslaget for at undgå unødigt retlig uklarhed. Dansk Erhverv, Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse finder, at der er behov for større klarhed over definitionen af nøglebegreber af hensyn til retssikkerheden og ensartet håndhævelse. Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse bemærker, at artikel 7.2 (a) synes meget vidtgående, og i mange tilfælde vanskelig at opfylde. Den bør udgå, eller begrænses.

Dansk Industri, Danske Rederier, Danske Arkitektvirksomheder, Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse bemærker, at ”Established business relationship” og ”value chain” er uklare begreber. ”Established business relationship” bør begrænses til direkte leverandører, dvs. til ikke også omfatte indirekte leverandører og hele værdikæden, som er alt for bredt og uden for virksomhedens kontrolsfære.

Finans Danmark bemærker, at forslaget anvender andre definitioner/indikatorer på negative indvirkninger end det, der blandt andet ses i udkastet til regulatoriske standarder under disclosureforordningen, hvilket bør afklares. Finans Danmark finder det positivt, at definitionen på ”value chain” i artikel 3 (g), for så vidt angår finansielle virksomheder, er begrænset til at omfatte aktiviteter relateret til kunder, der modtager lån, kreditter og andre finansielle services. Finans Danmark antager på den baggrund, at trods definitionen af ”Financial Undertaking” i artikel 3(a)(iv) ses at være meget bred og f.eks. omfatter investment firms og andre virksomheder, så omfatter forslaget efter deres opfattelse ikke investment services men alene finansierings-/lånesiden. Det ville være hensigtsmæssigt, at dette fremgik tydeligere af forslaget.

Dansk Arbejdsgiverforening finder bilaget misvisende og bemærker, at der mangler en henvisning til, at forenings- og forhandlingsfriheden også omfatter arbejdsgiverne og deres organisationer, og at de ILO-instrumenter, der henvises til, ikke omfatter strejkeret. FH mener, at forslaget også bør indarbejde henvisninger til grundlæggende standarder såsom den europæiske menneskerettighedserklæring, Europa-Rådets menneskerettighedskonvention, det europæiske sociale charter og EU's charter for grundlæggende rettigheder.

92-gruppen og Amnesty International ønsker, at klimaforandringer indarbejdes eksplicit i selve due diligence-forpligtelsen, og at bilaget udvides med yderligere konventioner om menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder. Derudover efterspørges eksplicitte henvisninger til oprindelige folks rettigheder, herunder deres ret til frit, forudgående og informeret samtykke (FPIC). 92-gruppen ønsker også henvisninger til natur, biodiversitet og dyrevelfærd.

Forsikring og Pension ønsker, at det skal fremgå klart, at forsikringer og firmapensionsordninger kan og bør tegnes og opretholdes for lovlige virksomheder, så virksomheder ikke afskæres fra at tegne helt almindelige erhvervsforsikringer og pensionsordninger for medarbejderne alene fordi, der kan være identificeret potentielle negative påvirkninger af menneskerettigheder eller miljø.

Selskabsledelse

92-gruppen finder det positivt, at beslutninger om menneskerettigheder, miljø og klima skal træffes på direktorniveau, men bemærker, at flere elementer, som EU-Kommissionen tidligere har arbejdet på, er udeladt fra det endelige forslag. Amnesty International ser positivt på bestemmelserne om ledelsesansvar, men ønsker ligesom 92-gruppen, at der skal være eksplicitte konsekvenser for brud på disse forpligtelser. Institut for Menneskerettigheder fremhæver positivt, at forslaget indeholder en afklaring af ledelsesansvaret, eftersom de internationale retningslinjer fastslår, at due diligence skal ledsages af et ledelses- og bestyrelsestilsyn.

Dansk Aktionærforening bemærker, at flere af forslagene kan ses som direkte indgreb i den danske model for selskabsledelse og er problematiske, idet det bliver muligt at angribe selskabernes interne beslutningsproces.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder advarer kraftigt imod, at EU begynder at regulere det overordnede ledelsesansvar i danske virksomheder, som er unødvendigt for at opnå formålet. Det kan potentielt få alvorlige negative konsekvenser, fordi det vil skabe en helt unødvendig usikkerhed om ledelsesansvaret i danske virksomheder. Det risikerer at hæmme virksomhedernes beslutningseffektivitet og konkurrenceevne. En

accept af forslaget medfører, at regulering af selskabsledelse i danske virksomheder, som i dag er reguleret i Danmark, ville blive overladt til EU. En udvanding af, at ledelsen i sidste ende fastlægger virksomhedens strategi, politikker mv. er en udvanding af virksomheders selvbestemmelsesret og ejernes ejendomsret. Det er på mange måder u hensigtsmæssigt, hvis eksterne parter får en juridisk ret til at påvirke ledelsesbeslutninger i virksomheder, men ikke bærer et juridisk medansvar for konsekvenserne.

Dansk Industri, Danske Rederier, Danske Arkitektvirksomheder, Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse bemærker, at det er u hensigtsmæssigt, at det generelle ledelsesansvar i virksomheder er forskelligt, blot fordi en virksomhed krydser en bestemt størrelsesgrænse, eller har omsætning inden for bestemte brancher.

Ledernes Hovedorganisation bemærker, forslaget vil være omfattende, og finder det afgørende, at ledelsesrummet ikke underlægges unødvendige begrænsninger. Det uklart, hvor vidtrækkende direktørernes ansvarsbyrde tænkes, og Ledernes Hovedorganisation anbefaler, at det i forslagets artikel 25 og 26 uddybes, hvor mange forpligtelser direktionerne reelt set pålægges.

Dansk Erhverv mener, at der er tale om en ganske stor ændring af ledelsesansvaret, og mener, at artikel 25 skal udgå, da der i dansk ret allerede findes regulering heraf, at det ser ud til at være uafklaret, hvilke konsekvenser artikel 25 har på ledelsesansvaret, og da detailstyring af ledelsesansvaret ikke er ønskeligt. Den uklare formulering skaber tvivl om rækkevidden, herunder f.eks. hvordan forskellige situationer skal bedømmes, hvem der kan rejse krav mv. Der kan opstå risiko for, at beslutningskraften forsinkes og at ledelsen undlader at træffe ellers fornuftige, men risikofyldte beslutninger.

Dansk Erhverv mener, at artikel 26 skal udgå, da artiklen er unødvendig, da handlingerne bliver en naturlig del af direktionens opgave, når virksomheden ansvarliggøres for de forhold, der fremgår af artikel 7-11.

Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS, bemærker, at artikel 15 og 25 ikke har relevans for due diligence. Artikel 26 er derudover overflødig, da det automatisk følger af national selskabsret, at ledelsen er forpligtet til at sikre overholdelsen af due diligence-processerne. Begreberne i artikel 26 synes desuden at være helt åbne og giver dermed risiko for indblanding i virksomhedens ledelse fra eksterne ikke-transparente aktører. Bestemmelserne er således helt unødvendige i relation til due diligence og i strid med nærheds- og proportionalitetsprincippet i TEU art. 5. Det bemærkes ydermere, at det er af helt afgørende vigtighed, at art. 15 udgår af direktivforslaget, da artiklen

f.eks. er et direkte indgreb i aktionærernes ejendomsretlige styringsret, herunder retten til selv at vælge mål og strategi, med klar ekspropriativ karakter at pålægge virksomheden at skulle efterleve politiske målsætninger.

FSR mener, at ledelsesmedlemmers pligter og ansvar bør være op til medlemslandene for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Sammensætningen af ledelsens aflønning bør ikke reguleres i direktivet, men kan det ikke tages ud, bør det flyttes fra art. 15 til art. 25.

Forsikring og Pension opfordrer til, at ansvar, pligter og sanktioner for ledelsesmedlemmer gøres klarere i direktivet.

Finans Danmark finder, at der med forslaget foretages et unødigt indgreb i virksomhedernes ledelsesret. Det gælder også i relation til den foreslåede artikel 25, da ledelsen allerede efter gældende regler er forpligtet til at handle i virksomhedens interesse. Det er desuden uklart, hvad der skal til, før en ledelsesbeslutning er ansvarspådragende.

Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse mener, at hele artikel 25 bør udgå. Der bør alene lovgives på medlemslandsniveau, da dette er mere fleksibelt og i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Indførelse en definition af ”selskabs interesse” kan føre til uklarheder for ansvaret og ledelsen kan risikere at blive mødt med en ubegrundede søgsmål. Det kan forringe EU-selskabers konkurrenceevne på det globale marked, hvilket ikke vil bidrage til en bæredygtig udvikling.

Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse støtter overordnet, at ledelsen skal etablere og føre tilsyn med due diligenceprocessen. Pligten i artikel 26 til at inddrage interessenter er dog uklart formuleret. Komitéerne mener, at kravet om tilpasning af virksomhedens strategi, er malplaceret, og at der ikke bør stilles enkeltstående krav til virksomhedernes strategi.

Selve due diligence-forpligtelsen

Både Institut for Menneskerettigheder, Amnesty International og 92-gruppen ser med bekymring på de såkaldte kontraktlige garantier i forslaget. Denne tilgang giver virksomheder mulighed for blot at tilføje bestemte klausuler i deres kontrakter med leverandører og at overlade verifikationsprocessen til tredjepartsauditører, frem for proaktivt at arbejde med leverandørerne. Institut for Menneskerettigheder påpeger, at tættere samarbejde og dialog med forretningspartnere har vist sig mere effektive end adfærdskodeks og certificeringer i praksis. DM&T ser ligeledes en risiko ved et for ensidigt fokus på kontrakter og ønsker i stedet, at direktivet fremmer virksomheders fokus på at udvikle og bruge en fleksibel værktøjskasse af forskellige indsatser.

Amnesty International og DM&T fremhæver også behovet for, at virksomheder kritisk vurderer deres indkøbspraksis.

Ift. dokumentation af efterlevelse af reglerne påpeger DM&T, at SMV'er ofte benytter sig af andre redskaber end audits til at følge op på krav i deres leverandørkæde, fx gennem dialog, egne besøg mv. Derfor bør direktivets krav til dokumentation være proportionelle, situationsbestemte og SMV-venlige.

92-gruppen, Folkekirkens Nødhjælp og Amnesty International ønsker, at det skal fremgå tydeligt, at virksomheder skal inddrage interessenter på en meningsfuld, effektiv og sikker måde på alle stadier af due diligence-processen. FH ønsker, at forslaget skal indebære en mere aktiv inddragelse af arbejdstagerrepræsentanter og andre interessenter. FH efterspørger desuden en mere udbygget reference til virksomheders pligt til at sikre genoprejsning for ofre, særligt i udviklingslande.

Amnesty International finder rapporteringskravene for overfladiske og mener den bør ske løbende og med en bredere målgruppe end blot investorer.

Fsva. virksomheders egne klagemekanismer anfører Amnesty International, at ikke kun arbejdere og fagforeninger, men også andre interessenter, skal informeres om virksomhedernes procedurer til at håndtere klager.

Dansk Arbejdsgiverforening og Finans Danmark mener, at klageprocedurerne i forslaget er vidtgående. Finans Danmark bemærker, at det er uklart, hvordan "legitim bekymring" skal fortolkes, hvilket kan medføre en uklar retstilstand for virksomhederne. Komiteén for god Fondsledelse og Komiteén for god Selskabsledelse bemærker, at artikel 9 giver en meget bred klageadgang for ikke direkte berørte, for overtrædelse af artikel 7 og 8 vedr. "adverse impacts", hvilket bør undgås. Klageadgangen bør alene tilfalde dem, der er direkte berørt af "adverse impact", og en offentlig myndighed bør påse, at virksomhederne overholder proceduren. Artikel 9 kan med fordel ændres til en whistleblowerbestemmelse.

Dansk Arbejdsgiverforening mener, at forslaget kan være i strid med procedurerne på det danske arbejdsmarked og den danske model.

Finans Danmark bemærker, at undersøgelsespligten vil kunne være omfattende og medføre høje administrative konsekvenser. Derfor bør det f.eks. tydeliggøres, hvem der har forpligtelsen i koncernkonstruktioner. Den foreslåede artikel 3(g) om due diligence og rækkevidden af værdikæderne for finansielle virksomheder er for vidtgående, og at bestemmelsen alene bør omfatte det første led i værdikæden.

Dansk Erhverv opfordrer til, at det ekspliciteres, hvilke krav der vil være gældende for den årlige redegørelse, samt at der ikke introduceres nye krav til SMV'er. Dansk Erhverv og FSR bemærker, at fastlæggelse af krav til en årlig beretning i en proces med udstedelse af delegerede retsakter får en stor indvirkning på mindre virksomheder, der kan blive negativt berørt af en kontinuerlig uvished omkring kravene til deres "annual statement". Forsikring og Pension mener, at bemyndigelsen til at udstede guidelines skal udformes, så den lever op til almindelige krav til niveau-2-regulering (delegerede retsakter). Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS, advarer imod at overlade den egentlige regulering ved niveau 2 ved afledte retsakter. FSR opfordrer til, at kravene bør fastsættes i en mere åben og transparent proces, hvor også erhvervsorganisationer bliver inddraget. For at undgå dobbeltrapportering anbefaler Dansk Erhverv, at såfremt virksomheder er omfattet af CSRD, skal de ikke også underlægges krav om en 'annual statement'. Dansk Erhverv er af princip forbeholden over for brug af delegerede retsakter, hvorfor Europa-Kommissionen i stedet bør komme med specifikke krav til artikel 11 - herunder hvad der skal stå i et "annual statement". FSR foreslår, at der i direktivforslaget stilles samme krav til erklæringer som i direktivforslaget om bæredygtighedsrapportering.

Bestemmelse om klimaforandring og vederlag

Amnesty International finder den nuværende bestemmelse om klima utilstrækkelig, bl.a. fordi den kun gælder for de allerstørste virksomheder (gruppe 1). 92-gruppen og Amnesty International ønsker, at forslaget skal anvise konkrete konsekvenser for brud på forpligtelsen om en klimaomstillingsplan, og Amnesty International efterspørger klarhed ift. om myndighederne også kan sanktionere for manglende implementering af en sådan plan, og Folkekirkens Nødhjælp mener, at manglende implementering af klimaplanen skal medføre et erstatningsansvar.

Dansk Erhverv og L&F mener ikke, at ledelsesaf lønning bør reguleres på EU-niveau, og FSR mener, at aflønning bør være op til virksomhederne selv. Dansk Erhverv mener, at det bør være op til virksomheden selv at definere hvilke elementer af forretningsplanen, der er så relevante, at man vælger at aflønne derefter.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder mener, at artikel 15 går videre end due diligence, som betyder, at staten direkte tiltager sig kontrol med styringen af private virksomheder og er et uacceptabelt brud på grundlæggende principper om, hvem der har ejendoms- og ledelsesretten i private virksomheder. De foreslåede krav i art. 15, stk. 1 og 2 er uklare, men alligevel juridisk bindende med mulighed for sanktioner og håndhævelse af en tilsynsmyndighed. Dette er

problematisk fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt og kan medføre administrative byrder.

Komitéen for god Selskabsledelse og Komitéen for god Fondsledelse mener, at artikel 15 er overflødig og bør udgå, idet forpligtelserne, går videre end formålet med direktivet. Andet aktionærrettighedsdirektiv indeholder allerede regulering af ledelsens vederlag og har allerede haft effekt i danske selskaber. De KPI'er, der fastlægges for variabel vederlag, omfatter allerede i vidt omfang forretningsmodel og strategi og sustainability.

Ledernes Hovedorganisation er positive overfor, at bæredygtighedsmål bliver tænkt ind i aflønningen i form af fx bonusordninger. Dog bør målene skal stå mål med, hvad den enkelte kan påvirke, ligesom løndannelse i almindelighed ikke bør indarbejdes i et direktiv, hvorfor dette bør forblive på anbefalingsniveau.

Ledernes Hovedorganisation anbefaler, at der i stedet for artikel 15 arbejdes på, på sigt at indføre en bred, ensartet Co2-afgift i hele EU-regionen. Forslaget risikerer at have en begrænset virkning på klimaet, så længe det kun angår den ene procent omfattet af forslaget. Forslaget bør uddybe, hvordan man tænker at imødekomme mindre virksomheders øgede behov for eks. klimarapportering og -investeringer, samt øgede behov for viden.

Professor Søren Friis Hansen og lektor, Troels Michael Lijla, CBS LAW, Copenhagen Business School, bemærker, at aktionærens ejendomsret, som også aktionærens stemmeret og retten til at udøve indflydelse over selskabet, nyder beskyttelse iht. Grundloven, Menneskerettighedskonventionen, og EU's Charter om grundlæggende rettigheder. Artikel 15 et indgreb i aktionærens ejendomsret efter Menneskerettighedskonventionen, og det bør også undersøges, om artikel 15 udgør et ekspropriativt indgreb efter grundlovens § 73. Derudover vurderes det, at der ikke er hjemmel i Traktaterne til at tillægge bestemmelsen i Paris-aftalen direkte virkning.

Forsikring og Pension bemærker, at det er uklart, hvordan en virksomheds klimaplan skal udformes.

Vejledning mv.

Dansk Erhverv bemærker, at når der f.eks. indhentes kontraktlige garantier fra eller indgås en kontrakt med en SMV, skal vilkårene være retfærdige og rimelige, og der skal være fokus på, at omkostninger fra de store selskabers due diligence forpligtigelse ikke væltes over på SMV'erne.

DM&T finder det vigtigt, at de understøttende tiltag for SMV'er prioriteres, herunder at der laves harmoniserede vejledninger til SMV'er, så det

ikke bliver de store virksomheders ansvar og opgave at definere, hvordan en SMV skal udføre due diligence.

FSR, Finans Danmark, FH og DM&T efterspørger vejledning til virksomhederne, og i den forbindelse fremhæver DM&T og FH harmoniserede vejledninger til SMV'er.

Myndigheders tilsyn

92-gruppen og NCP Danmark påpeger, at det offentlige tilsyn forudsætter meget klare regler. Amnesty International og NCP Danmark fremhæver, at tilsynsmyndigheden bør være uafhængig. NCP Danmark påpeger også, at erfaringerne fra NCP-sager viser, at sagerne kræver meget tid og ressourcer grundet sagernes kompleksitet.

Forsikring og Pension opfordrer til at bevare de eksisterende rammer for tilsynet med overholdelse af bæredygtighedsregulering.

Amnesty International mener, at direktivet skal fastlægge et minimumsbeløb eller lignende for bøder, og at virksomheder skal udelukkes fra offentlige indkøb, hvis de ikke lever op til due diligence-kravene. Amnesty International og 92-gruppen efterspørger en ændring af udbudsdirektivet for bedre at integrere FN's og OECD's retningslinjer i offentlige indkøb.

Institut for Menneskerettigheder mener, at der skal skabes en balance, så ansvaret for at håndhæve reglerne ikke væltes over på civilsamfundet.

Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse bemærker, at det i artikel 20 om sanktioner bør gøres klart, hvor langt ned i kæden, virksomhederne kan gøres ansvarlige. Sanktionerne bør være proportionelle med karakteren af overtrædelsen og ikke omsætningsbestemte, da dette kan variere på tværs af forskellige virksomhedstyper.

Dansk Industri, Danske Rederier, Danske Arkitektvirksomheder og Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse bemærker, at virksomhederne ikke bør holdes ansvarlige for overtrædelser i virksomhedernes leverandørkæder, hvis virksomhederne ikke direkte har forårsaget overtrædelsen, virksomhederne ikke med rimelighed kunne være opmærksomme på overtrædelsen, eller når virksomhederne har foretaget nødvendige foranstaltninger for at forhindre overtrædelsen.

Civilretligt ansvar

92-gruppen, Folkekirkens Nødhjælp og Amnesty International ønsker, at forslaget skal tage højde for juridiske udfordringer for ofre, der ønsker at gøre en virksomhed ansvarlig for skader som følge af mangelfuld due diligence,

fx høje omkostninger, korte tidsfrister, begrænset adgang til beviser, begrænset juridisk status og en uforholdsmæssig stor bevisbyrde. 92-gruppen og Amnesty International mener, at det er for tung en bevisbyrde at løfte for rettighedshaverne, og de ønsker derfor en mere fair fordeling af bevisbyrden. Iflg. Amnesty International bør der også sikres finansiel støtte til rettighedshavere og mulighed for kollektive søgsmål, samt at juridiske omkostninger i en sag pålægges den sagsøgte virksomhed, hvis sagsøger vinder sagen.

Institut for Menneskerettigheder og Amnesty International mener, at der er en bekymrende mangel på klarhed omkring brugen af kontrakter som et middel til at undgå ansvar. Institut for Menneskerettigheder finder det uklart, hvilke indvirkninger der vil kunne lede til ansvarspådragelse som følge af forslagets henvisning til rettigheder og forbud listet i bilagene til direktivet. Endvidere finder Institut for Menneskerettigheder, at kravet om økonomisk kompensation ved en konkret krænkelse er for begrænset og ikke lever op til de internationale retningslinjers forventninger til virksomheders rolle med hensyn til genoprejsning.

Dansk Erhverv bemærker, at artikel 22 bør beskrives yderligere, herunder hvis en virksomhed har truffet forebyggende foranstaltninger, er den ikke nødvendigvis retlig ansvarlig for en evt. negativ påvirkning, der opstår som følge af aktiviteterne hos en indirekte partner. Spørgsmålet om ansvar, herunder f.eks. når en virksomhed overholder alle formelle krav, og en krænkelse af menneskerettighederne alligevel finder sted i virksomhedens forsyningskæde, bør afklares bl.a. af hensyn til retssikkerheden.

Dansk Industri, Danske Rederier og Danske Arkitektvirksomheder mener, at bestemmelserne om civilretligt ansvar er for uklare og vidtrækkende. Virksomhedernes juridiske ansvar bør udelukkende omfatte deres direkte leverandører og ikke hele værdikæden. Artikel 24 om offentlig støtte rejser en række udfordringer, bl.a. i forhold til retssikkerhed, og er heller ikke begrænset til direktivets due diligence forpligtelser.

Professor, dr.jur., Jesper Lau Hansen, KU, og Professor Steen Thomsen og lektor Therese Sand, CBS, fremhæver, at virksomhederne kun bør holdes ansvarlige for egne handlinger, som kan tilregnes selskabet ved dets ansatte. Der bør ikke anvendes objektivt ansvar eller hæftelse for andre aktørers handlinger.

Komitéen for god Fondsledelse og Komitéen for god Selskabsledelse bemærker, at artikel 22 om "civil liability" er formuleret meget uklart og det er vanskeligt at afgøre, hvornår en virksomhed er ansvarlig, hvilket bør præciseres. Dansk Industri, Danske Rederier, Danske Arkitektvirksomheder, Komitéen

for God Fondsledelse og Komitéen for God Selskabsledelse bemærker, at forslaget bør vurderes i forhold til internationale privatretlige regler om lovvalg og jurisdiktion.

Også NCP Danmark og FSR fremhæver potentielle problemstillinger ved at give ofre adgang til domstolen. NCP Danmark bemærker, at der kan være udfordringer knyttet til jurisdiktion, og fare for ”forum shopping” mht. valg af land og domstol. FSR støtter at bevare OECD’s mæglings- og klagesystem, og dermed det danske NCP, da det kan være det mest effektive værktøj i tilfælde af en tvist.

L&F mener, at det er uklart, hvordan Kommissionen vil sikre de nationale myndigheders beføjelser til at tillade evt. kontraktbrud ved overtrædelse af direktivet, hvis en aftale eksempelvis er indgået med lovvalg i et tredjeland. L&F bemærker, at det øger sandsynligheden for uberettigede klager til skade for virksomheders omdømme at lade NGO’er uden reelt indblik eller forbindelse til en virksomheds værdikæde eller ansatte være klageberettigede. L&F mener, at det er forventeligt, at virksomheder skal lave due diligence i den fulde værdikæde, men at det juridiske ansvar kun bør gælde den direkte værdikæde.

Forsikring og Pension bemærker, at det er uklart, hvordan virksomheders civilretlige ansvar hænger sammen med nationale erstatningsregler, hvilket kan skabe usikkerhed om retstilstanden.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene støtter generelt formålet med direktivet, men har givet udtryk for, at der er en række uklarheder i EU-Kommissionens forslag. Et flertal af medlemslandene, herunder særligt en række nord- og østeuropæiske lande og Danmark, har udtrykt sig kritisk over for de artikler, der regulerer selskabsledelse generelt, og har ønsket dem fjernet. Der pågår fortsat drøftelse af, hvorvidt ”etablerede forretningsforbindelser” er det rette koncept at bruge til at afgrænse de omfattede virksomheders forpligtelser i deres værdikæder. Flere lande har i den forbindelse udtrykt støtte til at tage en mere risikobaseret tilgang, der læner sig tættere op ad OECD’s retningslinjer og dermed slette konceptet ”etableret forretningsforbindelser”. Anvendelsesområdet er også fortsat genstand for drøftelser ligesom formatet for og rækkevidden af det civilretlige erstatningsansvar. Formandskabet er ambitiøse og går efter at opnå en generel indstilling i december 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om formålet med det nye forslag om virksomheders due diligence for bæredygtighed. Omstilling til en bæredygtig økonomi indebærer, at den private sektor aktivt tager ansvar for deres indvirkning på

samfundet og miljøet. Det er regeringens opfattelse, at lovpligtig due diligence bedst reguleres på europæisk niveau, frem for på nationalt niveau, så der sikres klare, fælles spilleregler og en ensartet håndhævelse på tværs af medlemslandene. En ambitiøs EU-lov om due diligence skal være med til at sætte standarden globalt og løfte niveauet for den private sektors bæredygtighed – også uden for EU's grænser.

For at opnå dette er det centralt at lovgivningen udformes på en måde der er håndterbar og klar for de virksomheder, der underlægges lovgivningen, herunder SMV'er, der indirekte påvirkes af forslaget. Såfremt den europæiske lovgivning udformes på baggrund af uklare definitioner, og med tvivl om rækkevidden og omfanget af virksomhedernes ansvar, er der en risiko for reglerne ikke vil bidrage til en reel omstilling af den private sektor, men alene vil påføre unødvendige administrative byrder for virksomhederne. Dette vil hverken være til gavn for evt. skadelidte eller virksomhederne. Det er derfor en central prioritet for regeringen, at reglerne udformes således, at de bliver håndterbare og at gevinsterne ved forslaget står mål med de administrative byrder. For at reglerne skal kunne sætte standarden globalt skal der kunne fremvises en model, hvor den nødvendige omstilling sikres, samtidig med at reglerne gøres håndterbare for virksomhederne.

Regeringen finder det vigtigt, at forslaget bliver ambitiøst, værdiskabende og i høj grad stemmer overens med den risikobaserede tilgang fra de internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, som indebærer at virksomheder udfører due diligence for hele værdikæden, og prioriterer at håndtere de væsentligste og mest sandsynlige negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljøet, uanset hvor i værdikæden de finder sted.

Regeringen finder det kritisabelt, at forslaget er blevet fremsat uden at der foreligger en kvalitetssikret konsekvensanalyse for forslaget fra Kommissionens interne Udvalg for Forskriftskontrol, og at Kommissionen på den måde bryder med den normale procedure for evidensbaseret politikudvikling.

Proportionale regler særligt for virksomheder og myndigheder

Regeringen finder det positivt, at forslaget er baseret på anerkendte internationale retningslinjer i form af OECD's retningslinjer for Multinationale Selskaber og FN's Vejledende Principper om Menneskerettigheder og Erhvervsliv. Samtidig finder regeringen det centralt, at forslaget indeholder referencer til oprindelige folks rettigheder, herunder FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder. Erklæringen adresserer bl.a. oprindelige folks ret til at beholde traditionelle landområder, udnytte deres ressourcer, princippet om FPIC (frit, forudgående og informeret samtykke) og retten til retfærdig kompensation, der alle er relevante for direktivet.

Regeringen mener, at det er en forudsætning for en vellykket og effektiv due diligence-lov, at forslaget finder den rette balance mellem fleksibilitet og præcision, og at der skabes gode rammer for reel harmonisering på tværs af medlemslandene. Mange virksomheder er allerede bekendte med og arbejder med ovenfornævnte retningslinjer, hvilket vil gøre en implementering af reglerne mere håndterbare for virksomhederne, der skal implementere due diligence i deres daglige forretning, for skadelidte, for civilsamfundet og for de nationale myndigheder der skal håndhæve reglerne.

En ensartet implementering og håndhævelse på tværs af EU, er en central prioritet for regeringen. Derfor bør der være klarhed om de centrale begreber i direktivet, og Kommissionen bør udgive vejledninger om, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser, så det bliver klart for virksomhederne hvad der konkret forventes. Regeringen finder det centralt, at formålet med forslaget opnås og implementeres, således at gevinsterne ved forslaget står mål med de væsentlige administrative byrder, der forventes med forslaget.

Risikobaseret indsats i værdikæden

Regeringen finder det vigtigt, at forslaget afspejler det centrale princip om en risikobaseret indsats fra OECD's retningslinjer, således at virksomheder kan prioritere mellem evt. forskellige negative indvirkninger og adressere de mest signifikante risici først. Dette betyder også, at det centrale for regeringen er, at virksomhederne i deres due diligence fokuserer der, hvor de har den største potentielle eller faktiske negative indvirkning, uanset hvor i deres værdikæde den negative indvirkning finder sted. Regeringen mener ikke, at den risikobaserede tilgang, der er centralt i OECD's retningslinjer, er tilstrækkeligt afspejlet i direktivforslaget, hvor ansvaret for at udøve due diligence i virksomheders værdikæder er begrænset til "etableret forretningsforbindelser". Regeringen mener derfor, at dette koncept om "etableret forretningsforbindelser" bør udgå.

Regeringen ser en risiko for, at virksomheder alene vil forlade sig på kontraktuelle krav til leverandører på bekostning af dialog, tæt samarbejde og interessentinddragelse, som iflg. OECD's retningslinjer er primære værktøjer i en effektiv due diligence-proces. Derfor bør det afsøges, om forslagens bestemmelser om kontraktforhold kan tilpasses eller suppleres med princippet om en risikobaseret indsats, så det er mere i tråd med OECD's retningslinjer.

Ingen generel EU-regulering af selskabsledelse

Regeringen er skeptisk overfor, at der indgår en generel regulering af selskabsledelse og ledelsens pligter i forslaget, som ligger ud over de pligter, som foreslås som led i due diligence-forpligtelsen. Kommissionen har ikke

umiddelbart godtgjort, at der er et behov for en generel regulering af selskabsledelsen eller fremvist dokumentation for, at denne del af forslaget nødvendigvis vil forbedre virksomhedernes arbejde med den bæredygtige omstilling og ansvarlige værdikæder. Dette har regeringen af flere omgange gjort Europa-Kommissionen opmærksom på i forbindelse med regeringens løbende dialog med Europa-Kommissionen.

Regeringen er positiv overfor, at due diligence-delen af forslaget vil medføre, at virksomheder i højere grad strukturerer deres beslutninger ud fra hvad, der er bæredygtigt, både ift. fx klima og miljø, men også for menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder. Regeringen mener, at virksomheders bæredygtighed, vækst og konkurrenceevne ikke er modsætninger, men hinandens forudsætninger samt at fremtidens mest profitable og succesfulde virksomheder bør bygge på grundlæggende bæredygtige forretningsmodeller. En bæredygtig omstilling opnås bedst ved, at ledelser i private virksomheder selv arbejder strategisk og effektivt med bæredygtighed, hvor virksomhederne kan se, at det er i deres egen interesse at sikre en bæredygtig forretningsmodel. Regeringen kan derfor ikke på det nuværende grundlag støtte en mere generel regulering af selskabsledelse, hverken på europæisk eller nationalt niveau og mener ikke, at det er godtgjort tilstrækkeligt at forslaget er proportionalt i denne henseende. Regeringen vil i det videre forløb undersøge nærmere, hvordan den foreslået regulering af selskabsledelse vil påvirke den danske model for selskabsledelse og hvad de konkrete implikationer af direktivet vil være for dansk selskabsret.

Anvendelsesområde

Regeringen støtter, at virksomheders aktiviteter, herunder datterselskabers aktiviteter i både EU og tredjelande, vil være omfattet af reglerne.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om at starte med at regulere de største virksomheder. Det støttes ligeledes at det senere, ifm. en evaluering af lovgivningen vurderes, om anvendelsesområdet bør udvides til også at omfatte mindre virksomheder. Regeringen afsøger nærmere, om der findes mere hensigtsmæssige modeller til at implementere due diligence i værdikæden end Kommissionens forslag om kontraktmæssig kaskadering, og vil i den sammenhæng vurdere, om det evt. kan være fordelagtigt at strømline anvendelsesområdet med direktivet for virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD). Dette vil i så fald betyde, at flere virksomheder omfattes af reglerne.

Regeringen finder, at der er behov for at analysere, hvad konsekvenserne af forslaget er for virksomhederne i de særlige risikosektorer.

Regeringen støtter, at ikke-EU-virksomheder med en betydelig omsætning på det indre marked også omfattes af reglerne, med henblik på dels at beskytte europæiske virksomheders konkurrenceevne, dels at opnå en større effekt af lovgivningen. Regeringen støtter ligeledes, at finansielle virksomheder er omfattet af forslaget.

Interessentinddragelse

Regeringen finder det vigtigt, at meningsfuld inddragelse af relevante interessenter, herunder bl.a. fagforeninger, kommer til at stå som en helt central forpligtelse i forslaget, i tråd med OECD's retningslinjer. Denne forpligtelse bør dog som udgangspunkt være afgrænset til virksomhedens due diligence-forpligtelse.

Sammenhængende regulering af vederlag

Der foreslås i direktivet en konkret regulering af udformningen af ledelsens variable vederlag, hvorefter virksomhederne ved fastsættelsen af heraf skal tage højde for deres plan for at bidrage til Paris-aftalens klimamålsætning. Denne forpligtelse virker til at gå ud over formålet med nærværende direktiv, som er at fastlægge regler for virksomhedernes udførelse af due diligence. Da regeringen finder, at den konkrete udøvelse af selskabsledelse ikke skal reguleres som en del af dette direktiv, bør reguleringen af vederlag udgå af forslaget.

Klimahensyn

Regeringen finder det vigtigt, at den private sektor bidrager til den grønne omstilling, og vil afsøge, hvordan klimahensyn bedst integreres i direktivet, fx ved at gøre virksomheders klimapåvirkning til en del af selve due diligence-forpligtelsen, fremfor at dette gøres til en særskilt forpligtelse. Det er desuden centralt at sikre overensstemmelse med øvrige EU-krav om klimarelateret rapportering.

Effektiv håndhævelse

Regeringen støtter direktivets mål om, at skadelidte skal kunne anlægge en civil retssag ved de kompetente nationale domstole og opnå erstatning, såfremt betingelserne herfor efter national ret er opfyldt. Regeringen finder dog, at der er elementer vedrørende det civilretlige erstatningsansvar, der giver anledning til tvivl om den nærmere forståelse samt konsekvens. Der er behov for klarlægning og afgrænsning af en række centrale begreber i forslaget vedrørende virksomheders juridiske ansvar og mulighederne for at anlægge sager herom ved domstolene. Ansvarret bør særligt afgrænses over for andre aktørers selvstændige eller upåregnelige handlinger. Det skal derudover præciseres, hvad der menes med *passende* due diligence foranstaltninger, jf. Artikel 7 og 8. Regeringen vil arbejde for at få afklaret disse usikkerheder.

Det bemærkes, at lovvalget må løses efter de almindelige lovvalgsregler, dvs. deliktstatuttet for Danmarks vedkommende.

Regeringen mener samtidig, at det etablerede system af nationale OECD-kontaktpunkter for ansvarlig virksomhedsadfærd (NCP) skal kunne fungere i samspil med reglerne i direktivforslaget. NCP-systemet repræsenterer en anden form for adgang til genoprejsning for skadelidte med mulighed for mægling mellem parterne. Derudover har de nationale kontaktpunkter ekstraterritorial kompetence, og vil fortsat være tilgængelige for virksomheder, der ikke omfattes af dette forslag.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 19. april 2022. Folketingets Europaudvalg blev orienteret om sagen den 17. maj 2022. Der blev indhentet forhandlingsoplæg den 31. oktober 2022.

Forslag til forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1001 og (EU) 2019/1753 og Rådets afgørelse (EU) 2019/1754, KOM (2022) 174 final.

Revideret udgave af samlenotatet den 23. september 2022. Ændringer er markeret med streg i venstre margin.

1. Resumé

Europa-Kommission fremsatte den 13. april forslag til forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1001 og (EU) 2019/1753 og Rådets afgørelse (EU) 2019/1754.

Det forventes, at sagen skal på konkurrenceevnerådsmødet d. 1. december 2022 til generel indstilling. Regeringen ventes at tilslutte sig den generelle indstilling.

Geografiske oprindelsesbetegnelser har eksisteret på EU-niveau i mange år for vin og landbrugsprodukter. Det er en betegnelse, der anvendes på produkter, der har en bestemt geografisk oprindelse og besidder kvaliteter, omdømme eller andre kendetegn, der hovedsageligt kan henføres til denne oprindelse, fx parmesanost, champagne eller de danske lammeffjordskartofler. Der findes i dag ikke nogen harmoniseret beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter på EU-niveau, men 16 medlemsstater har etableret deres egne nationale beskyttelsessystemer for geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter, fx 'Pierre de Bourgogne' fliser, der er beskyttet i Frankrig eller 'Halas-kniplinger', der er beskyttet i Ungarn.

Formålet med forslaget er at etablere et harmoniseret sui generis beskyttelsessystem af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter på EU-niveau. Forslaget omfatter den administrative organisering af beskyttelsessystemet, hvilket bl.a. inkluderer regler for omfang af beskyttelse, registrering, undtagelsesbestemmelser samt kontrol og håndhævelse.

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet en ny forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter vil være direkte gældende i dansk ret. Det forventes ikke, at forslaget vil have væsentlige erhvervsmæssige konsekvenser. Forslaget vil have mindre administrative omkostninger.

Regeringen finder overordnet, at beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter ikke medfører beskyttelse eller fordele, som ikke allerede kan blive håndteret i eksisterende IP-beskyttelsesordninger, fx varemærkeloven eller lov om forbrugerbeskyttelse.

Regeringen finder samtidigt, at der med forslaget lægges op til at indføre et system for verifikation, kontrol og håndhævelse, hvor de administrative omkostninger ikke står mål med de potentielle erhvervsmæssige gevinster. Forslaget indeholder en række konkrete og omfattende forpligtelser ift. kontrol og håndhævelse, hvor det vil blive pålagt medlemsstater at udføre bl.a. kontrol med produktion af beskyttede produkter samt stikprøvekontrol og markedsovervåning af geografiske betegnelser, der markedsføres i de enkelte medlemsstater, både i detail, engros, i transit og online. Regeringen finder, at krav til kontrol og håndhævelse skal være så administrativt let som muligt, og at beskyttelsessystemet i højere grad bør finansieres og administreres af de brugere, som benytter det, end hvad forslaget lægger op til.

2. Baggrund

Kommissionen har den 13. april 2022 fremsendt forslag til forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1001 og (EU) 2019/1753 og Rådets afgørelse (EU) 2019/1754.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF 118 stk. 1 og TEUF artikel 207 stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Beskyttede geografiske oprindelsesbetegnelser har eksisteret på EU-niveau i mange år for vin og landbrugsprodukter og er en betegnelse, der anvendes på produkter, der har en bestemt geografisk oprindelse og besidder kvaliteter, omdømme eller andre kendetegn, der hovedsageligt kan henføres til geografisk oprindelse, fx parmesanost, bordeauxvin eller danske lamme-fjordskartofler. 16 EU-medlemsstater har desuden nationale beskyttelsessystemer for håndværks- og industriprodukter, hvor der ydes IP-beskyttelse til produkter som fx porcelæn, glas, marmor eller tilsvarende. Der findes i dag ikke nogen harmoniseret beskyttelse af geografiske oprindelsesbetegnelser for håndværks- og industriprodukter på EU-niveau.

I 2019 tiltrådte EU Genèveaftalen om Lissabonaftalen vedrørende oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser ("Genèveaftalen"). Genèveaftalen er en traktat, som forvaltes af Verdensorganisationen for Intellectuel Ejendomsret (WIPO). De kontraherende parter i Genèveaftalen er forpligtet til på deres område at beskytte oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser for produkter med oprindelse fra de øvrige kontraherende parter. Det tillægges i forslaget stor betydning, at EU i dag ikke er i stand til at håndhæve denne forpligtigelse.

Det fremgår af Europa-Kommissionens IP-handlingsplan af 25. november 2020: "*Optimering af EU's innovative potentiale – En handlingsplan for intellektuel ejendomsret til støtte for EU's genopretning og modstandsdygtighed*"⁶, at Kommissionen vil "*overveje muligheden for at skabe et effektivt og gennemsigtigt EU-system til beskyttelse af geografiske betegnelser for ikke-landbrugsprodukter*".

I forslaget fremgår det, at et geografisk beskyttelsessystem for håndværks- og industriprodukter skal være med til at realisere et tilsyneladende uforløst økonomisk potentiale, idet et sådant beskyttelsessystem vil skabe muligheder for at opretholde og forbedre tilskyndelse til at investere i produkter fremstillet af traditionelle håndværksindustrier, at skabe nichemarkeder samt at opretholde unikke og lokale færdigheder og traditioner.

Kommissionen peger med forslaget på, at det kan forbedre synligheden og autenticitetsangivelsen for de produkter, der kan opnå beskyttelse.

De bærende argumenter for at fremsætte forslaget er, at geografisk beskyttelse af håndværks- og industriprodukter kan få en betydning for den regionale udvikling i EU. Det fremgår af konsekvensanalysen, at beskyttelsen har potentiale til at fastholde færdigheder og traditioner med betydning for den lokale identitet og kultur. Argumenterne lyder endvidere, at et geografisk beskyttelsessystem har potentiale til at hjælpe producenterne med at bevare deres konkurrencedygtighed ved at fastholde kvalificeret arbejdskraft samt øge interessen for den lokale kultur og potentialet for turisme.

I forslaget tillægges det desuden stor betydning, at etableringen af et harmoniseret beskyttelsessystem for geografisk beskyttelse af håndværks- og industriprodukter vil opfylde EU's forpligtelser i henhold til Genèveaftalen

---

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0760&from=EN>

om at beskytte oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser for produkter med oprindelse fra de øvrige kontraherende parter, hvilket også vil stille EU bedre i at opnå geografisk beskyttelse ifm. internationale handelsaftaler.

3. Formål og indhold

Forslaget er sat på dagsordenen til generel indstilling ved rådsmødet (konkurrenceevne) den 1. december 2022. I forhandlingerne af forslaget har der vist sig generel opbakning til forslaget i sin oprindelige form, hvorfor det ikke er alle danske prioriteter, der er blevet imødekommet. Det er dog lykkedes at gøre forslaget administrativt lettere på dele af kontrolelementerne. På trods af en vanskelig forhandlingssituation har regeringen leveret på flere centrale prioriteter som indeholdt i forhandlingsoplægget. På den baggrund kan der bakes op om den generelle indstilling fra dansk side.

Formålet med forslaget er at etablere et harmoniseret *sui generis* beskyttelse for geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter på EU-niveau. Med forslaget etableres regler, der skal regulere beskyttelse, registreringsprocedure, kontrol og håndhævelse af visse navne, der identificerer håndværks- og industriprodukter, der besidder en særlig kvalitet, renommé eller karakteristika, som kan knyttes til et geografisk område.

Derudover fastsætter forslaget også regler for geografiske beskyttelsesbetegnelser, der er optaget i det internationale register etableret under det internationale registrerings- og beskyttelsessystem. Det internationale registrerings- og beskyttelsessystem er baseret på Genèveaftalen under Lissabonaftalen, som administreres af Verdensorganisationen for Intellectuel Ejendomsret (WIPO).

Det fremgår af forslagets artikel 5, at en geografisk beskyttet oprindelsesbetegnelse kan tildeles et produkt, som opfylder tre følgende kriterier:

- 1) Produktet har oprindelse i et specifikt sted, region eller land
- 2) Produktets kvalitet, renommé eller andre karakteristika kan i al væsentlighed henføres til dets geografiske oprindelse
- 3) Minimum ét af forarbejdningskridtene finder sted i det definerede geografiske område

Registreringer af beskyttede geografiske betegnelser kan, som udgangspunkt, alene foretages af producentorganisationer, hvis medlemmer arbejder med det pågældende produkt. Omfanget af beskyttelsen har til hensigt at sikre, at beskyttede produkter bliver brugt retfærdigt og for at forhindre kommerciel praksis, der kan vildlede forbrugerne og forhindre misbrug og forfalskning.

Registreringsprocedure

Forslaget omfatter en registreringsprocedure både på nationalt og unionsniveau. Medlemsstaterne skal udpege en kompetent myndighed, som har ansvaret for at varetage den nationale del af registreringsproceduren, herunder at modtage og vurdere ansøgninger, at varetage en national indsigelsesprocedure og at videresende ansøgningen til Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) i tilfælde af godkendelse. Medlemsstaterne må opkræve et registreringsgebyr, der kan være med til at dække udgifter forbundet med registrering. Der stilles desuden omfattende dokumentations- og formalitetskrav forbundet med registreringen af nye geografiske betegnelser hos producenterne.

Den europæiske del af registreringsproceduren skal varetages af EUIPO, som har ansvaret for at vurdere ansøgningen, at varetage en international indsigelsesprocedure og for den endelige godkendelse af ansøgningen. Omkostninger forbundet med registreringsproceduren skal dækkes indenfor EUIPO's budget. Det betyder, at omkostningerne vil blive dækket af indtægter fra ansøgninger om registreringer af varemærker og design. Kommissionen og den Europæiske IP-myndighed (EUIPO) har oplyst regeringen om, forslaget ikke vil medføre øgede gebyrer i forbindelse med varemærke- eller designansøgninger hos EUIPO.

Med forslaget etableres en undtagelsesbestemmelse, som beskriver, at medlemsstaterne ikke vil være forpligtede til at udpege en kompetent myndighed til at varetage den nationale del af registreringsproceduren, hvis det skriftligt kan dokumenteres, at der eksisterer en lav lokal interesse i geografisk beskyttelsessystem for håndværks- og industriprodukter. I det tilfælde, at et medlemsland fravælger at udpege en national registreringsmyndighed, vil den nationale del af registreringsproceduren overgå til EUIPO. Undtagelsen fra et nationalt system forudsætter godkendelse af EU-Kommissionen og kan bortfalde i det tilfælde, at interessen for geografisk beskyttelse af håndværks- og industriprodukter stiger. Ved direkte ansøgninger hos EUIPO vil der altid blive opkrævet et gebyr hos producenterne.

Kontrol og håndhævelse

Medlemsstaterne bliver med forslaget forpligtet til at udpege en kompetent myndighed, der bliver ansvarlig for kontrol og håndhævelse. Dette knytter sig til to opgaver;

1. Kontrol af, at produkter, der er beskyttet med en geografisk oprindelsesbetegnelse produceres i henhold til produktspecifikationen,
2. Overvågning af anvendelsen af geografiske betegnelser på produkter, der bliver markedsført i medlemsstaten - herunder produkter på lager, i transit, til distribution eller markedsført til salg både i detail og engros. Dette omfatter også onlinesalg.

For så vidt angår verifikation af produkter beskyttet med geografiske betegnelser i produktionsleddet, skal medlemsstaterne føre en liste over producenter af geografisk beskyttede produkter, der produceres på deres territorium. Derudover pålægges medlemsstaterne at udføre kontrol med disse producenter. Kontrollen kan varetages af en offentlig myndighed eller uddelegeres til en tredjepart i form af et certificeringsorgan, der certificerer, at produkter, beskyttet af geografiske betegnelser, er produceret i overensstemmelse med de angivne produktspecifikationer. Der vil i det sidste tilfælde være krav om, at myndighederne kontrollerer certificeringsorganet. Medlemsstaterne vil også kunne tillade selvdeklarationscertificering, hvor producenter sender en deklARATION til kontrolmyndigheden minimum hvert 3. år. Indholdet i selvdeklarationen er udspecificeret i et bilag til forordningen. Myndighederne skal udføre stikprøvekontrol hos producenter, der anvender selvdeklaration.

For så vidt angår kontrol af anvendelse af beskyttede geografiske betegnelser på produkter, der bliver markedsført i medlemsstaten, skal medlemsstaterne udpege en eller flere håndhævelsesmyndigheder. Denne eller disse skal være ansvarlig for kontrol af markedet og håndhæve, at geografiske beskyttelsesbetegnelser, der er registreret i WIPO's internationale register, ikke bliver misbrugt. Dette omfatter bl.a. stikprøver.

Håndhævelsesmyndighedens kontrol og håndhævelse i markedet omfatter alle geografiske betegnelser, der er anerkendt og beskyttet i EU og i de lande, der har tiltrådt Geneveaftalen.

Medlemsstaterne skal tillige sørge for et sæt af sanktionsmuligheder, der er effektive, proportionelle og har afskrækkende virkning og som sigter mod at forebygge svigagtig adfærd hos producenter.

Medlemsstaterne kan opkræve både verifikations- og kontrolgebyrer, som kan dække medlemsstaternes udgifter forbundet med kontrol af certificeringsprocessen samt ifm. kontrol og håndhævelse.

Geografiske betegnelsers forhold til varemærkebeskyttelsen

Forslaget indeholder bestemmelser, der har til hensigt at gøre muligheden for indsigelse, mod en geografisk betegnelse på baggrund af et varemærke, mere ensartet. Dette omfatter forbud mod registrering af nye varemærker, som krænker registrerede geografiske betegnelser. Forslaget tillader dog omvendt, at geografiske betegnelser registreres, selvom der allerede findes en varemærkebeskyttelse på samme produkt.

Beskyttelsens ophør

Med forslaget kan EUIPO beslutte, om en geografisk betegnelse skal ophøre, fordi det enten ikke længere er sikret, at produktet overholder varespecifikationen, eller der ikke har været markedsført et produkt med den pågældende geografiske betegnelse i 7 år. Afgørelsen kan appelleres.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Det er oplyst, at det er Retsudvalget (JURI), der skal behandle sagen. Marion Walsmann fra CDU er blevet valgt som ordfører. Udvalget har udarbejdet udkast til betænkning om forordningen. Betænkningen forventes vedtaget af Europa-Parlamentet primo 2023.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at forslagets mål, som – foruden at opfylde EU's forpligtelser i henhold Genèveaftalen (der falder under EU-Kommissionens enekompetence) - går på at skabe et velfungerende fælles marked for beskyttelse af håndværks- og industriprodukter, bedst kan opfyldes på EU-niveau (delt kompetence).

Hvis medlemsstaterne handler hver for sig, vil der blive fastholdt et sammensurium af forskellige og ikke indbyrdes anerkendte regler. Kun et klart fælles regelsæt kan skabe ensartede beskyttelsesbetingelser i alle medlemsstater og dermed skabe retssikkerhed og et incitament for investeringer i bedre markedsforskel for beskyttelse af håndværks- og industriprodukter.

Forslaget vurderes på den baggrund at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter er ikke reguleret på EU-niveau, men må beskyttes i henhold til de enkelte medlemsstaters relevante lovgivning.

Der eksisterer i Danmark ingen særlig lovgivning for beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter ved registrering, sådan som det er tilfældet for fødevarer og landbrugsprodukter.

Geografiske betegnelser nyder dog beskyttelse i dansk ret på den måde, at de i varemærkeloven er friholdt for varemærkeregistering af hensyn til den almene interesse i, at flere kan benytte betegnelserne.

Endelig nyder geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter beskyttelse i kraft af de øvrige forbrugerbeskyttelsesretlige regler i markedsføringsloven, herunder forbuddet mod vildledende markedsføring jf. markedsføringslovens § 5. Reglerne, der skal sikre, at forbrugere ikke vildledes til at købe et produkt eller en tjenesteydelse, fx ved uberettiget brug af geografiske betegnelser, beskytter indirekte de producenter, der lovligt markedsfører deres varer og tjenesteydelser under den pågældende betegnelse.

Selvom der i dag ikke findes lovgivning i Danmark, der direkte beskytter geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter ved registrering, herunder administrative systemer til registreringer, kontrol og håndhævelse, sikrer ovennævnte regler altså i dag en vis beskyttelse mod misbrug af betegnelserne, herunder når der er tale om uberettiget brug til skade for forbrugere.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En ny forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter vil være direkte gældende i dansk ret og indføre lovgivning på et område, der i dag ikke er reguleret i Danmark. Med forordningen etableres en helt ny rettighedstype i Danmark med deraf følgende

beskyttelsesbetingelser, beskyttelsesomfang og begrænsninger, en særlig registreringsprocedure samt krav til og regler for den kompetente myndigheds kontrol og håndhævelse.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Det vurderes, at forslaget kan få mindre statsfinansielle konsekvenser ifm. etablering og drift samt krav til kontrol og håndhævelse, både ift. verifikation og markedsovervågning. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter, som følge af EU-retsakter, afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det vurderes, at forslaget ikke vil få væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, herunder administrative omkostninger for erhvervslivet. Der kan dog være administrative omkostninger forbundet med registrering og kontrol af geografiske beskyttelsesbetegnelser for håndværks- og industriprodukter. Antallet af danske virksomheder, der forventes at søge beskyttelse, vurderes dog i denne sammenhæng at blive meget begrænset.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Lovforslaget vurderes ikke at have betydning for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist den 1. juni. Der er ikke modtaget nogen hørings svar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været drøftet på Rådsarbejdsgruppemøde for intellektuel ejendomsret under det franske formandskab i første halvår 2022. Der har generelt været hurtig fremdrift i forhandlingerne, og der er gennemført en fuld artikelgennemgang, som har ligget til grund for en kompromistekst udarbejdet under fransk EU-formandskab. Der tegner sig et billede af generel opbakning til forslaget blandt medlemsstaterne. Enkelte medlemsstater har udtrykt skepsis ved værdien af at introducere et helt nyt IP-system til at give geografisk beskyttelse til håndværks- og industriprodukter.

De mest centrale drøftelser i forhandlingerne relaterer sig til et kompromisforslag om kontrol og håndhævelse, hvor en række medlemsstater har udtrykt bekymringer over de administrative omkostninger, både i det oprindelige forslag og kompromisteksten. Dette gælder særligt krav om, at medlemsstater skal udføre markedsovervågning af geografiske betegnelser, bl.a. fra tredjelande. Flere delegationer mener, at kontrol og håndhævelse af geografiske betegnelser i højere grad bør overgå til de brugere, som benytter beskyttelsessystemet.

Der tegner sig et flertal i Rådet for forslaget, og det forventes, at Rådet vil nå til enighed om generel indstilling under det tjekkiske formandskab i december 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder overordnet, at beskyttelse af geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter, som selvstændigt beskyttelsesregime, ikke medfører beskyttelse eller fordele, som ikke allerede, i vidt omfang, kan blive håndteret i eksisterende IP-beskyttelsesordninger, fx *varemærkeloven* eller lov om forbrugerbeskyttelse.

Forslaget lægger op til at introducere et omfattende administrativt system, både i forhold til registreringer og verifikationer, og særligt med hensyn til kontrol og håndhævelse. Medlemsstaterne bliver bl.a. pålagt at udføre stikprøvekontrol og markedsovervågning. Regeringen finder derfor, at der er en risiko for, at det administrative system, der skal etableres, ikke står mål med de økonomiske gevinster. Forslaget giver mulighed for, at medlemsstaterne kan pålægge brugerne af systemet at afholde finansieringen.

Regeringen vil derfor arbejde for, at der etableres et mere let administrativt system særligt med hensyn til krav om kontrol og håndhævelse. Regeringen vil samtidigt arbejde for, at beskyttelsessystemet i højere grad finansieres og administreres af de brugere, som benytter det, end hvad forslaget lægger op til.

Regeringen finder det positivt, at der med forslaget indføres en undtagelsesbestemmelse, som fritager medlemsstater, der har begrænset interesse i beskyttelse af geografiske betegnelser, fra at etablere et omfattende administrativt registreringssystem. Regeringen finder desuden, at det bør være medlemsstaternes beslutning, om de vil benytte sig af undtagelsesbestemmelsen, og at dette ikke skal være betinget af Kommissionens godkendelse.

Regeringen finder, at forslaget bør indeholde et mere balanceret forhold mellem geografiske betegnelser og varemærkebeskyttelse. Forslaget omfat-

ter forbud mod registrering af nye varemærker, som krænker registrerede geografiske betegnelser, men tillader omvendt, at geografiske betegnelser registreres, selvom der eksisterer varemærkebeskyttelse.

Regeringen finder, at lovforslaget ikke bør pålægge medlemsstater at regulere geografiske betegnelser inden for domænenavnsområdet. Regeringen finder ikke, at forslaget er det rette forum til at introducere sådan en forpligtelse, da der er tale om en bredere, horisontal problemstilling, der rækker udover geografiske betegnelser for håndværks- og industriprodukter.

11. Tidligere forelæggelser for Europaudvalget

Grund- og Nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2022. Der blev taget forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg den 23. september 2022.

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2005/29 og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og bedre oplysning. KOM (2022) 143 endelig

Revideret notat. Notatet er en opdatering af samlenotatet af 15. september 2022. Ændringer er markeret med streg i venstre margin.

1. Resumé

Europa-Kommissionen fremsatte den 30. marts 2022 forslag om ændring af direktivet om urimelig handelspraksis (2005/29/EF) og direktivet om forbrugerrettigheder (2011/83/EU).

Sagen er på rådsmødedagsordenen (konkurrenceevne) den 1. december 2022 med henblik på drøftelse af formandskabets fremskridtsrapport.

Formålet med forslaget er at styrke forbrugernes rettigheder i forbindelse med den grønne omstilling. Reglerne skal gøre det muligt for forbrugerne at træffe mere informerede beslutninger og miljøvenlige valg, når de køber deres produkter, og dermed fremme et mere bæredygtigt forbrug. Forslaget skal sikre bedre forbrugeroplysning om visse produkters holdbarhed og reparationsmuligheder, inden der indgås en aftale, og styrke forbrugerbeskyttelsen mod vildledende handelspraksis i form af fx vildledende miljøanprisninger (greenwashing), der skader den grønne omstilling og leder forbrugerne væk fra mere miljøvenlige forbrugsvalg. Endelig skal forslaget sikre en bedre og konsekvent anvendelse af Unionens retlige ramme på forbrugerområdet.

De væsentligste ændringer i forslaget vedrører følgende:

- *De erhvervsdrivende forpligtes til at give forbrugerne oplysninger om produkters holdbarhed og reparationsmuligheder, samt oplyse om handelsmæssige garantier.*
- *Der indføres en række forbud mod vildledende praksis i forbindelse med bl.a. miljøanprisninger, varers holdbarhed, herunder egenskaber ved en vare, der er indført for at begrænse varens holdbarhed, varers reparationsmuligheder, og anvendelse af bæredygtighedsmærker.*

Den grønne omstilling har høj prioritet for regeringen. Det er endvidere en vigtig prioritet for regeringen, at forbrugerbeskyttelsen er effektiv, at reglerne, og håndhævelsen af dem, så vidt muligt er ensartede inden for EU's indre marked, samt at virksomhederne ikke pålægges unødige omkostninger. Derfor er regeringen generelt positivt indstillet over for forslaget.

2. Baggrund

Forslaget om ændring af direktiverne indgår i EU-Kommissionens nye forbrugerdagsorden⁷ og handlingsplanen for cirkulær økonomi⁸ og følger op på den europæiske grønne pagt⁹. Forslaget har til formål at støtte de ændringer, der er nødvendige for at nå klima- og miljømålene under den europæiske grønne pagt, ved at sikre, at forbrugerne har bedre oplysninger om produkters holdbarhed og reparationsmuligheder, samt øge beskyttelsen af forbrugerne mod urimelig handelspraksis, der forhindrer dem i at foretage bæredygtige indkøb, såsom ”greenwashing” (dvs. vildledende miljøanprisninger), praksis med tidlig forældelse (dvs. varers for tidlige svigt) og anvendelse af upålidelige og uigennemsigtige bæredygtighedsmærker og informationsværktøjer. I forslaget defineres bæredygtighedsmærker som frivillige kvalitetscertificeringer, kvalitetsmærker eller tilsvarende, enten offentlige eller private, der har til formål at fremhæve og promovere et produkt, en proces eller en virksomhed under henvisning til deres miljømæssige eller sociale aspekter eller begge dele.

Forslaget er en del af Europa-Kommissionens bredere mål om at blive det første klimaneutrale kontinent inden 2050. Dette kan kun ske, hvis forbrugere og virksomheder konsumerer og producerer mere bæredygtigt. Forslaget vil blive suppleret af andre initiativer, herunder forordning om ecodesign af bæredygtige produkter¹⁰ og kommende initiativer vedrørende dokumentation af grønne anprisninger og ret til reparation.

Forslaget skal ajourføre den eksisterende forbrugerlovgivning og dermed sikre, at forbrugerne beskyttes og aktivt kan bidrage til den grønne omstilling.

Konsekvensanalyse

Forslaget er baseret på Europa-Kommissionens konsekvensanalyse. Konsekvensanalysen viser overordnet, at forbrugerne mangler pålidelige oplysninger om produkters bæredygtighed (miljøegenskaber, levetid, reparationsmuligheder), og at forbrugerne oplever vildledende handelspraksis i forbindelse med forældelse af produkter, virksomheders ”greenwashing”, manglende gennemsigtighed og troværdighed i forbindelse med bæredygtighedsmærker og digitale informationsværktøjer.

Dette er i modstrid med målet for den europæiske grønne pagt, som er at skabe et skift til en mere miljømæssig bæredygtig økonomi og et mere miljømæssigt bæredygtigt samfund. Forbrugernes tillid til de miljøoplysninger, der i øjeblikket er til rådighed, mindskes. Det forhindrer forbrugerne i aktivt at bidrage til den grønne omstilling, og det er samtidigt et problem for virksomheder, der tilbyder reelt bæredygtige produkter.

---

⁷ KOM (2020) 696 endelig af 13. november 2020.

⁸ KOM (2020) 98 endelig af 11. marts 2020.

⁹ KOM (2020) 640 endelig af 11. december 2019.

¹⁰ KOM (2022) 140 endelig af 30. marts 2022.

Derudover risikerer nogle virksomheder også unødigt høje overholdelsesomkostninger, i det omfang EU-landene indfører forskellige nationale løsninger på de problemer, der er identificeret ovenfor.

Konsekvensanalysen viser videre, at der i øjeblikket ikke tages tilstrækkeligt hånd om virkningerne af ikke-bæredygtige forbrugsvalg på miljøet. Analysen identificerer to hovedudfordringer:

1. Markedssvigt på grund af utilstrækkelige økonomiske incitamenter for virksomhederne til at give oplysninger om produkters bæredygtighed eller til at sætte en stopper for den identificerede praksis
2. Utilstrækkeligt tilpassede EU-regler, hvilket gør det vanskeligt for de nationale myndigheder effektivt at løse de problemer, de identificerer.

3. Formål og indhold

Forslaget er på rådsmødedagsordenen (konkurrenceevne) den 1. december 2022 med henblik på drøftelse af formandskabets fremskridtsrapport.

Forslaget skal opdatere EU's forbrugerbeskyttelsesregler i forbindelse med den grønne omstilling ved at ændre to EU-direktiver, der beskytter forbrugernes økonomiske interesser – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF (direktivet om urimelig handelspraksis) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU (forbrugerrettighedsdirektivet).

I det følgende gennemgås de centrale elementer i Europa-Kommissionens forslag.

Ændringer i direktivet om urimelig handelspraksis

Artikel 1 i forslaget indeholder forslag til ændringer af direktiv 2005/29/EF ved at ajourføre listen i direktivets artikel 6, stk. 1, over produktgenskaber, som en erhvervsdrivende ikke må vildlede en forbruger om, til at omfatte "miljømæssige eller sociale virkninger", "holdbarhed" og "reparationsmuligheder".

For så vidt angår de former for handelspraksis, der skal betragtes som vildledende handlinger, hvis de foranlediger eller kan forventes at foranledige gennemsnitsforbrugerne til at træffe en transaktionsbeslutning, de ellers ikke ville have truffet, er der tilføjet to yderligere former for praksis til direktivets artikel 6, stk. 2:

1. Fremsættelse af en miljøanprisning vedrørende fremtidige miljøpræstationer uden klare, objektive og verificerbare forpligtelser og mål og et overvågningssystem
2. Reklame for fordele for forbrugerne, der betragtes som almindelig praksis på det relevante marked.

I direktivets artikel 7 udvides listen over oplysninger, der betragtes som væsentlige i tilfælde af specifik handelspraksis, hvis udeladelse kan medføre, at den pågældende handelspraksis betragtes som vildledende, til at omfatte følgende:

- Hvis en erhvervsdrivende leverer en tjeneste, der sammenligner produkter, herunder ved brug af et værktøj til information om bæredygtighed, betragtes oplysninger om sammenligningsmetoden, de sammenlignede produkter, leverandørerne af disse produkter og foranstaltningerne til at holde oplysningerne ajour som væsentlige.

Derudover udvides listen i direktivets bilag I (sortlisten) over former for handelspraksis, der under alle omstændigheder anses som urimelige, med følgende 10 punkter:

1. Den erhvervsdrivende anvender et bæredygtighedsmærke, som ikke er baseret på en uafhængig tredjepartscertificeringsordning eller ikke er indført af offentlige myndigheder.
2. Den erhvervsdrivende fremsætter en generisk miljøanprisning, selv om den erhvervsdrivende ikke kan påvise anerkendte miljøpræstationer, der er relevante for anprisningen.
3. Den erhvervsdrivende fremsætter en miljøanprisning vedrørende hele produktet, selv om den rent faktisk kun vedrører et bestemt aspekt af produktet.
4. Lovbestemte krav for alle produkter i den relevante produktkategori på EU-markedet fremstilles som et særligt kendetegn ved den erhvervsdrivendes tilbud.
5. Den erhvervsdrivende undlader at oplyse forbrugeren om, at en softwareopdatering vil have en negativ indvirkning på brugen af varer med digitale elementer eller visse egenskaber ved sådanne varer, selv om softwareopdateringen forbedrer andre egenskabers funktion.
6. Forbrugeren oplyses ikke om en egenskab ved en vare, der er indført for at begrænse dens holdbarhed.
7. Det hævdes, at en vare har en bestemt holdbarhed målt i brugstid eller intensitet, som den ikke har.
8. Det hævdes, at varer kan repareres, selv om det ikke er tilfældet, eller forbrugeren informeres ikke om, at varer ikke kan repareres i overensstemmelse med lovkrav.
9. Forbrugeren tilskyndes til at udskifte en vares forbrugsvarer tidligere, end det ellers ville være nødvendigt af tekniske årsager.
10. Det oplyses ikke, at en vare er designet således, at dens funktionalitet begrænses, hvis der anvendes forbrugsvarer, reservedele eller tilbehør, som ikke leveres af den oprindelige producent.

Ændringer i forbrugerrettighedsdirektivet

Direktivforslagets artikel 2 indeholder ændringer af direktiv 2011/83/EU om forbrugerrettigheder. Forbrugerrettighedsdirektivet indeholder regler om aftaler, der indgås mellem en erhvervsdrivende og en forbruger. Direktivet vedrører hovedsageligt hvilke oplysninger, den erhvervsdrivende er forpligtet til at give forbrugeren i forbindelse med køb af varer og tjenesteydelser.

Det foreslås at indføre definitioner på ”energiforbrugende vare”, ”handelsmæssig garanti for holdbarhed”, ”holdbarhed”, ”producent”, ”score for reparationsmulighed” og ”softwareopdatering”.

Det foreslås desuden at indføre nye oplysningspligter i forbrugerrettighedsdirektivets art. 5 og 6, som indeholder oplysningskrav vedrørende forbrugerftaler omfattet af direktivets anvendelsesområde.

Det foreslås således, at den erhvervsdrivende fremover bliver underlagt følgende oplysningskrav for alle aftaler:

1. Oplysning om eksistensen og varigheden af en producents handelsmæssige garanti for holdbarhed, når producenten stiller disse oplysninger til rådighed.
2. Oplysning om, at producenten ikke har fremlagt oplysninger om en producentgaranti for holdbarhed for varen, hvis der er tale om en energiforbrugende vare.
3. Oplysning om eksistensen og varigheden af den periode, hvor producenten leverer softwareopdateringer for varer med digitale elementer.
4. Oplysning om eksistensen og varigheden af den periode, hvor udbyderen forpligter sig til at levere softwareopdateringer for digitalt indhold og digitale tjenester.
5. Oplysning om scoren for reparationsmulighed for varen i henhold til EU-retten.
6. Oplysning om andre reparationsmuligheder, f.eks. oplysning om tilgængeligheden af reservedele og en reparationsvejledning, hvis der ikke findes en score for reparationsmuligheden på EU-plan.

Det foreslås endeligt at udvide listen over informationer, der skal gives til forbrugeren umiddelbart inden, der indgås en fjernsalgsaftale ved hjælp af elektroniske midler. Den erhvervsdrivende skal således fremover umiddelbart inden aftaleindgåelse oplyse om eksistensen og varigheden af en producents handelsmæssige garanti for holdbarhed, eller oplyse herom hvis

producenten ikke har fremlagt sådanne oplysninger, og der er tale om en energiforbrugende vare.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Sagen behandles i Europa-Parlamentets udvalg om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO-udvalget). Biljana Borzan (HR) er udpeget som ordfører for forslaget. Der foreligger ikke en udtalelse om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Europa-Kommissionen har vurderet, at nærhedsprincippet er overholdt. Ifølge Europa-Kommissionen vedrører de problemer, som forslaget omhandler, hele EU og har samme årsager, hvorfor handling på EU-plan vil være effektiv. Forslaget vil bidrage til at afhjælpe de vanskeligheder, som de nationale myndigheder står over for i forbindelse med håndhævelsen af de eksisterende principbaserede regler i direktivet om urimelig handelspraksis på komplekse områder som vildledende miljøanprisninger, praksis med for tidlig forældelse og uigennemsigtige bæredygtighedsmærker. En præcisering af, hvornår og hvordan en sådan praksis kan anses som urimelig, vil øge forbrugerbeskyttelsen i EU. Samtidig sikrer forslaget, at erhvervsdrivende oplyser om produkters holdbarhed og reparationsmuligheder, inden der indgås en aftale, så forbrugerne kan træffe informerede valg, når de køber produkter i det indre marked.

Regeringen er enig med Europa-Kommissionen i, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det er både omkostningsfuldt for virksomheder og svært for forbrugerne at kende til 27 forskellige nationale forbrugerregelsæt. For at sikre et velfungerende indre marked, der giver både forbrugere og erhvervsdrivende tillid til at købe og sælge på tværs af grænser, deler regeringen Europa-Kommissionens holdning om, at det er nødvendigt at fastsætte harmoniserede forbrugerregler.

6. Gældende dansk ret

Markedsføringsloven

Direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis er gennemført i dansk ret gennem markedsføringsloven. Markedsføringsloven gælder for en virksomheds handelspraksis, dvs. alle aktiviteter i forbindelse med salg af varer eller tjenesteydelser. Herunder når en virksomhed annoncerer, reklamerer, brander sig eller giver forbrugeren rådgivning om virksomhedens produkter.

God markedsføringskik og god erhvervsskik

Markedsføringsloven indeholder i § 3 en bestemmelse om, at erhvervsdrivende skal udvise god markedsføringskik under hensynstagen til forbrugere, erhvervsdrivende og almene samfundsinteresser. Bestemmelsen gælder i forhold mellem erhvervsdrivende og forbrugere, hvor der ikke sker en

påvirkning af forbrugernes økonomiske interesser. Herudover gælder bestemmelsen i forhold mellem erhvervsdrivende og forbrugere, såfremt den pågældende handelspraksis samtidig strider mod hensyn vedrørende smag og anstændighed, sikkerhed, sundhed eller andre hensyn, der ikke tilsigter at varetage forbrugernes økonomiske interesser, eller den pågældende handelspraksis er reguleret af aftaleretten. Det gælder f.eks. urimelige kontraktvilkår, hvor den erhvervsdrivende ensidigt forrykker balancen i forholdet mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren.

Af markedsføringslovens § 4 fremgår det yderligere, at en erhvervsdrivende skal udvise god erhvervsskik i sin handelspraksis over for forbrugerne. Denne bestemmelse gælder i forhold, hvor forbrugernes økonomiske interesser påvirkes.

En erhvervsdrivendes overtrædelse af den civilretlige forbrugerbeskyttelseslovgivning, herunder forbrugeraftaleloven og købeloven, vil som udgangspunkt være i strid med enten god markedsføringsskik eller god erhvervsskik over for forbrugerne.

Vildledende handlinger og udeladelser

Efter markedsføringslovens § 5 må en erhvervsdrivendes handelspraksis ikke indeholde urigtige oplysninger eller i kraft af sin fremstillingsform eller på anden måde vildlede eller kunne forventes at vildlede gennemsnitsforbrugeren. Det følger videre af markedsføringslovens § 6, at den erhvervsdrivendes handelspraksis ikke må vildlede ved at udelade eller skjule væsentlige oplysninger eller præsentere væsentlige oplysninger på en uklar, uforståelig, dobbelttydig eller uhensigtsmæssig måde.

Efter markedsføringslovens § 13 skal en erhvervsdrivende endvidere kunne dokumentere rigtigheden af faktiske forhold.

Markedsføringsloven finder også anvendelse på klima- og miljømæssige påstande. Disse udsagn skal således overholde markedsføringslovens generelle forbud mod vildledning. De skal dermed være korrekte og præcise, relevante og afbalancerede og klart formuleret, så forbrugeren umiddelbart forstår dem og der må ikke udelades væsentlige oplysninger. Derudover skal udsagnene kunne dokumenteres. Udsagnene skal normalt kunne underbygges af udtalelser eller undersøgelser af uafhængige eksperter. Kravene til dokumentationens indhold og omfang vil afhænge af det konkrete indhold af udsagnet, og kompleksiteten af produktet eller aktiviteten vil have betydning. Forbrugerombudsmanden har som tilsynsmyndighed krav på at modtage dokumentation for rigtigheden af angivelser om faktiske forhold i de påstande, en erhvervsdrivende har markedsført.

Forbrugerombudsmandens vejledning om virksomheders brug af bl.a. miljø- og klimamæssige udsagn i markedsføringen beskriver de krav, der stilles til virksomheders brug af klima- og miljømæssige påstande, som fx generelle miljømæssige påstande som ”grøn”, ”klimavenlig”, ”bæredygtig” mv.

Bilag I til direktivet om urimelig handelspraksis oplister en række specifikke former for handelspraksis, som altid anses for vildledende eller aggressive (sortlisten). Bilaget indeholder også bestemmelser om vildledende handelspraksis i forbindelse med adfærdskodekser. Det følger heraf, at det er vildledende, hvis den erhvervsdrivende hævder at have underskrevet en adfærdskodeks, selv om det ikke er tilfældet, hvis den erhvervsdrivende fremviser kvalitetscertificering, kvalitetsmærke eller tilsvarende uden at have opnået den nødvendige tilladelse, hvis den erhvervsdrivende hævder, at en adfærdskodeks er godkendt af en offentlig myndighed eller anden myndighed, selv om det ikke er tilfældet, eller hvis den erhvervsdrivende hævder, at den erhvervsdrivende (herunder dennes handelspraksis) eller et produkt er blevet godkendt eller tilladt af en offentlig eller privat instans, selv om det ikke er tilfældet, eller fremsætter en sådan påstand uden at opfylde betingelserne for godkendelse eller tilladelse. Bilaget til direktivet er implementeret som bilag til markedsføringsloven.

Forbrugerombudsmandens vejledning om virksomheders brug af klima- og miljømæssige påstande, omhandler også virksomheders brug af mærkningsordninger, symboler eller certifikater. Det fremgår bl.a., at der skal gives oplysninger om betydningen af disse i markedsføringsmateriale evt. med oplysning om, hvor supplerende oplysninger om ordningen eller symbolet kan finde, og at kriterierne for brug heraf må kunne efterprøves og kontrolleres.

Oplysningsforpligtelser

Markedsføringsloven indeholder i § 6, stk. 2, en oplysningsregel, der pålægger erhvervsdrivende altid at oplyse om en række specifikke oplysninger i forbindelse med købsopfordringer.

Der stilles tre betingelser for, at der foreligger en købsopfordring. For det første skal produktets karakteristika oplyses. For det andet skal produktets pris oplyses. For det tredje er det en betingelse, at disse to oplysninger sætter forbrugeren i stand til at foretage et køb eller beslutte sig for at foretage et køb. Når der er tale om en købsopfordring, skal der bl.a. oplyses om produktets væsentligste karakteristika i et omfang, der svarer til mediet og produktet, fortrydelsesret, afbestillingsret eller returret.

Overtrædelse af markedsføringslovens vildledningsbestemmelser og bestemmelser i bilaget til markedsføringsloven kan straffes med bøde.

Forbrugeraftaleloven

Direktiv 2011/83/EU om forbrugerrettigheder er gennemført i dansk ret i forbrugeraftaleloven. Forbrugeraftaleloven finder anvendelse på forbrugeraftaler og erhvervsdrivendes henvendelser til forbrugeren med henblik på at indgå en forbrugeraftale. Ved en forbrugeraftale forstås en aftale, som en erhvervsdrivende indgår som led i sit erhverv, når den anden part (forbrugeren) hovedsagelig handler uden for sit erhverv.

Oplysningspligter

Forbrugeraftaleloven indeholder bestemmelser om, hvilke oplysninger forbrugeren skal have, inden der indgås en aftale om en vare eller en tjenesteydelse. Der gælder oplysningspligter både for aftaler, der indgås uden for den erhvervsdrivendes forretningssted eller ved fjernsalg (§ 8) samt for andre aftaler (§ 17).

Det betyder, at den erhvervsdrivende bl.a. skal oplyse om varens vigtigste egenskaber, den erhvervsdrivendes identitet, varens samlede pris, vilkår om betaling og levering, fortrydelsesret, handelsmæssige garantier, samt funktionaliteten for digitalt indhold, digitale tjenester og varer med digitale elementer.

Det følger desuden af forbrugeraftalelovens § 12, at inden der indgås en fjernsalgsaftale ved hjælp af elektroniske midler, skal den erhvervsdrivende tydeligt og i fremhævet form, og umiddelbart før forbrugeren afgiver sin bestilling, gøre forbrugeren opmærksom på de oplysninger, der er nævnt i § 8, stk. 1, nr. 1, 6, 7, 19 og 20 (dvs. vigtigste egenskaber, samlede pris, samlede udgifter ved abonnementsaftaler, aftalens varighed eller betingelser for opsigelse og minimumsvarigheden af forbrugeres forpligtelser).

Overtrædelse af visse af forbrugeraftalelovens regler om oplysningspligter kan straffes med bøde.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget indebærer, såfremt det vedtages i dets foreliggende form, at det vil være nødvendigt at ændre markedsføringsloven, navnlig i forhold til markedsføringslovens regler om vildledende handlinger og udeladelser samt bilaget til markedsføringsloven (sortlisten). Sortlisten er en liste over handlinger, der altid anses for urimelige, og som derfor er forbudte.

Forslaget vil medføre behov for ændringer i forbrugeraftaleloven. Der vil således være behov for at ændre bestemmelserne om oplysningspligt samt

bestemmelsen om, hvilke oplysninger, der skal gives umiddelbart før indgåelse af en fjernsalgsaftale. Det vil desuden være nødvendigt at indsætte definitioner af en række nye begreber.

Direktiv nr. 2019/2161 om bedre håndhævelse og modernisering af EU-reglerne om forbrugerbeskyttelse, pålægger medlemsstaterne at sikre effektive sanktioner for overtrædelsen af bestemmelser i forbrugerrettighedsdirektivet. Det vil således være nødvendigt at overveje, om forbrugeraftalelovens bestemmelser om straf i § 34, skal udvides til også at gælde for overtrædelser af de foreslåede nye bestemmelser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forbrugerombudsmanden vil pådrage sig omkostninger i forbindelse med håndhævelsen af de nye forpligtelser. Evt. omkostninger for myndighederne vil skulle afdækkes nærmere ifm. udarbejdelsen af national lovgivning. Det bemærkes, at det fremgår af budgetvejledningen, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme. Desuden bemærkes, at ved den grønne delaftale for Finansloven for 2022 er sat 7 millioner kroner af årligt de næste fire år til at styrke Forbrugerombudsmandens tilsyn med virksomhedernes brug af klima- og miljømæssige udsagn i markedsføringen. Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med overholdelsen af markedsføringsloven efter reglerne i markedsføringsloven og bekendtgørelsen om Forbrugerombudsmandens virksomhed. Det indebærer bl.a., at Forbrugerombudsmanden har mulighed for at prioritere blandt de sager, som forelægges Forbrugerombudsmanden.

Justitsministeriets myndigheder vurderer, at der vil være omkostninger for Justitsministeriets myndigheder forbundet med implementering og håndhævelse af den national lovgivning. På nuværende tidspunkt vurderes disse udgifter at kunne holdes inden for Justitsministeriets eksisterende rammer. Evt. omkostninger for myndighederne vil skulle afdækkes nærmere ifm. udarbejdelsen af national lovgivning.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det forventes, at forslaget vil føre til bedre beskyttelse af danske forbrugere, herunder når forbrugerne køber ind i andre europæiske lande, samt mere lige konkurrencevilkår for virksomheder, dvs. et mere velfungerende marked.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vil medføre administrative omkostninger for de erhvervsdrivende i form af nye oplysningsforpligtelser om handelsmæssige garantier for holdbarhed, gratis softwareopdateringer og reparationer.

Indførelse af regler, der skal sikre gennemsigtighed og troværdighed i forbindelse med bæredygtighedsmærker og værktøjer til information om bæredygtighed, vil medføre øgede omkostninger for de organisationer, der anvender dem.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes at give bedre beskyttelse af forbrugernes rettigheder og mere lige konkurrencevilkår for virksomhederne på tværs af EU. Derudover skønnes forslaget at kunne bidrage til den grønne omstilling.

8. Høring

Europa-Kommissionens forslag blev sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrence, Vækst og forbrugerspørgsmål, EU-Miljøspecialudvalget og Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde den 31. marts 2022 med frist for høringssvar den 6. april 2022.

Der er modtaget høringssvar med bemærkninger fra Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Dansk Standard, DTU, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet TÆNK, IDA, Kreativitet & Kommunikation og Plantebranchen.

Overordnede bemærkninger til direktivforslaget

Dansk Standard og IDA støtter forslaget og anfører, at forbrugeres forbedrede muligheder for at vurdere produkter kan bidrage til at fremme cirkulær økonomi og bæredygtighed yderligere.

IDA anfører endvidere, at det vil være oplagt at se på et miljømærke som EU-Blomsten, der kan bidrage til at løfte indsatsen i forhold til renere produkter, samt at det er fornuftigt, at der kommer fokus på tekstilområdet, byggeri og elektronik.

Kreativitet & Kommunikation støtter forslaget og finder, at det er helt centralt, at de nye regler lægger op til, at det er i orden at kommunikere grønne fremskridt, selvom fremskridtet ikke er perfekt. De anfører endvidere, at lovgivning bør laves så fremtidssikret som muligt, så man ikke ender med forældet lovgivning. Dette er henset til den hastighed, som den grønne omstilling udvikler sig i.

Dansk Erhverv bakker overordnet op om Kommissionens målsætning om at gøre de europæiske forbrugere bedre i stand til at træffe bæredygtige valg gennem at sikre troværdige oplysninger om produkternes miljømæssige påvirkning, ligesom det findes positivt, at forbrugerne får oplysning om produkters reparationsmuligheder, og hvorvidt producenterne af produkterne har givet en garanti for produktets holdbarhed. Dansk Erhverv peger dog

på, at det er producenterne, der har indflydelse på, hvordan produkterne produceres, hvorvidt der er garanti, og hvor lette de er at reparere. Reglerne bør derfor rettes mod producenterne og ikke forhandlerne, ligesom det bør præciseres, at forhandlerne ikke indestår for eventuelle producentgarantier.

Dansk Erhverv anfører derudover, at de mener, at de foreslåede ændringer til direktiv 2005/29/EF for så vidt angår virksomhedernes markedsføring indeholdende bæredygtige eller miljø-, etiske- eller klimamæssige påstande i store træk er overensstemmende eller sammenlignelige med de krav, der siden 2014 har været gældende efter Forbrugerombudsmandens vejledning.

Dansk Industri (DI) finder det uklart, hvordan direktivforslaget spiller sammen med det såkaldte ”Green Claims”-forslag, som angiveligt skulle være en del af Circular Economy Package II, der skulle blive fremsat den 20. juli 2022.

DI anfører derudover, at Forbrugerombudsmandens gældende sontring mellem ”generelle klima- eller miljøudsagn uden en forklaring” og ”klima- eller miljøudsagn med en forklaring” så vidt muligt bør kopieres i de kommende EU-regler. DI finder det uklart, om forslaget lægger op til samme sontring og samme betingelser.

Plantebranchen anfører, at greenwashing er en meget stor udfordring både overordnet set for klimaomstillingen, og i forhold til forbrugerbeskyttelsen og den lige konkurrence, og opfordrer til afholdelse af et dialogmøde med interessenterne om Kommissionens forslag.

Bemærkninger til de foreslåede ændringer i direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis

Direktivforslagets præambelbetragtninger, der knytter sig til ændringer af direktiv 2005/29/EF

Dansk Erhverv peger på, at oplystningen i præambelbetragtning 3 af forhold, der kan udgøre produktets væsentlige egenskaber, er en markant udvidelse af de erhvervsdrivendes oplysningsforpligtelser. Danske Erhverv finder, at kravet ikke er proportionalt og foreslår, at teksten modificeres. Dette knytter sig ligeledes til ændringen af artikel 6.

Forbrugerombudsmanden peger på, at præambelbetragtning 9, der knytter sig til det foreslåede punkt 4a i bilaget (sortlisten), nævner en række eksempler på generiske miljøanprisninger, som bør forbydes ”når der ikke er påvist fremragende miljøpræstationer, eller når anprisningen ikke er præciseret klart og i fremhævet form på samme medium, f.eks. i samme reklamespot, på produktemballagen eller onlinesalgsgrensefladen.”

Forbrugerombudsmanden mener, at formuleringen ”f.eks. i samme reklamespot, på produktemballagen eller onlinesalgsgrensefladen” bør udgå af præambelen. Det skyldes, at en præcisering af en miljøanprisning, som ikke oplyses samme sted som miljøanprisningen, men fx på bagsiden af en emballage (når anprisningen fremgår foran) eller på en hjemmeside, hvis man fx skal scrolle ned på hjemmesiden eller klikke sig videre fra siden, før præciseringen af anprisningen er anført, ikke efter det gældende direktiv vil kunne bevirke, at miljøanprisningen bliver specifik og ikke generisk. Formuleringen i præambelen harmonerer således ikke med intentionen bag direktivet om at skærpe kravene ved at tilføje miljøanpriser til direktivets bilag (sortlisten).

Forbrugerrådet TÆNK, DTU og Plantebranchen finder, at begrebet ”bæredygtigt” også bør nævnes i præambelbetragtning 9, som oplister eksempler på, hvad en generisk miljøanprisning indebærer. Dette knytter sig både til direktivets definitionsbestemmelse samt sortlisten. Præambelbetragtning 9 indeholder ikke en udtømmende liste, men giver dog flere eksempler på generisk miljøanprisning end direktivets bestemmelser.

Forbrugerrådet TÆNK og Plantebranchen anfører endvidere, at det bør sikres, at eksemplet på generisk udsagn ”CO₂-neutral” også omfatter varianten ”CO₂(e)-neutral”.

Kreativitet & Kommunikation finder, at ordene ”øko” og ”økologisk” bør fjernes fra præambelbetragtning 9. Det skyldes, at der er tale om et meget konkret mærke med konkret certificering m.m. bag, hvor de andre oplistede eksempler i betragtningen er udtryk for generiske udsagn. De finder endvidere, at det er problematisk, at ordene ”bevidst” og ”ansvarlig” fremgår af betragtningen, da alene antydningen derved kan være nok til at aktivere forbuddet. De anfører i den forbindelse, at betragtningen åbner til en meget bred fortolkning, som kan gå længere end hensigten, og at det kan medføre, at den konkrete nationale implementering bliver vag, da skønnet bliver meget stort.

Direktivforslagets ændringer til definitioner i direktiv 2005/29/EF

Dansk Erhverv finder, at den tilføjede definition af miljøanpriser (litra o) er meget vidtgående og omfatter væsentligt mere end den nuværende fortolkning af miljømæssige påstande efter Forbrugerombudsmandens vejledning fra 2014. Udvidelsen til at definitionen omfatter brandnavne, produktnavne eller virksomhedsnavne, vil kunne få utilsigtede konsekvenser for erhvervslivet, da der er tale om meget væsentlige ændringer, der udhuler kendskab, goodwill og økonomi, som er knyttet til veletablerede virksomheder eller mærker.

DI finder, at definitionerne bør være klare. Eksempelvis er definitionen ”generisk miljøanprisning” (litra q) ikke helt klar.

Forbrugerombudsmanden peger på, at litra q definerer en ”generisk miljøanprisning” som *”enhver udtrykkelig miljøanprisning, der ikke er indeholdt i et bæredygtighedsmærke, hvor anprisningen ikke præciseres tydeligt og i fremhævet form på samme medium”*, men at formuleringen ”tydeligt og i fremhævet form” ikke i øvrigt er anvendt i direktivet om urimelig handelspraksis, men derimod i forbrugerrettighedsdirektivets artikel 8, stk. 2.

Forbrugerombudsmanden peger på, at efter det gældende direktivs artikel 7, må væsentlige oplysninger ikke udelades, skjules eller præsenteres på en uklar, uforståelig, dobbelttydig eller uhensigtsmæssig måde. Med formuleringen *”tydeligt og i fremhævet form”* må det antages, at der med litra q er tilsigtet et skærpet krav, og at markedsføring, der ikke nødvendigvis ville være vildledende i dag, vil blive omfattet af det foreslåede forbud i punkt 4a på ”sortlisten”, som omhandler ”generiske miljøanprisninger”.

Forbrugerombudsmanden mener derfor, det bør fremgå af direktivets præambelbetragtning, at en miljøanprisning, der er præciseret/forklaret og derfor ikke ulovlig ifølge sortlisten, fortsat vil kunne være ulovlig, hvis den ud fra en konkret vurdering er vildledende i strid med bestemmelserne i artikel 5-9 i direktivet.

Direktivforslagets ændringer til artikel 6 om vildledende handlinger i direktiv 2005/29/EF

DI finder det usikkert, om forslaget til ny stk. 2, litra d, lægger op til en ændring, der vil øge kravene til brug af tredjepartsvurderinger/og eller certificeringer, samt om der ændres på, hvornår sådanne vurderinger/certificeringer skal foreligge. DI er generelt skeptisk over for obligatoriske tredjepartcertificeringer, da det er omkostningsfuldt. DI peger på miljømærkede produkter i Danmark, der pr. definition er certificerede. DI er tilhænger af en stærk myndighedskontrol.

Forbrugerombudsmanden peger på, at ifølge forslaget til litra d skal en handelspraksis betragtes som vildledende, hvis den opfylder kriterierne i artikel 6, stk. 1, og indebærer *”fremsættelse af en miljøanprisning vedrørende fremtidige miljøpræstationer uden klare, objektive og verificerbare forpligtelser og mål og uden et overvågningssystem”*.

Forbrugerombudsmanden henviser til sin vejledning om brug af miljømæssige og etiske påstande fra 2011 og kvikguiden, hvorefter påstande om målsætninger normalt kun må bruges i markedsføringen, hvis den erhvervsdrivendes handlingsplaner er *igangsat eller umiddelbart forestående*. Hvis det ikke er tilfældet, kan oplysningerne om fremtidige miljøpræstationer

være irrelevante for forbrugeren, og det samlede indtryk af markedsføringen kan være vildledende. Forbrugerombudsmanden foreslår derfor, at der tilføjes et krav om, at den erhvervsdrivendes aktiviteter til opfyldelsen/opnåelsen af forpligtelserne og målene skal være igangsat eller umiddelbart forestående, da bestemmelsen efter sin ordlyd ellers kan forringe beskyttelsesniveauet.

Direktivforslagets ændringer til artikel 7 om vildledende udeladelser i direktiv 2005/29/EF

DI finder det unødvendigt med tilføjesen ”samt de indførte foranstaltninger til at holde de pågældende oplysninger ajour som væsentlige”, da det allerede følger af de øvrige krav, at de pågældende informationer er væsentlige. Hvis informationerne bliver outdatedede, vil de allerede af den grund være vildledende. DI anfører, at der således allerede er en pligt til at holde informationerne opdaterede, og den nævnte tilføjelse blot er et unødvendigt rapporteringskrav uden et proportionalt selvstændigt formål.

Direktivforslagets ændringer til bilaget (sortlisten) til direktiv 2005/29/EF

Forbrugerombudsmanden finder, at lovligheden af en handelspraksis, der opfylder kriterierne for ikke at være ulovlig ifølge sortlisten, fortsat bør vurderes i forhold til de generelle forbud i direktivets artikel 5-9. I modsat fald vil det foreslåede forbud mod generiske miljøanprisninger kunne medføre en svækkelse af kravene til lovlig markedsføring med miljøanprisninger.

Forbrugerombudsmanden peger på, at det kan medføre retssikkerhedsmæssige udfordringer for de erhvervsdrivende, som indretter deres markedsføring efter sortlisten, og håndhævelsesmæssige udfordringer for de håndhævende myndigheder at skulle overbevise en domstol om, at handelspraksissen er ulovlig, selvom den ikke opfylder kriterierne i det relevante punkt på sortlisten.

Forbrugerombudsmanden mener, at det udtrykkeligt skal fremgå af præambelen, at handelspraksis, der opfylder kriterierne for ikke at være ulovlig ifølge sortlisten, fortsat skal undergives en individuel vurdering efter direktivets artikel 5-9 af, om handelspraksissen er konkret ulovlig.

Dansk Erhverv finder, at udvidelsen af bilaget kan skabe problemer for de erhvervsdrivende, der ikke selv producerer og/eller emballerer de produkter, de sælger, idet påstande om produkters bæredygtighed eller påstande om produktets miljø-, etiske- og klimamæssige forhold er en del af produktet, emballagen eller øvrige beskrivelser, der følger med produktet. Der er behov for at sikre, at salgsløbet i førnævnte tilfælde udelukkende kan blive

ansvarlige for overtrædelse af de foreslåede ændringer til direktivet, herunder bilaget, såfremt salgsløbet i egen markedsføring aktivt anvender en producent eller øvrige tidligere leds markedsføring/anprisninger.

Bilagets punkt 2a

Forbrugerombudsmanden anfører, at det efter det foreslåede punkt 2a altid vil blive betragtet som urimelig handelspraksis, hvis *”[d]en erhvervsdrivende anvender et bæredygtighedsmærke, som ikke er baseret på en certificeringsordning eller ikke er indført af offentlige myndigheder.”*

Forbrugerombudsmanden mener, at bestemmelsen kan give anledning til den modsætningslutning, at markedsføringen er lovlig, såfremt bæredygtighedsmærket er baseret på en certificeringsordning eller indført af offentlige myndigheder. Bestemmelsen kan medføre, at kriterierne for, hvornår anvendelsen af et bæredygtighedsmærke ikke er vildledende, fastlægges af private certificeringsvirksomheder, således at en erhvervsdrivende vil kunne kalde sit produkt fx bæredygtigt, hvis produktet opfylder kriterier fastsat af private certificeringsvirksomheder. Forbrugerombudsmanden bemærker, at definitionen af en ”certificeringsordning” i den foreslåede artikel 1 (1) (s) ikke stiller betingelser til certificeringsordningens krav.

Forbrugerombudsmanden mener derfor, at det foreslåede punkt 2a kan medføre en risiko for, at forbrugerne vildledes af private certificerede bæredygtighedsmærker, og at punktet bør udgå. Såfremt det ikke udgår, bør det præciseres i direktivet, at private certificerede bæredygtighedsmærker heller ikke må være i strid med forbuddene i artikel 5-9 ud fra en konkret vurdering, således at spørgsmålet ikke giver anledning til tvivl.

Bilagets punkt 4a

Forbrugerombudsmanden anfører, at det efter det foreslåede punkt 4a altid vil blive betragtet som en urimelig handelspraksis, hvis *”[d]en erhvervsdrivende fremsætter en generisk miljøanprisning, selv om den erhvervsdrivende ikke kan påvise anerkendte fremragende miljøpræstationer, der er relevante for anprisningen.”*

Forbrugerombudsmanden mener, at bestemmelsen kan give anledning til den modsætningslutning, at anvendelse af en generisk miljøanprisning vil være lovlig, såfremt den erhvervsdrivende kan påvise relevante, anerkendte fremragende miljøpræstationer. Erhvervsdrivende vil i så fald kunne markedsføre deres produkter som f.eks. ”miljøvenlige”, hvis produkterne overholder den relevante lovgivning – f.eks. til opnåelse af EU-miljømærket (”Blomsten”). Det vil medføre, at erhvervsdrivende, som investerer yderligere i en grøn omstilling af deres produktion end krævet for at opnå fx EU-miljømærket (”Blomsten”), ikke vil kunne fremhæve det i markedsføringen, da erhvervsdrivende ikke kan fremhæve deres produkter på en bedre

måde end med absolutte miljøudsagn. Bestemmelsen vil derfor ikke fremme den grønne omstilling.

Forbrugerombudsmanden henviser til sin vejledning om miljømæssige og etiske påstande fra 2011, hvorefter et produkt, som har licens til et miljømærke fra en officiel miljømærkningsordning som ”Svanemærket” eller EU-miljømærket (”Blomsten”) normalt vil kunne markedsføres med *relative*, generelle miljøudsagn som f.eks. ”mindre miljøbelastende” eller ”mere skånsomt for miljøet” eller lignende. Hvis produktet omtales med *absolutte*, generelle miljøudsagn som f.eks. ”miljøvenlig” vil det derimod kræve, at den erhvervsdrivende kan godtgøre, at produktet generelt belaster miljøet væsentligt mindre end tilsvarende produkter baseret på en livscyklusanalyse.

Forbrugerombudsmanden mener, at bestemmelsen vil indebære en lempelse af kriterierne for, hvornår virksomheder kan anvende absolutte miljøudsagn i markedsføringen som f.eks. ”miljøvenlig”, hvilket vil vanskeliggøre markedsføringen af produkter, der er endnu mindre skadelige for miljøet.

Forbrugerombudsmanden anfører endvidere, at produkter fra stærkt forurenende brancher, eller produkter som indeholder miljøfarlige stoffer, efter bestemmelsen også kan markedsføres som f.eks. ”miljøvenlige”, hvis de har ”Svanemærket” eller EU-miljømærket (”Blomsten”) og dermed er miljømæssigt *bedre* end andre tilsvarende produkter. Det fremgår af Kommissionens vejledning til fortolkning og anvendelse af det gældende direktiv, s. 78, at ”[s]tærkt forurenende brancher bør sikre, at deres miljøanprisninger er korrekte i en sådan forstand, at de er relative, f.eks. »mindre skadelige for miljøet« i stedet for »miljøvenlige« [...]”.

Forbrugerombudsmanden foreslår derfor, at ordet ”fremragende” fjernes fra punkt 4a, og der i stedet for ”generisk miljøanprisning” skal stå ”miljøanprisning, som angiver eller antyder, at et produkt eller en erhvervsdrivende er mindre miljøbelastende end andre produkter eller erhvervsdrivende”. Dette vil betyde, at den erhvervsdrivende ikke automatisk kan kalde et produkt f.eks. ”miljøvenligt” eller ”godt for miljøet” men i stedet f.eks. ”mere miljøvenligt” eller ”bedre for miljøet”.

Forbrugerombudsmanden understreger, at det er positivt, at definitionen af en generisk miljøanprisning ikke rummer udsagnet ”bæredygtig”, jf. præambelbetragtning 9, da begrebet har sin egen betydning. Forbrugerombudsmanden henviser til sin kvikguide, hvor følgende fremgår om anvendelsen af udsagn om bæredygtighed:

”En bæredygtig udvikling betegner en udvikling, som opfylder de nuværende generationers behov uden at bringe fremtidige generationers mulighed for at opfylde deres behov i fare.

Med dette udgangspunkt skal dokumentationen for påstande om bæredygtighed baseres på en livscyklusanalyse, der viser, at virksomheden ikke forringer de kommende generationers mulighed for at opfylde deres behov.

Der skal også tages hensyn til sundhedsmæssige, sociale og etiske forhold. Det er derfor meget vanskeligt at kalde et produkt mv. bæredygtigt uden at vildlede.

En virksomhed vil derimod godt kunne markedsføre sig med, at virksomheden tilstræber bæredygtighed eller lignende udsagn. » Det forudsætter dog, at [virksomheden] har en konkret plan for, hvordan [virksomheden] vil opnå at blive bæredygtige, som skal være verificeret af en uafhængig instans. Planen skal medføre, at produktet mv. løbende forbedres/udvikles, således at belastningen gradvist nedbringes, hvilket skal være målbart. En effektivering af planen skal være sat i gang eller umiddelbart forestående.

En virksomhed kan også markedsføre sig med, at den laver bæredygtige tiltag. » Det forudsætter, at [virksomheden] oplyser, hvilke tiltag [virksomheden] konkret har lavet. Tiltagene skal fremme bæredygtighed. Det kan for eksempel være tiltag, der fremmer biodiversitet, eller materialevalg, som tærer mindre på Jordens ressourcer. ”

DI mener, at bilaget til direktivet (sortlisten) bør forbeholdes specifikke former for handelspraksis, som er en klar overtrædelse af direktivets vildledningsforbud. Det bør derfor også være klart, hvornår en overtrædelse er omfattet af sortlisten. DI finder det derfor uheldigt, at det foreslåede punkt 4a på sortlisten, der omhandler generiske miljøanprisninger, er uklart, og forudsætter at man sammenholder bestemmelsen med to lange bagvedliggende definitioner på begreberne ”miljøanprisninger” og ”anerkendte fremragende miljøpræstationer”.

Bilagets punkt 23h

DI mener derudover, at forslaget til nyt punkt 23h på sortlisten, der omhandler tilskyndelse til at udskifte forbrugsvarer tidligere end nødvendigt af tekniske årsager, ikke er egnet til sortlisten. DI mener, at man skal passe på med at gøre almindelige anprisninger til vildledende markedsføring.

Bemærkninger til de foreslåede ændringer i direktiv 2011/83/EU om forbrugerrettigheder

Dansk Erhverv peger på, at de foreslåede ændringer til artikel 5 og 6, der vedrører oplysningskrav for henholdsvis andre aftaler end aftaler om fjernsalg eller aftaler indgået uden for fast forretningssted, henholdsvis aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted, er stort set identiske, hvilket indebærer, at de nye oplysningskrav gælder for alle typer af forbrugeraftaler, hvad enten aftalen indgås i en fysisk butik, via fjernsalg, eller uden for fast forretningssted. Bemærkningerne gælder derfor både artikel 5 og 6.

Dansk Erhverv foreslår, at artikel 5, stk. 1, litra (eb), artikel 6, stk. 1, litra (mb), der specifikt vedrører energiforbrugende varer, og henvisningen til artikel 6, stk. 1, litra (mb) i artikel 8, stk. 2, udgår af forslaget, da det kan virke forvirrende for forbrugerne at få oplysninger om, at producenten ikke har oplyst om en garanti, der strækker sig ud over de to år, som er dækket af reklamationsfristen i købeloven. Det skyldes, at alle forbrugere er omfattet af en reklamationsfrist på to år, og direktivets krav vil kunne øge forvirringen hos forbrugerne om forskellen på en reklamationsfrist og en garanti.

Dansk Erhverv mener, at den foreslåede artikel 5, stk. 1, litra (ea), og artikel 6, stk. 1, litra (ma), der stiller krav om oplysning om garantier, der strækker sig ud over de to år, er den vigtigste oplysning for forbrugerne. Det opfordres samtidig til, at oplysningerne om eksistensen om en garanti fra producenten kan gives på så let en måde som muligt, så forbrugerne ikke drukner i tekstung information.

Dansk Erhverv peger ift. den foreslåede artikel 5, stk. 1, litra (ec), (ed), (i) og (j), og artikel 6, stk. 1, litra (mc), (md), (u) og (v) på vigtigheden af, at forhandlerne alene forpligtes til at videregive de oplysninger, som de modtager fra producenterne, og at forhandlerne ikke er ansvarlige for rigtigheden af oplysningerne, og at det bør præciseres, at forhandlerne ikke straffes, hvis oplysningerne viser sig ikke at være korrekte.

Dansk Erhverv peger endelig på, at man ikke er bekendt med, at der i Danmark skulle være en score, der angiver, hvor lette produkterne er at reparere (forslagets artikel 5, stk. 1, litra (i), og artikel 6, stk. 1, litra (u)), og at det derfor bør overvejes, om en dansk forhandler skal forpligtes til at oplyse en eventuel score, hvis producenten oplyser en sådan, men scoren tager udgangspunkt i reglerne i producentens hjemland. Dansk Erhverv foreslår derfor, at det præciseres, at kravet om at oplyse en score for produkternes reparationsmuligheder ikke finder anvendelse i lande, hvor en sådan score ikke findes.

DI er ligeledes skeptisk over for forslaget til litra (eb) i artikel 5, stk. 1, og litra (mb) i artikel 6, stk. 1, da det sammenholdt med det foreslåede litra (ea) i artikel 5, stk. 1, der indebærer, at der skal oplyses om en evt. udvidet producentgaranti, vil medføre, at man modsætningsvist vil kunne udlede, at pro-

dukter, som ikke er forsynet med denne oplysning, ikke har en sådan producentgaranti. DI ser ikke behov for en pligt til at oplyse om, at der ikke findes en sådan producentgaranti for energiforbrugende produkter. Det forekommer at være en unødvendig administrativ byrde. DI fremhæver desuden, at der skal tages hensyn til de foreslåede nye informationskrav i Kommissionens forslag til ecodesignforordning, samt at Kommissionen har lovet, at den arbejder for at undgå dobbeltregulering.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der har været afholdt seks møder i rådsarbejdsgruppen for forbrugerbeskyttelse- og information.

Overordnet støtter medlemsstaterne forslaget om at fremme den grønne omstilling ved at gøre det muligt for forbrugerne at træffe mere informerede beslutninger og miljøvenlige valg og styrke forbrugerbeskyttelsen mod bl.a. vildledende handelspraksis i form af fx vildledende miljøanprisninger (greenwashing).

Flere medlemsstater, inklusive Danmark, har dog udtrykt bekymring for risikoen for såkaldt ”information overload”, herunder især i forhold til de foreslåede oplysningspligter om handelsmæssige garantier for holdbarhed i forbrugerrettighedsdirektivet, idet reglerne er komplicerede og risikerer at bidrage til yderligere forvirring blandt forbrugerne og erhvervsdrivende ved at introducere endnu en underkategori for garantier. Flere medlemsstater har også peget på navnlig, at oplysningspligterne vil medføre omkostninger for de erhvervsdrivende. For så vidt angår oplysningskravene om softwareopdateringer har flere medlemsstater endvidere givet udtryk for, at det nuværende regelsæt er tilstrækkeligt, og at de nye bestemmelser er for komplicerede for forbrugerne.

En række medlemsstater har også peget på, at forslaget ændringer til direktivet om urimelig handelspraksis vedrørende miljøanprisninger/ certificeringsordninger og tidlig forældelse er komplicerede og bør præciseres. Flere medlemsstater har generelt ønsket, at samspillet mellem direktivforslaget og eksisterende EU-regulering (varedirektivet, Ecodesigndirektivet og den kommende Ecodesignforordning), samt de kommende initiativer om grønne anprisninger og ret til reparation, bør afklares.

Ift. tilføjelserne om bæredygtighed og miljøanprisninger til sortlisten har Danmark, peget på, at selv om en handling ikke opfylder betingelserne for at være forbudt efter sortlisten, vil den stadig kunne være i strid med artikel 5-9 i direktivet om urimelig handelspraksis. Danmark har derfor peget på, at det bør præciseres, at en given handling fortsat vil skulle vurderes i forhold til de generelle bestemmelser i direktivets artikel 5-9. I modsat fald vil indførelse af det foreslåede forbud vedr. fx generiske miljøanprisninger kunne

medføre en svækkelse af kravene til lovlig markedsføring med miljøanprisninger og ikke en styrkelse.

I forslaget foreslås bestemmelser om forbud mod praksis for tidlig forældelse af produkter (dvs. varers for tidlige svigt), der indebærer krav om, at erhvervsdrivende fx skal informere forbrugerne om, hvorvidt en softwareopdatering vil påvirke et produkt negativt, om egenskaber ved varer, der er indført for at begrænse dens holdbarhed eller funktionalitet fx hvis der anvendes reservedele fra andre producenter. En række medlemsstater, inklusiv Danmark, har peget på, at sådan praksis for tidlig forældelse for produkter bør forbydes på producentniveau, da det er producenten, der er nærmest til at vide, om produktet er designet til tidlig forældelse. Det vil evt. skulle reguleres i sektorspecifik lovgivning. Medlemsstaterne er delte ift., om forbuddene skal gælde både producent og sælger, da sælger ikke nødvendigvis har kendskab til denne del af produktet.

Flere medlemsstater har udtrykt tvivl om, hvordan forbrugerne skal kunne løfte bevisbyrden og om forbuddene kan håndhæves.

10. Regeringens generelle holdning

Det er højt prioriteret for regeringen at fremskynde den grønne omstilling og nå de klima- og miljømål, EU har sat sig. Regeringen finder, at det vigtigt, at både forbrugere og erhvervsdrivende bidrager hertil.

Nutidens forbrugere er i stigende grad fokuseret på at købe mere bæredygtigt og ofte villige til at betale mere for produkter, de opfatter som grønne og klimavenlige. Konkurrencen blandt erhvervsdrivende om at levere mere bæredygtige løsninger til forbrugerne har derfor potentialet til at blive et vigtigt redskab i bestræbelserne på at forbedre vores klima og miljø gennem markedet for bæredygtige løsninger.

Desværre har der i nogle tilfælde været tale om greenwashing, hvor nogle erhvervsdrivende markedsfører deres produkter som mere miljøvenlige eller mere bæredygtige, end de er. Ydermere gør et stigende antal virksomheder brug af private og frivillige standarder, klimakreditter og kompensationsordninger. Det gør det stadig sværere for forbrugerne at navigere i landskabet af grøn markedsføring givet de mange forskellige standarder, der anvendes forskelligt på tværs af medlemsstaterne.

Regeringen støtter derfor, at greenwashing bekæmpes og bæredygtigt forbrug fremmes gennem regulering på EU-niveau, herunder gennem krav om, at grønne mærker er offentlige eller omfattet af en uafhængig tredjepartscertificeringsordning. Regeringen støtter ligeledes en udvidelse af sortlisten over former for urimelig handelspraksis, som altid anses for urimelige, og som derfor er forbudte.

Det er regeringens vurdering, at forslaget vil bidrage til at afhjælpe nogle af de vanskeligheder, som de nationale myndigheder står over for i forbindelse med håndhævelsen af de eksisterende principbaserede regler i direktivet om urimelig handelspraksis på komplekse områder som f.eks. vildledende miljøanprisninger. I dag forudsætter håndhævelsen ift. greenwashing en vurdering fra sag til sag, der i høj grad omfatter kompliceret dokumentation. Det påvirker sagsbehandlingstiden og antallet af sager, som de håndhævende myndigheder kan behandle. En præcisering af, hvornår og hvordan en sådan praksis kan anses som urimelig, kan øge forbrugerbeskyttelsen i EU.

I relation til forslagets generelle tilgang med at regulere greenwashing er regeringen opmærksom på at få afklaret de præcise rammer for dette forslag både i forhold til eksisterende EU-lovgivning og det kommende forslag fra Kommissionen om grønne anprisninger (Green Claims), der forventes at stille krav til grønne anprisninger og den bagvedliggende dokumentation. Regeringen er opmærksom på at sikre overensstemmelse med forordning om ecodesign for bæredygtige produkter i relation til informationskrav og brugen af digitale produktpas.

Regeringen finder det endvidere vigtigt, at forslaget ikke utilsigtet medfører en svækkelse af de eksisterende krav til markedsføring, herunder særligt ved brug af generiske anprisninger som f.eks. ved brug af miljøanprisninger og begrebet bæredygtig, så de kommende regler på EU-niveau lægger sig så tæt op som muligt ad eksisterende dansk retstilstand, som beskrevet i Forbrugerombudsmandens ”Vejledning om brug af miljømæssige og etiske påstande m.v.”

Regeringen finder det samtidig vigtigt at sikre, at direktivforslaget ikke bidrager til såkaldt *information overload* ved, at forbrugeren præsenteres for langt mere information, end forbrugeren ønsker eller er i stand til at tage stilling til. Det kan i sidste ende medføre, at vigtige oplysninger, såsom varens holdbarhed, forsvinder i mængden af oplysningspligter. Regeringen er desuden bekymret for kompleksiteten i de foreslåede nye oplysningspligter, og vil derfor i de kommende forhandlinger arbejde på at sikre klare og gennemskuelige oplysningspligter til gavn for både forbrugere og erhvervsdrivende.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotatet blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. april 2022. Der blev indhentet forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg den 23. september 2022.

Rådskonklusioner om EU's turismedagsorden 2030

Nyt notat.

1. Resumé

Det tjekkiske EU-formandskab har den 28. oktober 2022 fremsendt rådskonklusioner vedr. EU's turismedagsorden 2030 med henblik på politisk drøftelse og vedtagelse på Konkurrenceevnerådsmødet den 1. december 2022.

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

2. Baggrund

Det tjekkiske EU-formandskab har den 28. oktober 2022 fremsendt rådskonklusioner vedr. den europæiske turismedagsorden 2030. Med rådskonklusionerne sættes der fokus på vigtigheden af bæredygtig turisme, digitalisering og kompetenceudvikling i turismesektoren.

Initiativerne skal understøtte bæredygtig udvikling af den europæiske turismesektor, herunder målet om at fremtidssikre turismeerhvervet efter COVID-19, og at Europa bliver en foregangsregion inden for bæredygtig udvikling og digitalisering. Rådskonklusionerne vedtages med enstemmighed og udlægger således Rådets (Konkurrenceevne) samlede visioner for den europæiske turismesektor frem mod 2030.

Udkastet har løbende været drøftet i EU's turismekomité (TAC) og rådsarbejdsgruppen for konkurrenceevne og vækst, senest den 28. oktober 2022, hvor det modtog bred støtte fra medlemslande. Dertil har aktører fra den europæiske turismeindustri bidraget med input til prioriterede indsatsområder og mulige tiltag.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne anerkender turisme som en nøglesektor for den europæiske økonomi og understreger, at turisme bidrager til at styrke vækst, beskæftigelse og udvikling på tværs af sektorer og regioner.

Endvidere søger rådskonklusionerne bl.a. at:

- Bekræfte at turisme bør udvikles på en måde, der balancerer økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed for at bevare EU's kultur-, industri- og naturarv for fremtidige generationer og understøtte ambitionerne i FN's verdensmål for bæredygtig udvikling;

- Understrege vigtigheden af, at den europæiske turismesektor genoprettes efter COVID-19, så EU bliver et foregangsregion for grøn og digital omstilling;
- Anerkende turismens nøglerolle for europæisk økonomi og behovet for et gunstigt erhvervsklima for SMVer og turismevirksomheder;
- Inviterer medlemslande til at udveksle viden og best practices, der bidrager til en grøn og digital omstilling af turismesektoren, herunder bl.a. ift. transport, cirkulær økonomi, bedre turismestatistik, øget tilgængelighed og kompetenceudvikling i turismeerhvervet;
- Inviterer Kommissionen til, med deltagelse og bidrag fra medlemsstater og relevante interessenter, at implementere den europæiske turismedagsorden for 2030, jf. de foreslåede tiltag.

Fra dansk side bakkes der generelt op om de foreslåede rammer og prioriteter, der vurderes at være i overensstemmelse med målsætningerne om økonomisk, miljømæssig og social bæredygtig vækst i turisterhvervet, jf. den nationale strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme samt bedre turismestatistik, tværsektorielt samarbejde og mere effektiv brug af finansieringsmuligheder på EU-plan.

Turismeområdet er omfattet af medlemskompetence, hvilket historisk set er betinget af, at turisme er et konkurrenceparameter. Kommissionen har derfor alene en understøttende og koordinerende funktion med fokus på vidensdeling og erfaringsudveksling. Rådskonklusioner er ligeledes alene vejledende, og har ingen retslige eller samfundsøkonomiske konsekvenser i sig selv.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

7. Ikke relevant.

8. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv andre konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Rådskonklusionerne har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 13. og 26. september 2022. Der er ikke modtaget nogle høringssvar i forbindelse med høringen.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemslande forventes at bakke op om rådskonklusionerne.

11. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens arbejde med EU's turismedagsorden 2030, herunder målet om at fremtidssikre den europæiske turismesektor efter COVID-19, og at Europa bliver en foregangsregion inden for bæredygtig udvikling og digitalisering. Dette flugter med regeringens fokus på en genopretning af Europas økonomi, hvor den grønne og digitale omstilling er omdrejningspunkt for både kort- og langsigtede indsatser.

I forbindelse med udarbejdelsen af rådskonklusioner har Danmark og en række øvrige medlemsstater fremhævet vigtigheden af, at subsidiaritetsprincippet respekteres og at de foreslåede initiativer i turismedagsordenen er frivillige og alene understøtter videndeling og koordinering. Danmark har desuden understreget, at finansiering af initiativer skal ske via eksisterende EU-midler, og at der bør være fokus på at midler bruges så effektivt som muligt.

12. Tidligere forelæggelser for Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter

KOM (2022) 142

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 30. marts 2022 fremsat forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF. Kommissionen præsenterer ecodesignforordningen som hjørnестenen i en pakke af indbyrdes forbundne initiativer vedrørende bæredygtige produkter. Initiativerne skal sikre, at bæredygtige produkter på det indre marked bliver normen, og at EU bliver en klimaneutral, ressourceeffektiv og cirkulær økonomi.

Med forslaget bygges der videre på erfaringer fra det gældende ecodesign-direktiv, som bl.a. har udgjort et væsentligt bidrag til at reducere energiforbruget fra energirelaterede produkter. Med forslaget foreslås en udvidet ramme, der skal forbedre produkters miljømæssige bæredygtighed og sikre fri bevægelighed på det indre marked ved at fastsætte krav til miljøvenligt design til næsten alle produkter, som markedsføres i EU. Ved udvidelsen sættes større fokus på produkters miljø- og klimaaftryk samt cirkulær økonomi.

Der foreslås bl.a. tilføjet bestemmelser om digitalt produktpas, som skal bidrage til digitalisering af produkt- og produktionsdata på tværs af værdikæder. Dertil foreslås tilføjet bestemmelser om mærkning, obligatoriske kriterier for grønne offentlige indkøb og incitamenter for bæredygtige indkøb. Desuden foreslås mulighed for at indføre forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter. Forslaget forventes ikke at finde anvendelse, hvor krav til miljømæssig bæredygtighed allerede er fastsat på et niveau, som Kommissionen vurderer er tilfredsstillende.

Forslaget vurderes i sig selv ikke at have væsentlige statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, men visse bestemmelser af forslaget vurderes at øge de erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet væsentligt, samtidigt med at forslaget forventes at give danske virksomheder en fordel på det europæiske indre marked. Tilsvarende vil forslaget i sig selv ikke have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen hilser forslaget velkommen. Regeringen støtter en sammenhængende produktpolitik, der styrker det indre marked, fremmer bæredygtigheden af produkter og bidrager til danske og europæiske målsætninger om energi, klima og miljø. Regeringen vil fastlægge en konkret holdning til forslaget efter nærmere undersøgelse af forslagets bestemmelser.

Forslaget er sat på dagsordenen for konkurrencerådsmøde den 1. december 2022 til fremskridtsrapport.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen ("Kommissionen") har den 30. marts 2022 fremsat forslag til forordning om miljøvenligt design af bæredygtige produkter ("ecodesignforordningen"), KOM(2022) 142. Med forordningen ophæves det eksisterende ecodesigndirektiv.

Forordningen skal bidrage til at realisere de ambitioner, der er fastlagt i en række initiativer relateret til den Europæiske Grønne Pakt, inklusiv Handlingsplanen for Cirkulær Økonomi, den Europæiske Industristrategi, Fit for 55 og det 8. Miljøhandlingsprogram.

Forslaget udgør ifølge Kommissionen hjørnestenen i en pakke af initiativer, som omfatter en EU-strategi for bæredygtige og cirkulære tekstiler, revision af byggevareforordningen og forslag til regulering, der skal styrke forbrugerne i den grønne omstilling. Initiativerne skal bidrage til en mere ressourceeffektiv, klimaneutral og cirkulær økonomi med mindre afhængighed af energi og ressourcer.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 om EU's indre marked og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 27. april 2022.

3. Formål og indhold

Hovedformålet med forslaget til ecodesignforordning er at øge produkters bæredygtighed og forbedre det indre markeds funktion. Forordningen vil derved bidrage til opnåelse af EU's klima-, miljø- og energimål. Forordningen har til hensigt at sikre, at produkter bidrager til en ressourceeffektiv, klimaneutral, forureningsfri cirkulær økonomi samt at mindske EU's energi- og ressourceafhængighed.

Forslaget til ecodesignforordning bygger på erfaringer fra det gældende ecodesigndirektiv, som fastsætter rammerne for EU-krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter med det formål at øge energieffektiviteten og miljøbeskyttelsesniveauet. Ecodesigndirektivet er ifølge Kommissionen et effektivt værktøj til regulering af energirelaterede produkter og har leveret markante bidrag til EU's energi- og klimamål. Kommissionen fremhæver i forslaget et endnu uudnyttet potentiale for at sikre produkters cirkularitet samt et fortsat stort potentiale for energieffektivisering af energirelaterede produkter.

Med forslaget reguleres, med få undtagelser, alle produkters adgang til og frie bevægelighed på det indre marked, og dermed forebygges et fragmenteret indre marked på grund af forskelligartede nationale tiltag til at forbedre produkternes bæredygtighed.

Nedenfor er de væsentligste elementer i forslaget gengivet.

Udvidelse af anvendelsesområde og fastsættelse af ecodesignkrav

Med forslaget lægger Kommissionen op til at udvide ecodesignreglernes anvendelsesområde til at omfatte alle produkter, som markedsføres i EU, med undtagelse af fødevarer, foder, lægemidler, veterinærlægemidler, levende planter, dyr, mikroorganismer, produkter af menneskelig oprindelse og produkter fra planter og dyr til deres fremtidige reproduktion. Hermed fastlægges en ramme for fastsættelse af design- og informationskrav til produkter med henblik på at forbedre deres cirkularitet, energi-deevne og andre bæredygtighedsaspekter. Herunder vil det også være muligt at stille krav til indholdet af kemikalier, der hindrer genbrug og genanvendelse. Forordningen vil ikke finde anvendelse, hvor krav til miljømæssig bæredygtighed allerede er fastsat på et tilfredsstillende niveau i anden lovgivning.

Det foreslås at bemyndige Kommissionen til at fastsætte ecodesignkrav ved delegerede retsakter, hvor Kommissionen skal tage hensyn til synspunkter fra et ecodesignforum, bestående af bl.a. repræsentanter fra medlemsstater og industri. Kommissionens forslag har karakter af en rammelovgivning, og der vil derfor først opnås virkning for konkrete produktkategorier, når der vedtages retsakter for disse.

Det digitale produktpas og forbrugerrettet information

Ved at indføre et digitalt produktpas med obligatoriske informationer tilknyttet et givet produkt, ønsker Kommissionen at fremme tilgængeligheden af informationer om produkter, herunder information om deres bæredygtighed. Kommissionen vurderer, at forbedret datadeling af produktinformationer i værdikæder kan reducere produkters negative miljøpåvirkning samt bidrage til udviklingen af den cirkulære økonomi. Ifølge forslaget vil det blive fastsat igennem delegerede retsakter, hvilke obligatoriske informationer, tekniske specifikationer, og hvilke aktører, der løbende skal have adgang til at opdatere informationerne i det digitale produktpas. Kommissionen foreslår, at aktører langs værdikæden, der via de delegerede retsakter har fået adgangsrettigheder, skal have gratis adgang til informationerne. Aktører som virksomheder, myndigheder og forbrugere skal således efter forslaget have adgang til informationerne (produktdata).

I Kommissionens forslag opstilles horisontale krav til det tekniske design, funktion og anvendelighed af det digitale produktpas. Forslaget fastsætter,

at et digitalt produktpas skal være forbundet via en databærer til et unikt produkt-ID, og at de tilgængelige informationer skal være baseret på åbne standarder, der er udviklet i interoperabelt format samt være maskinlæsbare, strukturerede og søgbare. Derudover skal produktpassenes interoperabilitet etableres, således at dataoverførsel fra et produktpas til et andet er muligt. Dette skal bl.a. muliggøre sporbarhed af farlige stoffer langs produktets fulde livscyklus. Kommissionen foreslår desuden, at produktpasset skal indeholde oplysninger om operatør-ID og facilitets-ID for at sikre operatøransvaret for bl.a. deling af forbrugerrettet information om produktet vedr. samling, installation, anvendelse, opbevaring, reparation og bortskaffelse.

Forordningen indeholder et forslag om oprettelse og vedligehold af et register for en række informationer i de digitale produktpas, som Kommissionen vil have ansvaret for. Registeret skal indeholde informationer om f.eks. en liste over databærere og unikke produktidentifikatorer. Gennem delegerede retsakter vil Kommissionen vurdere hvilke supplerende informationer, der skal være tilgængelige i registeret. Kommissionen vurderer, at den supplerende information i registeret skal kunne anvendes til, at markedsovervågningsmyndigheder kan verificere autenticiteten af produktpassene, effektivisere markedsovervågningsprocedurer samt automatisere informationsudvekslinger mellem nationale toldvæsener, ved at forbinde registeret til EU-kvikskranken til udveksling af certifikater på toldområdet (EU CSW-CERTEX).

Fremme af bæredygtigt forbrug

Kommissionen kan i forbindelse med vurdering af produkter opstille niveauer (klasser) for, hvordan de enkelte produkter præsterer i forhold til udvalgte parametre. Der kan efter forslaget i de delegerede retsakter fastsættes krav om, at medlemslande skal bruge de to bedste klasser eller EU's miljømærke, når de vil fremme brug af bæredygtige produkter. Hvis der i delegerede retsakter ikke fastlægges præstationsniveauer, kan Kommissionen i retsakterne specificere, hvilke parametre ved produkterne, som medlemslande skal søge at fremme.

Kommissionen vil styrke efterspørgslen efter mere bæredygtige produkter ved at fastsætte bindende kriterier og mål for grønne offentlige indkøb for ordregivende myndigheder og enheder. Ifølge forslaget skal Kommissionen i delegerede retsakter kunne vedtage tekniske specifikationer, udvælgelseskriterier, tildelingskriterier, kontraktudførelsesklausuler eller mål til offentlige indkøb. Kravene skal gælde for både det offentlige egne indkøb og anlægsarbejder samt de kontrakter, som det offentlige indgår med andre. I vurderingen af, om der skal fastlægges bindende krav, vil der for de en-

kelte produktgrupper skulle tages højde for værdien og volumen af indkøbene, behovet for at styrke efterspørgslen, samt hvorvidt omkostningerne forbundet hermed er proportionale.

Destruktion af usolgte forbrugerprodukter

Kommissionen foreslår initiativer, som skal forebygge destruktion af usolgte forbrugerprodukter, herunder produkter, der returneres i henhold til forbrugerfortrydelsesretten. Det foreslås, at større virksomheder skal offentliggøre oplysninger om antal usolgte, kasserede forbrugerprodukter og grunden hertil. Det skal endvidere oplyses, hvordan produkterne er håndteret i henhold til affaldshierarkiet. Kommissionen kan i delegerede retsakter helt forbyde destruktion af visse produkter efter høring af interessenter. Kommissionen skal i så fald beskrive undtagelsesmulighederne begrundet i sundheds- og sikkerhedshensyn, skader på produkterne forårsaget af forbrugeren, produktets tilstand samt afvisning af donation, forberedelse med henblik på genbrug og genfremstilling. Kommissionen kan i gennemførelsesretsakter foreslå konkrete rammer for præsentation af oplysningskravene.

Små og mellemstore virksomheder (SMV) foreslås undtaget reguleringen om destruktion af usolgte produkter. Dog kan mellemstore virksomheder blive inkluderet, hvis de står for en væsentlig del af destruktionen af produkter inden for en produktgruppe. Små virksomheder vil kun blive inkluderet, hvis de bliver brugt til at omgå et forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter gennem delegerede retsakter.

Markedsovervågning

Af forslaget fremgår, at medlemsstaterne skal udarbejde og indsende to-årige planer for fremtidig markedsovervågning. Hensigten er at sikre passende kontrol med overholdelsen af forordningen og ecodesignkrav til produkter fastsat i delegerede retsakter. Planerne skal således orientere sig mod fremtidig markedsovervågning og skal indeholde en oversigt over tiltag til at reducere manglende overensstemmelse, prioritering af indsatser samt omfanget af planlagte kontroller i den givne periode.

Kommissionen tillægges i den forbindelse kompetence til at udstede gennemførelsesretsakter dels med krav til minimumskontrol udført af medlemsstaternes markedsovervågningsmyndigheder samt med anvisning af specifikke produkttyper, som skal prioriteres af markedsovervågningsmyndighederne. Markedsovervågningsmyndighederne forpligtes desuden til at rapportere typen og graden af alle straffe, der er pålagt som følge af uoverensstemmelse efter forordningen.

Det foreslås samtidigt, at markedsovervågningsmyndighederne skal have mulighed for at udfakturere udgifter til test og dokumentkontrol ved kontrollerede produkters uoverensstemmelse. Derudover lægges der op til, at markedsovervågningsmyndighederne skal kunne påbyde erhvervsdrivende at tilbagekalde produkter fra forbrugerne. Efter gældende regler kan produkter alene tilbagetrækkes fra markedet og ikke fra forbrugerne.

Dertil er der med forslaget sket en strømning af forordningen med Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF af 9. juli 2008 om fælles rammer for markedsføring af produkter. Kontrollen med overholdelsen af ecodesignforordningen omfattes af markedsovervågningsforordningen.

Harmoniserede standarder

Med forslaget bemyndiges Kommissionen til at kunne vedtage såkaldte "fælles specifikationer" som alternativ til harmoniserede standarder. Der er tale om en nødløsning i tilfælde, hvor udviklingen af harmoniserede standarder er blokeret, eller der er opstået unødigt forsinkelse. De fælles specifikationer skal ligesom harmoniserede standarder give fabrikanten formodning om overensstemmelse med lovkravene om miljøvenligt design.

Forhold til øvrig produktregulering

Det foreslås, at Kommissionen i medfør af ecodesignforordningen som udgangspunkt alene fastsætter krav til ikke-regulerede produktgrupper eller supplerer eksisterende produktspecifik EU-regulering, hvor denne ikke i tilstrækkelig grad sikrer miljømæssig bæredygtighed. For produkter, hvor der i EU-reguleringen ikke er fastsat bindende krav, som sikrer miljømæssigt bæredygtighed, vil ecodesignforordningen være den retlige ramme for at fastsætte sådanne krav. Eksempler herpå er produktgrupper som tekstiler og fodtøj.

For andre produkter, som er omfattet af forordningen, og som er reguleret efter en anden produktspecifik regulering, vil udgangspunktet være, at forordningen alene finder anvendelse, når disse produkters miljømæssige bæredygtighed ikke håndteres tilstrækkeligt af andre instrumenter. For så vidt angår byggevarer foreslår Kommissionen, at krav om deklarerings om miljømæssig bæredygtighed bliver stillet i medfør af byggevarerforordningen. For så vidt angår energirelaterede byggevarer vil bæredygtighedsaspekter imidlertid primært blive håndteret i ecodesignforordningen, da flere af disse byggevarer allerede er reguleret i det eksisterende ecodesigndirektiv. Den reviderede byggevarerforordning kan dog finde komplementær anvendelse, hvor det er nødvendigt, navnlig i forhold til sikkerhedsaspekter.

Det følger videre af forslaget, at der efter ecodesignforordningen vil kunne træffes foranstaltninger for at begrænse tilstedeværelsen af kemikalier i

produkter, når det vurderes at være nødvendigt for at forbedre produkternes bæredygtighedsmæssige egenskaber set i et livscyklusperspektiv. Regulering af kemikalier af hensyn til sundhed, miljø og fødevarerikkerhed vil fortsat ske i medfør af gældende direktiver og forordninger. Dermed vil ecodesignforordningen kunne supplere eksisterende lovgivning om kemikalier.

Kommissionen foreslår yderligere, at der i delegerede retsakter stilles krav om information vedrørende stoffer, der har negativ effekt på bæredygtigheden af produkter, herunder krav om, at information om stoffernes tilstedeværelse i produkter skal videreføres gennem værdikæden. Efter forslaget vil der i de delegerede retsakter dog ikke stilles krav om videregivelse af information om negative miljø- og sundhedseffekter. Dette vil fortsat være reguleret efter gældende lovgivning.

Derudover foreslås indførelse af forpligtelser for online markedspladser og online søgemaskiner, især til at samarbejde med markedsovervågningsmyndigheder, til at efterkomme myndigheders påbud om at fjerne ulovligt indhold og til at designe onlinemarkedspladsen på en sådan måde, at det muliggør oplysning om en række forhold.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Der foreligger for nuværende ingen udtalelser fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget overholder nærhedsprincippet. Kommissionen bemærker, at det er vigtigt at fastsætte et harmoniseret regelsæt for at opnå et velfungerende indre marked for bæredygtige produkter på tværs af alle medlemsstater med lige vilkår for virksomheder, der opererer på det indre marked. Kommissionen bemærker hertil, at tiltag med udspring fra de enkelte medlemsstater vil føre til en høj risiko for fragmentering af markedet, forskellige niveauer af bevidsthed og information om produkters miljøpåvirkning på tværs af EU og ekstra omkostninger for virksomheder.

Kommissionen bemærker yderligere, at der kun på EU-niveau vil kunne opstilles harmoniserede produkt- og informationskrav om bæredygtighedsaspekter gældende i hele EU, hvor der sikres fri bevægelighed for varer, lige vilkår for virksomheder, som opererer på det indre marked, og relevant og pålidelig information om bæredygtighed og cirkulære egenskaber, uanset i hvilken medlemsstat, produkter købes. Herudover bemærker Kommissionen, at en fælles tilgang på EU-niveau vil skabe et større og mere effektivt marked og dermed et styrket incitament for industrien til fortsat udvikling med fokus på bæredygtighed, hvor markedets størrelse også gør det

muligt at fremme produkters bæredygtighed og påvirke produktdesign og værdikædeledelse på verdensplan.

Regeringen har på det foreliggende grundlag gennemgået forslaget og er enig i Kommissionens vurdering af, at ændringerne er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Da forslaget ændrer det EU-retlige grundlag for ecodesignkrav til produkter fra direktiv til forordning, vil forslagets vedtagelse medføre behov for konsekvensændring af danske regler, herunder bl.a.:

- Lov om miljøvenligt design af energirelaterede produkter, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 2166 af 29. november 2021 (ecodesignloven)
- Bekendtgørelse nr. 1321 af 9. juni 2021 om miljøvenligt design af ener- girelaterede produkter (ecodesignbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 1399 af 12. december 2019 om bygningsreglement 2018 (BR18) med senere ændringer

7. Konsekvenser

Med forslaget foreslås det eksisterende ecodesigndirektiv erstattet med en ny rammeordning med et udvidet anvendelsesområde og en række nye bestemmelser. Den nye forordning vil fastlægge de overordnede rammer og formål, mens en væsentlig del af de konkrete krav, herunder produkt- krav, vil fastsættes ved Kommissionens vedtagelse af delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter hjemlet i forordningen. Derved vil forslagets direkte konsekvenser være forholdsvist begrænsede. Der vil ved Kommis- sionens fremsættelse af forslag til delegerede retsakter og gennemførelses- retsakter foretages konsekvensvurderinger af disse. Visse bestemmelser i forslaget vil dog have virkning fra forordningens ikrafttrædelse, bl.a. be- stemmelser om usolgte forbrugerprodukter og markedsovervågning.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at medføre behov for at ændre i love og bekendtgørelser, jf. ovenfor under punkt 6. Da forslaget ændrer reguleringens retsaktsform fra direktiv til forordning, vil forslagets vedtagelse medføre, at national im- plementering skal justeres, da forordningens bestemmelser vil finde direkte anvendelse.

Regeringen er ved at analysere forslaget nærmere, herunder de potentielle lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Forordningen vurderes ikke i sig selv at føre til væsentlige samfundsøko- nomiske konsekvenser. Forordningen medfører evt. væsentlige statsfinan-

sielle udgifter, hvilket analyseres nærmere. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Vedtagelse af produktspecifikke delegerede retsakter og gennemførselsretsakter vurderes at kunne føre til væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser afhængigt af retsakternes indhold og antal. Dette vil skulle vurderes for hver enkelt retsakt.

Dertil vurderes forslaget at kunne føre til væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser i forbindelse informationskrav om destruktion af ikke-solgte forbrugerprodukter, herunder særligt i forbindelse med indhentning og tilgængeliggørelse af data. Dertil vurderes der at være væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for de berørte virksomheder i forbindelse med vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførselsretsakter for specifikke produktgrupper, som vil skulle vurderes for hver enkelt retsakt.

Danske producenter vurderes generelt at have et højt fokus på bæredygtigheden af deres produkter samt en høj digitaliseringsparathed ift. digitale produktpas. Hermed vurderes forslaget og dets efterfølgende retsakter umiddelbart også at have positive erhvervsøkonomiske effekter, da de bindende minimumskrav ventes at øge efterspørgslen efter danske bæredygtige produkter på det europæiske marked.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget til ecodesignforordning vurderes at sikre mere lige konkurrencevilkår for virksomheder på det indre marked, fremme cirkulære forretningsmodeller samt øge beskæftigelsen i reparationssektoren. Bestemmelser i forslaget, samt i de efterfølgende delegerede retsakter, vurderes ligeledes at mindske den danske og europæiske energi- og ressourceafhængighed, højne værdien af genbrugsmaterialer og forebygge destruktion af brugbare forbrugerprodukter.

Retsakter, som udstedes i medfør af forslaget, forventes at udgøre et positivt bidrag til den bæredygtige udvikling i Danmark, inkl. energieffektivt forbrug og produktion. Forbrugere vurderes derudover at skulle spille en mere aktiv rolle i den grønne omstilling. Det skal f.eks. ske ved at lette bæredygtige valg for forbrugere, bl.a. ved at fjerne de mindst bæredygtige produkter fra markedet. Retsakter med hjemmel i ecodesignforordningen vurderes at bidrage omkostningseffektivt til energi- og klimamålsætninger samt højne forsyningssikkerheden ved fortsat fastlæggelse af energi-, klima- og miljøkrav til produkter.

8. Høring

Forslaget har været i høring med frist den 13. april 2022 i specialudvalgene for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik, Miljø og Erhvervspolitik. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Erhverv (DE), Dansk Industri (DI), Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change, Dansk Standard (DS), Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Forbrugerrådet Tænk, IDA, Landbrug og Fødevarer (L&F) samt Velux.

Dansk Erhverv byder Kommissionens forslag velkomment og deler Kommissionens vision for cirkulær økonomi. DE fremhæver vigtigheden af udvikling af harmoniserede løsninger til det indre marked og erhvervslivets inddrages i udviklingen af produktspecifikke krav. Hertil bemærker DE, at konkrete produktkrav i de kommende retsakter bør prioriteres for produkter med påviseligt højt ressourcetræk og/eller miljøpåvirkning, hvor det giver mening privat- og samfundsøkonomisk. Desuden understreger DE, at det er afgørende, at der lukkes for smuthuller i reguleringen, der tillader salg af produkter på tredjelands online salgspalterne, der ikke er i overensstemmelse med lovgivningen i EU.

Dertil støtter DE den øgede digitalisering af data ved produktpasset, men fremhæver at nogen information fortsat bør være til stede fysisk på produktet, bl.a. særligt sikkerhedsmærkning. Sekundær information kan gøres tilgængelig i det digitale produktpas, hvortil indberetningspligten bør placeres så tidligt i værdikæden som muligt.

DE deler Kommissionens opfattelse af, at produkter skal levetidsforlænges for at imødekomme ressourceknaphed og omstilling til en cirkulær økonomi. Hertil mener DE, at Ecodesigndirektivet er det rigtige sted at regulere produkters holdbarhed og mulighed for reparation og genbrug. DE mener dog, at krav til markedsføring af produkter, der holder længere, skal stilles på producentniveau. Desuden fremhæves offentlige indkøb som en stærk drivkraft i den grønne omstilling og at grønne krav bør indgå som en konkurrenceparamenter i alle offentlige udbud, bl.a. skal 50 pct. af udbud ske ved totalomkostninger og totalkrav for at signalere, at produktion af bæredygtige produkter er værd at investere i.

DE understreger, at SMV'er ikke destruerer produkter, der ellers kunne være afsat og at de derfor som hovedregel bør undtages krav om indberetning af destruktion af usolgte forbrugerprodukter.

Dansk Industri støtter op om Kommissionens forslag til ecodesignforordning, herunder at der er fokus på at styrke det indre marked. DI fremhæver, at lige konkurrencevilkår og et styrket indre marked er en styrke i det eksisterende ecodesigndirektiv, og anser det som positivt, at dette fastholdes i forslaget til ecodesignforordning.

Dertil påpeger DI, at markedsovervågning og standardisering er vigtige elementer og byder velkomment, at Kommissionen ønsker at styrke bl.a. tilsynet af produkter. Dog støtter DI ikke op om forslaget brug af tredjepartsverificeringer. Ligeledes ser DI bekymrende til, at forslaget indeholder beføjelser til Kommissionen til udvikling af tekniske specifikationer uden for det etablerede standardiseringssystem og efterspørger, at dette trækkes tilbage, eller at brugen af denne bestemmelse i videst mulige omfang begrænses og strømlines med øvrig lovgivning.

DI støtter forordningens tilgang om proportionalitet og fastsættelse af produktkrav på et videnskabeligt grundlag og fremhæver, at produktkrav alene bør indføres, hvis deres bidrag til at gøre produkter mere cirkulære står på mål med kravenes omkostninger. Hertil mener DI, at industrien bør være tæt involveret i det lovudviklende arbejde med viden om de konkrete produkter og hvad der praktisk kan lade sig gøre. DI er dog skeptisk over for inklusionen af kemikalier i ecodesignforordningen, og opfordrer regeringen til at undersøge, hvilke kemiske stoffer som reelt er til hinder for genanvendelse og derved bør reguleres i ecodesignforordningen. Ligeledes ser DI det som positivt, at grønne offentlige indkøb er inkluderet i Kommissionens forslag til forordning.

DI fremhæver det digitale produktpas som et element med et potentiale som redskab til adgang til data på tværs af værdikæden og til at understøtte udviklingen af nye forretningsmodeller. Der er dog bekymring for de administrative byrder ved det digitale produktpas, særligt ift. data som i forvejen indberettes andetsteds. Hertil efterspørger DI, at Kommissionen prioriterer brugervenligheden og at den starter ud med få produktgrupper og et begrænset antal informationskrav. Dertil fremhæver DI et spørgsmål om sikkerhed ift., hvem der har adgang til hvilke data, og anbefaler en adgang til data på en ”*need-to-know*”-tankegang.

Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change byder Kommissionens forslag velkomment, og ser særligt positivt på udvidelsen af anvendelsesområdet og det digitale produktpas. Ligeledes støttes der op om at udvide markedsovervågningen og ses positivt til, at der pålægges obligatoriske krav til offentlige indkøb.

Det kritiseres dog, at der med ecodesignforordningen ikke præsenteres klare tidsfrister for implementeringen eller midler til at imødekomme den lave hastighed for beslutningsprocesserne på området. Dette gælder bl.a. også forbud mod destruktion af usolgte varer, som fastsættes på produktniveau i det efterfølgende retsakter, frem for et direkte forbud i forordningsforslaget.

Der fremhæves et potentielt smuthul i lovgivning ifm. krav til onlinesalg og tredjepartslogistikvirksomheder, som har begrænset ansvar ift. fysiske butikker og importører. Dertil finder Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change finder det kritisabelt, at selvregulerende tiltag fortsat er inkluderet i forslaget, da de eksisterende tiltag ikke har formået at levere resultater til sammenligning med regulerede produktgrupper.

Dansk Standard hilser forslaget til ecodesignforordning velkomment og finder det positivt, at Kommissionen fortsat vil arbejde med CE-mærkning baseret på harmoniserede standarder. DS finder det hensigtsmæssigt, hvis der tilføjes i forordningsteksten, at harmoniserede standarder skal udarbejdes efter proceduren i Standardiseringsforordningen, også når det gælder godkendelse af standarder med henblik på godkendelse til offentliggørelse i EU's Lovtidende, således at spillereglerne er de samme på tværs af lovgivninger.

Ligeledes understreger DS, at bestemmelsen om Kommissionens bemyndigelse til at udvikle tekniske specifikationer bør begrænses til at være undtagelsesvis, og fremhæver at den forslåede praksis er i modstrid med Ny Metode. DS foreslår, at denne tilgang kun må bruges i særlige tilfælde, hvor Kommissionen f.eks. forgæves har fremsat en standardiseringsanmodning. Hertil fremhæver DS regeringens tilsvarende holdning i Grund- og Nærhedsnotat til Standardiseringsstrategien.

DS anbefaler desuden, at offentlige myndigheders bestilte type 1-miljømærker kan antages som efterlevelse af produktkrav på lige fod med EU-miljømærket.

DTU fremhæver en misvisende brug af ordet "bæredygtighed" i forordningsudkastet, med henvisning til den vestlige verdens belastning af klodens bæreevne langt over det sikre råderum, bl.a. med reference til danskernes årlige CO₂-udledning på 17 tons CO₂e, hvor bæreevnen vurderes af IPCC til 2-4 tons pr. verdensborger.

På den baggrund foreslår DTU at forslagets titel ændres med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling og strømline forslaget til at fremhæve, at produkter ikke i sig selv er bæredygtige, når der stilles produktkrav til dem, men at de kan blive mere bæredygtige.

Forbrugerrådet Tænk ser forslaget som et vigtigt skridt i den grønne omstilling af produktion og forbrug, som kan understøtte forbrugerens rolle samt nedsætte ressource- og klimabelastningen ved at fremme holdbare produkter. Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at det er en forudsætning for, at forbrugere kan bidrage til den grønne omstilling, at de mest bæredygtige

valg bliver de letteste for forbrugeren, og roser forslaget for netop at handle om dette.

Forbrugerrådet Tænk opfordrer til som minimum at bibeholde forslagets ambitionsniveau og ser gerne yderligere stramninger. Hertil fremhæves, at regler så vidt muligt skal være af bindende karakter frem for frivillige aftaler, at der stilles krav til produktdesignet og ikke blot informationskrav, at informationskravene udmøntes i obligatoriske mærkningskrav for hele EU og at forordningen stiller mere præcise krav vedrørende begrænsningen af problematisk kemi.

I forhold til mærkning af produkter fremhæver Forbrugerrådet Tænk særligt afvejning mellem, at information skal være tilgængelig for forbrugere i en købsituation, men at denne information ikke skal forvirre forbrugeren eller udvande de eksisterende mærkningsordninger. Her henvises til brugen af det digitale produktpas som en mulig løsning for visning af forbrugerrettet mærkning i visse tilfælde.

Forbrugerrådet Tænk bemærker desuden, at forslagets meget ambitiøse karakter betyder, at det kun for alvor kan få effekt, hvis der afsættes betydelige ressourcer og effektiv styring med omfattende inddragelse af interesser ved udarbejdelse af de enkelte produktspecifikke retsakter.

IDA hilser forslaget til ecodesignforordning velkomment med støtte til det udvidede anvendelsesområde, inklusionen af flere aspekter, herunder muligheden for lang levetid og senere genanvendelse samt overgangen fra direktiv til forordning.

IDA fremhæver vigtigheden af en hurtig udvikling af krav inden for forskellige produktområder, da det ellers forsinkes den klima- og miljømæssige virkning, og efterspørger, at der fra dansk side lægges afgørende vægt på hastigheden af vedtagelse af produktkrav, med henvisning til den langsomme proces for Product Environmental Footprint (PEF). Ligeledes påpeger IDA, at inddragelse af offentlighed og en bred aktørinvolvering er centralt, samt at arbejdet i forbindelse med ecodesignforordningen sker parallelt med det videre arbejde med EU's miljømærke.

Landbrug og Fødevarer støtter generelt, at der anvendes ensartede metoder i EU til beregning af produkters miljømæssige aftryk, som PEF, da det er med til at sikre reelle muligheder for at sammenligne produkter og bidrage til mere lige konkurrence i EU.

Velux hilser forslaget til ecodesignforordning velkommen og bakker op om udvidelsen til et fokus på ressourceeffektivitet i et livscyklusperspektiv og fremhæver, at det at gøre bæredygtige produkter til normen og at styrke det

indre marked er afgørende for at nå EU's målsætninger for klimaneutralitet og cirkulær økonomi.

Velux støtter op om indsatsen for at sikre fair og lige vilkår for produkter på det indre marked og en styrkelse af markedsovervågningen af produkter på tværs af det indre marked. Samtidig fremhæver Velux, at omkostningerne som følge af produktkrav skal være proportionale med de reducerede miljø- og klimapåvirkninger, samt at krav ikke må kompromittere produktets funktionalitet og sikkerhed.

Ligeledes gør Velux opmærksom på snitfladerne til byggeveforordningen og opfordrer til, at krav til byggevarer fortsat stilles via den reviderede Byggeveforordningen, da der er særlige hensyn i forhold til byggevarers miljømæssige og strukturelle performance, inkl. sundhed og sikkerhed. Velux understreger vigtigheden af, at metoder til vurdering og verifikation af overensstemmelse er baseret på europæiske standarder og regulering.

Forordningen er forud for rådsmødet blevet forelagt Miljøspecialudvalget med henblik på mundtlige kommentarer den 4. september 2022:

Dansk Standard efterlyste en standardiseret formulering i forordningstekster vedrørende tilgangen til standardiseringsprocesserne og eventuelle undtagelser. Man var generelt positive over for forslaget, men særligt bekymrede for artikel 26 med hensyn til den fortsatte mulighed for at gøre brug af eksisterende Type 1-miljømærker som Svanen. Man mente, at det digitale produktpas først og fremmest skulle ses som et værktøj mellem virksomheder og myndigheder, og at det var mindre egnet til forbruger kommunikation.

Rådet for Grøn Omstilling hæftede sig ved regeringens holdning til offentlig grønne indkøb og bemærkede, at det skulle være muligt også at stille krav om indkøb af genbrugsprodukter uafhængig af bredere kriterier for miljømærker og offentlig grønne indkøb. Rådet så et stort potentiale i produktpasset som værktøj til information af forbrugere.

Dansk Mode og Tekstil gav udtryk for, at man så produktpasset primært som et værktøj for virksomheder og myndigheder, men anderkendte, at der også var et potentiale for forbrugere. I forhold til digitalisering blev det påpeget, at man skulle huske at tage i betragtning, at digitaliseringen var langt i Danmark men ikke nødvendigvis i resten af verden. Man så gerne, at regeringen blev skarpere i forhold til prioriteringen af genbrug frem for genanvendelse i den cirkulære økonomi og i forhold til snitfladen til kemielovgivningen og genanvendelse af den eksisterende masse af tekstiler.

Dansk Industri var i udgangspunktet meget positive over for forslaget til dansk holdning, idet man særligt noterede opbakning til, at man fra dansk side ikke ville omgå standardiseringsprocesserne. I forhold til produktpas-set fandt man det vigtigt, at man ikke skulle indberette til flere forskellige steder, samt at data i vidt omfang skulle forblive decentralt hos virksomhederne. Dansk Industri bakkede også op om den fortsatte mulighed for at bruge nationale/regionale Type 1-miljømærker som Svanen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev offentliggjort den 30. marts 2022, som en del af en større pakke om bæredygtige produkter. Forslaget behandles i arbejdsgruppen for det indre marked under konkurrenceevneområdet.

Generelt tages forslaget positivt imod blandt alle medlemsstater og Kommissionen roses for et højt ambitionsniveau for en grøn omstilling af det indre marked. Der gives dog blandt nogle medlemsstater udtryk for bekymring ift. overlap til øvrig produktregulering, manglende produktkriterier samt de brede beføjelser tildelt Kommissionen og medlemsstaternes mindskede indflydelse på udviklingen af produktspecifikke krav i forhold til det eksisterende ecodesigndirektiv.

Forslaget er sat på dagsordenen for konkurrencerådsmøde den 1. december 2022 til fremskridtsrapport. Forslaget har været til artikelgennemgang i arbejdsgruppen, og det forventes, at formandskabet vil præsentere en revideret version af forslaget sidst på året. Forslaget har været drøftet første gang på konkurrencerådsmødet den 29. september 2022 og har været på dagsordenen til miljørådsmødet den 28. juni til præsentation og den 24. oktober med henblik på meningsudveksling.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til ecodesignforordning velkommen som en del af Kommissionens initiativ for bæredygtige produkter. Initiativet spiller en vigtig rolle i forhold til at bidrage til en klimaneutral, ressourceeffektiv og forureningsfri cirkulær økonomi, hvor økonomisk vækst afkobles fra brug af naturressourcer.

Det gældende ecodesigndirektiv udgør en effektiv ramme til at stille krav til energirelaterede produkter om bl.a. energieffektivitet, og regeringen arbejder for, at ecodesignforordningen skal styrkes med henblik på at levere på energi- og klimamål. Regeringen arbejder for en ambitiøs og omkostningseffektiv klima- og miljøindsats i EU, der bl.a. kan bidrage til at realisere EU's klimamål for 2030 på mindst 55 pct. drivhusgas-reduktion i forhold til 1990 samt drive den grønne omstilling både i Danmark og hele EU mod klimaneutralitet i senest 2050. Det er fortsat vigtigt for regeringen, at

ecodesignforordningen bidrager til ecodesigndirektivets nuværende anvendelsesområde for energirelaterede produkter og leverer på energieffektivitet. Ecodesignforordningen må ikke minimere eller forsinke energieffektiviseringsindsatsen for energirelaterede produkter unødvendigt, men skal fortsat levere ind til det fælleseuropæiske energieffektiviseringsmål under energieffektivitetsdirektivet, hvor det leverede halvdelen af 2020-målet for energieffektivitet. Regeringen arbejder for, at det fælleseuropæiske energieffektiviseringsmål hæves til mindst 40 pct., hvorfor ecodesignforordningen skal styrkes til at levere på energieffektivitet.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om ecodesignforordningen som juridisk ramme, hvormed der efterfølgende kan fastsættes konkrete produktkrav, der fremmer bæredygtigt forbrug og produktion. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at der med ecodesignforordningen skabes en sammenhængende juridisk ramme for bæredygtige produkter, der omfatter både eksisterende og kommende produktregulering i EU. Regeringen arbejder således for, at miljøkravene som udgangspunkt fastsættes i den særskilte regulering af specifikke produktgrupper, men at man i regi af ecodesignforordningen kan komplementere med yderligere miljøkrav.

Regeringen bakker op om den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet til den videst mulige række af produkter, samt at der stilles krav til produkterne ud fra flere parametre om miljømæssig bæredygtighed, således at det kan bidrage yderligere til omstillingen til en cirkulær økonomi. Regeringen undersøger afklaring på anvendelsesområdet i forhold til anden EU-regulering. I forbindelse med udarbejdelsen af de specifikke produktkrav ønsker regeringen, at der gives prioritet til produktgrupper i de værdikæder, der fremhæves i Kommissionens Handlingsplan for Cirkulær Økonomi. Regeringen finder det vigtigt, at ecodesignforordningen sikrer, at designkrav til produkter med militære formål skal tage hensyn til den operative effektivitet og militære sikkerhed i opgaveløsningen. Det gælder for anvendelse af kemikalier, det digitale produktpas samt obligatoriske kriterier for offentlige indkøb.

Regeringen ser en løbende skærpelse af krav i ecodesignforordningen som vigtigt for at leve op EU's klima- og miljømål, herunder i forhold til energibesparelser samt mål om at reducere materialefodaftrykket og det forbrugsbaserede klima- og miljøaftryk for snarest muligt at bringe fodaftrykket inden for de planetære grænser. Regeringen finder det vigtigt, at både eksisterende og kommende rammer for at fastsætte ecodesignkrav til produkter bliver anvendt fuldt ud i den efterfølgende implementering for at sikre den maksimale effekt for miljø og klima.

Regeringen bemærker, at forordningen indeholder et forslag om, at Kommissionen får beføjelse til at vedtage delegerede retsakter for de konkrete

produktgrupper, som efter de gældende bestemmelser vedtages som gennemførselsforanstaltninger. Regeringen vil undersøge, hvad dette har af betydning for Danmarks indflydelse på udarbejdelse af retsakterne.

Regeringen er meget positiv over for, at Kommissionen med forslaget strømliner reglerne på ecodesignområdet med forslaget til revision af bygningsdirektivet, så det gøres klart, at der er mulighed for nationalt at fastsætte krav til drivhusgasemissioner eller brændselsform i opvarmningsanlæg, da dette kan understøtte regeringens ønske om at udfase fossile brændsler i den individuelle opvarmning.

Regeringen vil arbejde for, at ecodesignforordningen sigter mod at gøre bæredygtigt forbrug og produktion nemt, mere transparent og pålideligt for forbrugere såvel som producenter.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionen til brug for fastsættelsen af produktkrav vil udvikle og forbedre videnskabeligt baserede vurderingsværktøjer, med henblik på at styrke aspekter, der fremmer cirkulær økonomi. Regeringen ønsker en horisontal tilgang til tekniske eller fælles specifikationer inden for standardisering, så Kommissionens beføjelser til at fastsætte standarder uden om de etablerede standardiseringsorganer er ensartede på tværs af lovgivninger. Regeringen finder, at Kommissionens beføjelser til at omgå standardiseringssystemet skal formuleres, så de kun kan anvendes i helt særlige nødstilfælde og ikke bliver en mulighed for at omgå New Legislative Framework-systemet.

Regeringen ønsker, at forslaget skal understøtte et velfungerende indre marked med effektiv og ensartet implementering og håndhævelse af produktkrav og vil arbejde for, at kravene står på mål med gevinsten, samt at virksomheder og myndigheder ikke pålægges uforholdsmæssige store byrder. Regeringen vil arbejde for, at der sikres en stærk og effektiv markeds- overvågning af de skærpede produktkrav, der bl.a. tager højde for den stigende handel online for både at beskytte forbrugerne og sikre lige konkurrencevilkår for virksomhederne samt forslag om at sikre myndighedernes mulighed for at kunne kræve ulovligt indhold fjernet.

Regeringen er positiv over for forslaget om indførelsen af et digitalt produktpas og arbejder således for, at der med forslaget indføres en forpligtelse hertil. Produktpasset er et vigtigt værktøj til at accelerere omstillingen til en cirkulær økonomi, og det kan bidrage til at spore produkter og sikre øget tilgængelighed af produktinformation langs værdikæden.

Regeringen finder det vigtigt, at Kommissionen strømliner udviklingen af digitale produktpas på tværs af produkter, og at interoperabilitet understøttes via bl.a. ensartet infrastruktur for datadeling af produktinformationer.

Regeringen vil arbejde for, at det digitale produktpas skal udvikles med henblik på at gøre det nemt for virksomheder at dele informationer langs værdikæden og ved at bygge infrastrukturen for datadeling på eksisterende åbne principper. Regeringen ønsker, at Kommissionens forslag til etablering af et centralt register for informationer i de digitale produktpas bliver begrænset for bl.a. at reducere virksomheders administrative byrder. Regeringen vil arbejde for, at der findes den rette balance mellem beskyttelse af virksomheders forretningsfølsomme data og øget adgang til produktdata for aktører langs værdikæden. Regeringen ønsker, at tiltag for at støtte små og mellemstore virksomheder i at leve op til krav foregår på nationalt plan.

Regeringen ser offentlige indkøb som en væsentlig drivkraft for cirkulær økonomi og stiller sig positiv for Kommissionens forslag om at gøre det muligt inden for de enkelte produktgrupper at fastlægge bindende krav til grønne indkøb i den offentlige sektor. Dette vil understøtte regeringens målsætning om, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030. Regeringen vil arbejde for, at kommende krav om grønne indkøb så vidt muligt tager udgangspunkt i kriterierne for EU-miljømærket, Svanemærket eller andre type 1-miljømærker, hvor kriterier fastlægges på et tilsvarende niveau.

Regeringen finder det vigtigt, at ecodesignforordningen understøtter målene i EU's kemikaliestrategi, herunder målet om at sikre ikke-giftige materialekredsløb. Regeringen ønsker bl.a., at der stilles krav til alle produkter om at minimere indholdet af skadelige kemikalier, at informationer om alle skadelige kemikalier i produkter, i hele deres livscyklus, skal videregives, og at det digitale produktpas som udgangspunkt anvendes hertil. Regeringen finder videre, at de mest skadelige kemikalier i produkter skal omfattes af et generelt forbud.

Regeringen vil arbejde for, at det med Kommissionens forslag gøres muligt inden for de enkelte produktgrupper at forbyde destruktion af usolgte forbrugerprodukter, idet det forebygger spild af naturressourcer og styrker virksomhedernes incitament til kun at producere, hvad de forventer at kunne sælge. Samtidigt finder regeringen det positiv, at større virksomheder skal redegøre for mængden af destruerede forbrugerprodukter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 23. september 2022 og den 13. oktober til skriftlig orientering. Grund- og nærhedsnotatet er oversendt den 25. maj 2022.